ISSN-0971-8346

ଯୋଜନା

ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୦୧୫ | ବିକାଶମୂଳକ ମାସିକ ପତ୍ରିକା | ₹ ୧୦/-

ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର

ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ
ପି.ଏମ୍. ମାଥ୍ୟୁ

'ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ' ସକାଶେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ
ଋ. ବାଇମଣି

ଭାରତରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ସୁରଭି ଅରୋରା

ଭାରତର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳରେ ନୂଆ ଯୁଗ
ମନୋଜ କେ. ଦାସ

ବିଶେଷ ପ୍ରବନ୍ଧ
ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ନୀତି ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପରର ପ୍ରଭାବ : ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ
ଟି.ଏନ୍. ଶ୍ରୀନିବାସନ ଓ ପବନ କାଟକର

CHECK LIST & IMPORTANT INSTRUCTIONS FOR SUBSCRIPTION OF JOURNAL(S)

1. Subscriber must ensure that DD/IPO/MOs are in favour of ADG (I/c), Publications Division, M/o I&B payable at New Delhi and of requisite amount. The annual subscription is following:

	Ajkal/Kurukshetra/Yojana	Bal Bharti
One Year	₹ 100/-	₹ 80/-
Two Year	₹ 180/-	₹ 150/-
Three Year	₹ 250/-	₹ 200/-
For SAARC countries (for one year only)	₹ 530/-	₹ 510/-
For other countries (For one year only)	₹ 730/-	₹ 710/-

2. Subscription for Ajkal Hindi/Urdu, Bal Bharti, Kurukshetra Hindi/English and Yojana Hindi/English/Urdu/Punjabi/Odia may sent to Business Manager, Publications Division, East Block 4, Level 7, R.K. Puram, New Delhi. The language of journal must be clearly indicated.

3. Subscriber must ensure that MOs (ordinary as well as e-MO) must contain name and language of journal required either in message box or at address column, otherwise it could not be accepted.

4. DD & IPO must be accompanied either with dully filled subscription coupon published in our Journals or in a plain paper containing name and address of subscriber alongwith name and language of Journal required.

5. In case of non receipt of magazine or any other problem please intimate to Business Manager (C&A) within a month period after which complaint will not be entertained.

6. Subscription for regional languages of Yojana shall be sent directly to Regional Centres on the following address:

S. No	Magazine	Language	Officer Concerned	Office Address	Email/phone
1	Ajkal	Hindi/Urdu	Business Manager	Publications Division, Min. of I&B, East Block 4, Level 7, R.K. Puram, New Delhi 110066	pdjucir@gmai.com 011-26100207
2.	Bal Bharti	Hindi	-do-	-do-	-do-
3.	Kurukshetra	Hindi/ English	-do-	-do-	-do-
4.	Yojana	Hindi/ English/ Punjabi/ Urdu/ Odia	-do-	-do-	-do-
5.	Yojana	Assame	Business Manager	Sales Unit, Publications Division, KKB Road, New Colony, House no. 7, Chenikuthi, Guwahati, Assam 781003	yojanaasomia@yahoo.co.in 0361-2665090
6	Yojana	Bengali	Business Manager	Sales Emporium, Publications Division, 8, Esplanade East, Kolkatta, West Bengal 700069	bengaliyojana@gmail.com 033-22488030
7.	Yojana	Gujrati	Business Manager	Sales Unit, Publications Division, Ambica Complex, 1st Floor, Paldi, Ahmedabad, Gujrat 380007	yojanagujrati@gmail.com 079-26588669
8.	Yojana	Kannada	Business Manager	Sales Unit, Publications Division, 1st Floor, 'F' Wing, Kendriya Sadan, Kormangala, Bangalore 560034	yojanakannada@yahoo.co.in 080-25537244
9	Yojana	Marathi	Business Manager	Sales Unit, Publications Division, 701-C wing, 7th Floor, Kendriya Sadan, Belapur, Navi Mumbai, Maharastra 400614	022-27570686
10	Yojana	Malayalam	Business Manager	Sales Emporium, Publications Division, Press Road, Near Govt. Press, Thiruvananthapuram, Kerala 695001	yojanamalayalam@yahoo.co.in 0471-2330650
11	Yojana (Thittam)	Tamil	Business Manager	Sales Emporium, Publications Division, 'A' wing, Rajaji Bhawan, Besant Nagar, Chennai, Tamil Nadu 600090	editorthittam@yahoo.co.in 044-24917673
12	Yojana	Telgu	Business Manager	Sales Emporium, Publications Division, Block 4, 1st Floor, Gruhakalpa Complex, M.G. Road, Nampally, Hyderabad, Andhra Pradesh 500001	yojana_telgu@yahoo.co.in 040-24605383

ADVERTISEMENT UNIT
PUBLICATIONS DIVISION
MINISTRY OF INFORMATION & BROADCASTINGS

COMMERCIAL ADVERTISEMENT RATES FOR DPD JOURNALS
(w.e.f 1st June ,2013)

Sl. No.	Name of Journal	Inside Text Page				Back Cover	2nd Cover page	3rd cover page
	(Rate for each Journals for one edition)	Colour (Full Page)	Colour (Half Page)	Black & White (Full Page)	Black & White (Half Page)	Full Page	Full Page	Full Page
1	Yojana (English & Hindi)	25000	15000	18000	11000	75000	50000	50000
2	Kurukshetra (English & Hindi)	20000	12000			30000	27000	25000
3	Ajkal (Hindi & Urdu)	10000	6000	7000	5000	15000	12000	11000
4	Yojana (Urdu/Punjabi/ Oriya/ Assamese/ Kannada/ Malayalam)	7000	4500	5000	3000	10000	9000	8000
5	Bal Bharti,	22000	13000			30000	27000	25000
6	Yojana (Bengali/ Telgu/ Marathi/ Tamil/Gujrati)	13000	8000	10000	6000	20000	17000	15000

COMMERCIAL ADVERTISEMENT RATES FOR INDIA/BHARAT

	India		Bharat	
	Colour	Black & White	Colour	Black & White
Full Page	30000	20000	20000	10000
2nd Cover page	60000		50000	
3rd Cover page	50000		40000	

Note :

(i) Special issue - Yojana-(January, March, August & December), Kurukshetra – (October Annual Number)

ii) 2nd cover page of magazines will be reserved for the DAVP and Government Organizations. The above rate are only for PSU advertisement received directly.

iii) * 2% extra discount on each additional insertion of advertisement subject to maximum discount of 40%.

Mechanical Details

	Yojana	Ajkal/Kurukshetra	Bal Bharti
Overall Size	19.5 x 27 cms	21 x 28 cms	18 x 24 cms
Print Area	17 x 23 cms	17 x 24 cms	15 x 19.5 cms
	Advertisement material - Artpull/Artwork/CD/Positives		

Full advance payment by D.D. in favour of ADG(I/c), Publications Division, M/o I&B payable at New Delhi. Advertisement material and payment to be sent to the Business Manager (Advt.), Advertisement Unit, Publications Division, East Block 4, Level 7, R.K. Puram, New Delhi 110 066 26105590/26175516/26108979 Fax 26175516/26100207 Email: pdjucir@gmail.com

YOJANA (Odia) : Monthly April 2015 RNI No. 57203/93
ISSN 0971-8346 Total Number of Pages (76) ₹ 10.00 Annual Subscription : Rupees One Hundred Only

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତଥା ରାଜ୍ୟ ସିଭିଲ ସର୍ଭିସ ଆଶାୟୀ ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ଆହ୍ୱାନ

ସମ୍ମାନଜନକ ସିଭିଲ ସର୍ଭିସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜ ନିଜକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ରୂପେ ଗଢିତୋଳନ୍ତୁ ।

ଯୋଜନା ପଢନ୍ତୁ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ପରିସର ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

ଯୋଜନା, ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରତି ସମର୍ପିତ, ଜାତୀୟ ତଥା ସାଂପ୍ରତିକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ସମସ୍ୟାବଳୀ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ବିକାଶ, କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ, ପରିବହନ, ଯୋଗାଯୋଗ, ଖାଉଟୀସୁରକ୍ଷା, ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଷୟ ସାଙ୍ଗକୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ତଥା ମହିଳା, ଯୁବ ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଗବେଷକ ତଥା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ପ୍ରବନ୍ଧମାନ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ଯୋଜନା ନିୟମିତ ପଠନ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ, ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ତଥା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗବେଷକ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ତଥା ଜ୍ଞାନପିପାସୁ ସାଧାରଣ ପାଠକ ପାଠିକା ଉପକୃତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଆପଣ ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ଉପକୃତ ହେବେ ନାହିଁ ?

ଯୋଜନାର ଗ୍ରାହକ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଲାଗି ନିଜକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ରୂପେ ଗଢି ତୋଳନ୍ତୁ ।

ଓଡିଶାରେ ଯୋଜନା ପତ୍ରିକାର ମୁଖ୍ୟ ଏଜେଣ୍ଟ

* ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ନାୟକ, ବସଷ୍ଟାଣ୍ଡ ବୁକ୍ ଷ୍ଟଲ, ଭୁବନେଶ୍ୱର -୯ * ମାଧବ ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର, ବାଦାମବାଡି, କଟକ -୯ * ମୂର୍ତ୍ତି ନ୍ୟୁଜ୍ ଏଜେନସୀ, ଓଲ୍ଡ ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ * ଶିବ ଶକ୍ତି, ପୁସ୍ତକାଳୟ ସେକ୍ଟର-୨, ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡ, ରାଉରକେଲା । *ଗାୟତ୍ରୀ ଭଣ୍ଡାର, ବସନ୍ତ ବିହାର, ଯୁବଲୀଟାଉନ, ଭାପୁର-ଶଙ୍କରପୁର ରୋଡ, ଢେଙ୍କାନାଳ ଏବଂ ସମସ୍ତ Employment News ବିକ୍ରେତା ।

"ଯୋଜନା"ର ଗ୍ରାହକ ଦେୟ

* ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ - ୧୦ ଟଙ୍କା, ବାର୍ଷିକ - ୧୦୦ ଟଙ୍କା, ଦ୍ୱିବାର୍ଷିକ - ୧୮୦ ଟଙ୍କା, ତ୍ରୈବାର୍ଷିକ - ୨୫୦ ଟଙ୍କା, ପଡୋଶୀ ଦେଶ : ବାର୍ଷିକ - ୫୩୦ ଟଙ୍କା, ଇଉରୋପ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ : ବାର୍ଷିକ - ୭୩୦ ଟଙ୍କା ।

ଗ୍ରାହକ ଦେୟ ପଠାଇବା ଠିକଣା :

Advertisement & Circulation Manager, YOJANA (ODIA)
Publications Division, Min. of I & B,
East Block-IV, Level-VII, R.K. Puram, New Delhi-110066, Tel : 26105590, 26100207
The subscription may be sent through IPO/MO or Bank Draft in favour of the
"Director, Publications Division, Ministry of Information & Broadcasting, New Delhi

Printed and Published by Dr. (Ms) Sadhana Rout, Additional Director General & Head on behalf of Publications Division, Ministry of I & B, Govt. of India, Published from Soochna Bhavan, CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi-110003 and Printed at: J K Offset Printers (P) Ltd, B-278, Okhla Phase -I, New Delhi -110020
Editor : B. K. Majhi

ଯୋଜନା

ଦ୍ୱାବିଂଶ ବର୍ଷ : ସପ୍ତମ ସଂଖ୍ୟା : ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୦୧୫

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

୪ ସଂପାଦକୀୟ

୪ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଲାଗି ବ୍ୟାପକ ସୁଯୋଗ
ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ — ପି.ଏମ୍. ମାଥ୍ୟୁ

୧୨ 'ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ' ସକାଶେ
ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ — ସି. ବୀରମଣି

୧୭ ଭାରତରେ ବିନିର୍ମାଣ
କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି — ସୁରଭି ଅରୋରା

୨୧ ଭାରତର ଉ ର ପୂର୍ବା ଳରେ
ନୂଆ ଯୁଗ — ମନୋଜ କେ. ଦାସ

୨୫ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ନୀତି ମଧ୍ୟରେ
ପରସ୍ପରର ପ୍ରଭାବ : ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ — ଟି.ଏନ. ଶ୍ରୀନିବାସନ ଓ ପବନ କାଟକର

୩୩ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ
ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ — ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ମହାରଣା

୩୭ ଭାରତରେ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ
ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ — ଇଂ. ମାୟାଧର ସ୍ୱାଇଁ

୪୦ କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟର ଆଭିମୁଖ୍ୟ — ପ୍ରଫେସର ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର

୪୪ କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତର
ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ — ନିରୂପମ ହାଜରା

୪୭ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ
ତୈଳ ଦର — ହିରଣ୍ମୟ ରାୟ ଅନୀଲ କୁମାର ଓ ବିଜୟ ଶେଖାୱାତ

୫୧ ଇବୋଲା ଆତଙ୍କ — ଶଶିଭୂଷଣ ମହାପାତ୍ର

ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ : ଦୀପିକା କଛଲ
ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ : ବସନ୍ତ କୁମାର ମାଝୀ
ଯୁଗ୍ମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଉତ୍ପାଦନ) : ଭି. କେ. ମିନା
ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା : ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ଶର୍ମା
ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟ ଶିଳ୍ପୀ : ଜି.ପି. ଧୋପେ

"ଯୋଜନା" ହେଉଛି ପରିକଳ୍ପନା ଓ ଉନ୍ନୟନର ମାସିକ ମୁଖପତ୍ର । ସୂଚନା ଓ ପ୍ରସାରଣ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପରିସର କେବଳ ସରକାରୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରକାଶନରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନୁହେଁ । "ଯୋଜନା" ଅସମିୟା, ବଙ୍ଗଳା, ଇଂରାଜୀ, ଗୁଜରାଟୀ, ହିନ୍ଦୀ, କନ୍ନଡ଼, ମଲୟାଲମ, ମରାଠୀ, ଓଡ଼ିଆ, ପଞ୍ଜାବୀ, ତାମିଲ, ତେଲୁଗୁ ଓ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

ସଂପାଦକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ:
Editor
YOJANA (ODIA)
East Block - 4, Level - 7
R.K. Puram, New Delhi -110066
Phone & Fax : 011-2617 6722
Website : www.publicationsdivision.nic.in
E-mail : yojanaoriya@rediffmail.com
Subscription & Business Queries :
pdjucir@yahoo.co.in
Ph. : 011-26100207

ଯୋଜନାରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ବ୍ୟକ୍ତ ବିଚାର ଲେଖକଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଅଟେ । ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଲେଖକ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସେହି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ବିଭାଗ ତଥା ସଙ୍ଗଠନ ଗୁଡିକ ସହ ସଂବନ୍ଧ ବା ତାଙ୍କର ବି ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ରହିଛି । ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ବିଜ୍ଞାପନଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହେଁ ।

ସଂପାଦକୀୟ

ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଲାଗି ବ୍ୟାପକ ସୁଯୋଗ

ଯେ କୌଣସି ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିକାଶରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ବ୍ୟାପକ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଭାରତ ଭଳି ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ସକାଶେ ଏହି ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ପାରଂପରିକ ଭାବରେ କୃଷିଭି□କ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ଦିଗରେ ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛି । ଭାରତର ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶ ହୋଇଛି ୧୬ ପ୍ରତିଶତ । କର୍ମନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏହାର ଅବଦାନ କିନ୍ତୁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ବାସ୍ତବିକ ସୁଯୋଗ ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନିମ୍ନରେ ରହିଛି । କଟକଣା ଥିବା ଓ କଠୋର ଶ୍ରମ ଆଇନ, ଅଣକୁଶଳୀ ଶ୍ରମବଳର ବ୍ୟାପକତା, ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସୃଜନଶୀଳତାର ଅଭାବ ଆଦି ହେଉଛି ଏହାର କାରଣ ସବୁ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

ସମ୍ବଳର ବିବିଧତା, ଉପଲବ୍ଧ ଶ୍ରମ କୁଶଳତା ଓ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଭିନ୍ନତା, ଆମକୁ ଉଭୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ବୃହତ ଶିଳ୍ପର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି । କୃଷିପରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆମର ପାରଂପରିକ ଜ୍ଞାନ ଓ କୁଶଳତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବାଧିକ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ଏହା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣରେ ସହାୟତା କରିବା ସହିତ ଆୟ ଓ ସଂପଦାର ସମାନ ବିତରଣରେ ମଧ୍ୟ ସହାୟତା କରିଥାଏ । ସେଇଭଳି ବୃହତ ଶିଳ୍ପ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରପ୍ତାନି ପ୍ରସାର କରିଥାଏ ତଥା ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଜନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସହିତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ପାଦ ସକାଶେ ଚାହିଦାର ପ୍ରସାର ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ସଂପନ୍ନ ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟତା କରିଥାଏ ।

ଜାତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ନୀତିରେ ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶକୁ ଦଶକ ମଧ୍ୟରେ ୨୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ତଥା ୧୦୦ ନିୟୁତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେଇ ଗ୍ରାମା□ଳ ଯୁବକଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ କରି ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଶକ୍ତିକରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ସରକାରଙ୍କ ସାଂପ୍ରତିକ ବଜେଟରେ ଘରୋଇ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରସାର ସକାଶେ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ଓ ସୁବିଧା ସରଳୀକରଣ ଓ ଡିଜିଟାଇଜେସନ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । "ମେକଇନ ଇଣ୍ଡିଆ" "ସ୍କିଲ ଇଣ୍ଡିଆ" "ମୁଦ୍ରା" ଆଦି ଦେଶରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ମନୋଭାବର ପ୍ରସାର ତଥା ଭାରତକୁ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ ଗଢି ତୋଳିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ବଜେଟରେ ବଳିଷ୍ଠ ଭି□ଭୂମିର ଅଭାବ, ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଦି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ତଥା ସୃଜନଶୀଳତା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଅଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡିକରେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା ହୋଇଛି ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଆଉ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ଉପରେ ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଛି ।

ଶେଷରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଦୁନିଆରେ ଭାରତକୁ ଦ୍ରୁତ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପରିଣତ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ସକାଶେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ସରକାର ଓ ଶିଳ୍ପର ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଏହାକୁ ହିଁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିପାରିବ । ■■

ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର

ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ

• ପି.ଏମ୍. ମାଥ୍ୟୁ

ଦେଶରେ ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ଆଧୁନିକ ଉ ମ ସଂଗଠିତ ଏବଂ ପ୍ରସାରିତ ଭି ଭୂମି ସଂରଚନା ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ଏକ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମୂଲ୍ୟର ଭି ଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟୟ ଅଧିକ ହେଉଛି ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହା ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ମାନ୍ଦା ପଡିଥିଲା ତାହାର ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଅଂଶ ୧୫ ରୁ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଭାରତରେ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । ବ□ମାନ କର୍ମବଳର ବିତରଣ ଏବଂ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତତା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି ତାହା ଦେଶରେ ଗରିବଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହେବା ପଛରେ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ତୁରନ୍ତ ସଂଶୋଧନର ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି । ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଏ ଦିଗରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିକ ଆୟ ନିମନ୍ତେ କୃଷିରୁ ଶିଳ୍ପ ପଟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀତ ହୋଇପାରିବେ ।

ଏକ ଅତି ବିଶ୍ୱକୃତ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ରପ୍ତାନି ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଅଧିକ କିଛି କହିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ଅଧିକ ଦକ୍ଷତା ସହିତ ସ୍ୱଳ୍ପ ବ୍ୟୟ ଶ୍ରମ ଦିଗରେ ଭାରତକୁ ଚୀନ ସହିତ ସମାନ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଭାରତରେ ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶ ୧୭ ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଚୀନରେ ଏହା ହେଉଛି ୩୩ ପ୍ରତିଶତ, କୋରିଆରେ ୨୯ ପ୍ରତିଶତ, ବ୍ରାଜିଲରେ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ତଥା ଥାଇଲାଣ୍ଡରେ ୨୭ ପ୍ରତିଶତ । ତଥାପି ଆମେ ପୁଂଜି ନିବେଶକାରୀ ଚାହୁଁଥିବା ଅନ୍ୟ ସମ୍ବଳ ଓ ଭି□ଭୂମିର ଅଭାବ ରହିଛି । ଏହା ଦକ୍ଷତା ସଘନ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପୁଂଜିପ୍ରବାହ ଦିଗରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଭାରତରେ ଅଟୋ, ଅଟୋ ଉପାଦାନ, ରସାୟନ, ଜେନେରିକ ଡ୍ରଗସ୍, ଏବଂ ଇଂଜିନିୟରିଂ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ "ମେକଇନ ଇଣ୍ଡିଆ" ଏବଂ "ସ୍କିଲି ଇଣ୍ଡିଆ" କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଅବଲୋକନ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଏ ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ଗଭୀରତା ନାହିଁ । ଚୀନର ଜି.ଡି.ପି. ଭାରତ ତୁଳନାରେ ୩.୮ ଗୁଣ ଅଧିକ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏହାର ମେସିନଟୁଲ ଉତ୍ପାଦନ ଶିଳ୍ପ (ଯାହା ହେଉଛି ଶିଳ୍ପ

ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ମୂଳଦୁଆ) ହେଉଛି ଭାରତ ତୁଳନାରେ ୫୫ ଗୁଣ ଅଧିକ ବିଶାଳ । ଭାରତକୁ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବାର୍ଷିକ ୧୨ ରୁ ୧୪ ପ୍ରତିଶତ ହାସଲ କରିବାକୁ ପଡିବ ତଥା ଆଗାମୀ ୧୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୦୦ ନିୟୁତ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏଥିସହିତ ମୂଳଧନୀ ସାମଗ୍ରୀ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବ୍ୟାପକ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଅଧିକ ସୃଜନଶୀଳତା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଏଥିପାଇଁ ସୃଜନଶୀଳତା ପଦ୍ଧତି ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତିକୁ ସାମିଲ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ପ୍ରଚଳିତ ପଦ୍ଧତିରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବ□ନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା

ପ୍ରତିଯୋଗୀତାଭି□କ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉତ୍ପାଦକତା ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ହିଁ ସାଂପ୍ରତିକ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ସମୃଦ୍ଧି ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଭଳି ପରିବେଶ ହିଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଆଘାତ ପ୍ରତିହତ କରି ଆଗେଇବା ସକାଶେ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ ।

ବିଶ୍ୱ ଆର୍ଥିକ ଫୋରମ୍ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ନୀତି ଓ ଫାକ୍ଟର ସବୁର ଏକ ସମଷ୍ଟି ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯାହା ଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦକତାର ସ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ଅପରପକ୍ଷରେ ଯେଉଁ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡିକ ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାକ୍ଷମ ସେମାନେ ନିଜର ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଅଧିକ ଆୟ ଅର୍ଜନ ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରନ୍ତି ।

ଉଦ୍ୟୋଗର ଆକାର ଓ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ପରିସ୍ଥିତି

ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ସବୁପ୍ରକାର ତର୍କ ଓ ଆଲୋଚନାର ମୁଖ୍ୟତଃ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବୃହ□ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଇଛି । କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବା କଥା ତାହା ଦିଆଯାଉନାହିଁ । ଉଦୀୟମାନ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆସିବା ପରେ କ୍ଷୁଦ୍ର, ମଧ୍ୟମ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ମୁତାବକ ପ୍ରାୟ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି ତଥା ୯୫ ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରଥମ ୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ବିଫଳତା ପାଇଁ ଅଭିଜ୍ଞତାର ଅଭାବ, ଖରାପ ସ୍ଥାନ, ପୁଂଜି ଅଭାବ ଭଳି ସାଧାରଣ କାରଣ ସବୁ ଦର୍ଶା ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଯାହା ଉପରେ ଆଦୌ କୁହାଯାଉନାହିଁ ତାହା ହେଲା ଆତ୍ମ ସନ୍ତୋଷ । ଅନେକ ସମୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଫଳତା ସ□େ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଖ୍ୟାତିକୁ ଆଧାର କରି ତିଷ୍ଠି ରହେ । ଏହା ଫଳରେ ଉତ୍ପାଦକତା ସ୍ତର ବଢେ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ବଢେ ନିହିଁ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ବିକ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବାକୁ ଲାଗେ । ସୁତରାଂ, ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦକତା ସ୍ତର ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ ନିରନ୍ତର ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବା ଦରକାର ।

ଆଧୁନିକ ଦୁନିଆରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କ୍ଷମତାକୁ ବିଶ୍ୱକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଉଦାରୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ହେବ । ନମନୀୟ ପାରଦର୍ଶିତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ଦିଗରେ ଏକ ନୂତନ ଦିଗନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ବ□ମାନ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ନିରପେକ୍ଷ ହୋଇଛି । ଏହାର ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଯେଉଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରହିଛି ତାହା ସ୍ଥାନୀୟ ଉପଲବ୍ଧ ସୁବିଧାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ସକାଶେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ ଦେଉଛି । ସୁତରାଂ, ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ହାସଲ କରିବାକୁ ହେଲେ ବଜାରର ଅବସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅପରେସନର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିବାକୁ ହେଲେ ନିରନ୍ତର ସୃଜନଶୀଳତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏଥି ସହିତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟ ଦିଗର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ । ଫାର୍ମ ସଂପ୍ରସାରିତ ବଜାର ଚାହୁଁଛି କି ନାହିଁ । କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗର ସୁରକ୍ଷା ସକାଶେ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ଫାର୍ମ ଇଚ୍ଛୁକ କି ନୁହେଁ - ଏହି ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ବିଶ୍ୱ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଯୋଗୁଁ ବିଶାଳ ବଜାର, ବୈଷୟିକ ସୃଜନଶୀଳତା, ତଥା କୁଶଳତା ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଆଦିର ସୁବିଧା ମିଳିଛି ।

ଭାରତରେ କେବଳ ନୁହଁ ବରଂ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏମ.ଏସ.ଏମ. ଇ ଗୁଡିକ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ମେରୁଦଣ୍ଡ ହୋଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଏମ.ଏସ.ଏମ.ଇ ଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିବା ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ହେଲେ ଉଭୟ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଜାତୀୟ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଲାଭ ହେବ । ଏକ ଦଶକର ପରୀକ୍ଷଣରୁ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଏଥିଯୋଗୁଁ କ୍ଲଷ୍ଟର

ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଫାର୍ମମାନଙ୍କର ମୋଟ ଉତ୍ପାଦକତା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଏନ.ଏମ.ସି.ପି ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଯେଉଁ ଏସ.ଏମ.ଇ ସବୁ "ଷ୍ଟାଣ୍ଡ - ଏଲୋନ" ଭି□ିରେ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ମୂଳକ ଦୁନିଆରେ ନିଜର ସ୍ଥିତିର ଆକଳନ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ତାହାକୁ ଆଧାର କରି ସେମାନଙ୍କୁ କଂପାନିର ପୁନର୍ଗଠନ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ । ବିଶ୍ୱକୃତ ଦୁନିଆରେ ଏଭଳି ୟୁନିଟ ଗୁଡିକର ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଅତି ଜଟିଳ । ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ପୁନର୍ଗଠନ ଓ ପୁଂଜିବିନ୍ୟାସ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ହେବା ନିମନ୍ତେ ସୃଜନଶୀଳ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ହେବ । ବାସ୍ତବରେ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ ଗୁଡିକ ସୃଜନଶୀଳତା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବିକାଶ ପାଇଁ "ବ୍ରିଡିଂ ଗ୍ରାଉଣ୍ଡ" ହୋଇପାରିବେ । ବୃହ□ର କଂପାନୀଗୁଡିକ ସକାଶେ ଏଗୁଡିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉତ୍ସ ହୋଇପାରିବ । ସୁତରାଂ ଏହି କଂପାନୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବିକାଶ ସକାଶେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାକୁ ହେବ । କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନ ମୁତାବକ ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ସ୍କିମ ସ□େ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ୟୁନିଟ ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟା ନିଜେ ସମାଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସମର୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି ।

ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା, ପ୍ରବନ୍ଧନ ଓ ଡିଜାଇନର ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସମ୍ମେଳନ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କ୍ଷମତା ହାସଲ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ । ତେବେ ଏହା କେବଳ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ମଧ୍ୟରେ ହାସଲ କରିବା ସଂଭବପର ନୁହେଁ । ଆଜିର ଦୁନିଆରେ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ହେବାକୁ ହେଲେ "ମାଇଣ୍ଡ ଟୁ ମାର୍କେଟ" ସମୟ ଏବଂ ଏଥି ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ରିସ୍କ କମ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ସୃଜନଶୀଳତାର ବୃଦ୍ଧି

ନୂତନ ସହସ୍ରାବ୍ଦରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ସକାଶେ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ରହିଛି । ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଉଛି ସେଥିରେ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରସାର ଓ ବିକାଶର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ମାତ୍ର ବିକଶିତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସୃଜନଶୀଳତା ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଜି.ଡି.ପି.ର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଗବେଷଣା ଓ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟୟକୁ ସୃଜନଶୀଳତାର ସୂଚକାଙ୍କ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଭାରତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଅନେକ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ଭାରତର ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ୍ଷମତାରେ ସମୟାନୁକ୍ରମରେ ଅନେକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ଆମେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚିତ୍ର ପାଇପାରିବା ନାହିଁ । ସୃଜନଶୀଳତା ତଥା ଗବେଷଣା ଓ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟୟକୁ ଦେଖିଲେ ଭାରତ ଆଜି ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଦୂରରେ ରହିଛି । ଗବେଷଣା ଓ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟୟ ଦିଗରୁ ଦୁନିଆର ଶୀର୍ଷ ଏକ ହଜାର ବାଣିଜ୍ୟିକ କଂପାନୀ ତାଲିକାରେ ଭାରତର ମାତ୍ର ଚାରୋଟି କଂପାନୀର ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ମୋଟାମୋଟି ସ୍ଥିତି ଏଇଭଳି ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ ମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ସେଭଳି ଉତ୍ସାହଜନକ ନୁହେଁ । ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ଗୁଡିକ ବିବିଧତା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଗବେଷଣା ଓ ଉନ୍ନୟନ ସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଅତି ନିମ୍ନ ସ୍ତରର। ଏହା ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଦୁନିଆରେ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହା ବୈଷୟିକ ବିପ୍ଳବ ଯୋଗୁଁ ହେଉଛି । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ୟ ଫାର୍ମମାନେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ । ଏହା ପଛରେ ଯେଉଁ ଫାକ୍ଟର ସବୁ ରହିଛି ସେଗୁଡିକୁ ଏଇଭଳି ଭାବରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ; ଯଥା : ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଓ ଅନୁମତିମୂଳକ ।

ଦକ୍ଷତା ଉନ୍ନତ କରିବାପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ

କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କୁଶଳତା ଉନ୍ନତକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସବୁ ପ୍ରଚଳନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସବୁ କୁଶଳତା ଆବଶ୍ୟକତାର ଆଂଶିକ ବୁଝାମଣା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଅଧିକ କୁଶଳମାନକ ସୁଯୋଗ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲେ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ, ସୃଜନଶୀଳ ଓ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ହୋଇପାରିବ । କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସ୍ତର, ଏହାର ସାଂଗଠନିକ ଢା□ା, ତଥା କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଯେ କୌଣସି ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକାଶ ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ସୂଚକାଙ୍କ ହୋଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଭଳି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ହେଉଛି ଏବଂ ବୈଷୟିକ ପରିବ□ନ ହେଉଛି ତାହା ଆର୍ଥିକ ସଂପ୍ରସାରଣ ଓ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ମୁଖରେ ହେଉଛି ବଡ ଆହ୍ୱାନ । ଏହି ସୁଯୋଗର ଲାଭ ଉଠାଇବା ତଥା ସାମାଜିକ ବ୍ୟୟ ଓ ବିସ୍ଥାପନ ରିସ୍କ କମ କରିବାକୁ ହେଲେ କୁଶଳତା ସ୍ତର ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ଯେଉଁ ଦେଶର କୁଶଳତା ସ୍ତର ହେଉଛି ଉନ୍ନତ ଓ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ସେହି ଦେଶମାନେ ଏହି ଆହ୍ୱାନ ସବୁର ମୁକାବିଲା ଭଲ ଭାବରେ

କରିପାରିବେ ।

ଭାରତର କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି - କୁଶଳତା ମଧ୍ୟରେ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ଏକ ବଡ ସମସ୍ୟା ହୋଇଛି । ଲୋକମାନେ ଯଦି ଧନ୍ଦାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିଯୋଗୁଁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ମିଳେ ତାହେଲେ ଭଲ ହେବ । ଦେଢ ବର୍ଷ ତଳେ ଏଥିପାଇଁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ଭାରତର ୯୩ ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଦ୍ଧକୁଶଳୀ ଲୋକ ଏବଂ ଅଣକୁଶଳୀ ଅସଂଗଠିତ ଶ୍ରମବଳଙ୍କୁ କୁଶଳତା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ କୁଶଳତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥାନ ଗୁଡିକରେ ରହିଥିବା ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବା ଉପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିଲା । ୨୦୨୦ ସୁଦ୍ଧା ୨.୫ ନିଯୁତ ଧନ୍ଦାମୂଳକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଦେଶରେ ପ୍ରତ୍ୟେକବର୍ଷ ୧୨.୮ ନିଯୁତ ଲୋକ ଶ୍ରମ ବଜାରରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ହିସାବ କରାଯାଇଛି ଯେ ୨୦୨୦ ବେଳକୁ ବିଶ୍ୱରେ ୫୪୦ ନିଯୁତ କୁଶଳୀ ଲୋକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିବ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ କେବଳ ଭାରତରୁ ଆସିବେ । ଭାରତରୁ ଯେଭଳି ଲୋକ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ତାହାକୁ ଦେଖିଲେ ସେଥିଯୋଗୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ କୁଶଳତା ତାରତମ୍ୟ ରହିବ । ତେବେ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ଉପରେ ପଡିବ । କୁଶଳ ଶ୍ରମର ପ୍ରବ୍ରଜନ ଯୋଗୁଁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରକୁ କୁଶଳୀ ଶ୍ରମ ସକାଶେ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ । ତେଣୁ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଏହି ଅଭାବ ଦୂର କରିବା ସକାଶେ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଭାଷଣ ତଥା ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ବଜେଟ ଭାଷଣରେ କୁଶଳତା ବିକାଶ ପାଇଁ ସମନ୍ୱିତ ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛନ୍ତି । ବଜେଟରେ ଜାତୀୟ ମଲଟି ସ୍କିଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ନାମ ଦିଆଯାଇଛି “ସ୍କିଲ ଇଣ୍ଡିଆ” ଦେଶର ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ତଥା ଏଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୱେଲଡର, ବଢେଇ, ମିସ୍ତ୍ରୀ, କମାର, ବୁଣାକାର ତଥା ମୋଚିମାନଙ୍କ ଭଳି ପାରଂପରିକ ଧନ୍ଦା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ସହାୟତା ଦେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ସକାଶେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରମ ବଜାରରେ ସରକାରୀ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ ସ୍କିଲି ଇଣ୍ଡିଆ ହେଉଛି ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଏକ କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସୁଯୋଗ ବ୍ୟାପକ ରହିଥିବା ବେଳେ ଏହି କ୍ଷମତାକୁ ଅଧିକ ସହଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ନୀତିର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ସୁତରାଂ ସରକାରଙ୍କର ଏହି ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରିବ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବଜେଟରେ ଏଥିପାଇଁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ଉଦ୍ୟମ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଇଛି । କୁଶଳତା ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରଭାବ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ପଡିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସର୍ବନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ହେବ । ଭି□ଭୂମି, ଶକ୍ତି, ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ, ସ୍ୱଚ୍ଛଭାରତ, ଗଙ୍ଗା ନିର୍ମଳ ଅଭିଯାନ, ତଥା ଡିଜିଟାଲ ଇଣ୍ଡିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଦିରେ ବ୍ୟାପକ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ସକାଶେ ବଜେଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଇଛି । ତାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା କୁଶଳତା ଆଧାରିତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ । ସ୍କିଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଏବଂ ଜାତୀୟ କୁଶଳତା ମିଶନର ୩୧ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ କୁଶଳତାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ ।

ଜ୍ଞାନ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଓ ସମନ୍ୱୟକରଣ ସକାଶେ ନୂତନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ସାଂଗଠନିକ ଢା□ାରେ ପରିବ□ନ ତଥା ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଭାରତରେ ଜ୍ଞାନ ପରିଚାଳିତ ଶିଳ୍ପ ଗୁଡିକ ନୂତନ ସୃଜନଶୀଳତା ତଥା ଗବେଷଣା ଉନ୍ନୟନ ଉପରେ ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଥିପାଇଁ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ତଥା ଏଇଭଳି ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ସହ ନିରନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏହା କଲାବେଳେ ବିଶେଷକରି ଏମ.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ ମାନେ ଯେପରି ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦା ଅଧିକାର ଉପରେ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦା ଅଧିକାରର ଗୁରୁତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲେ ହେଁ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା ଉପରେ ସେଭଳି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କାରଣ ହେଉଛି ଏହି ବିଷୟର ଜଟିଳତା, ଫାର୍ମଗୁଡିକ ଛୋଟ ହୋଇଥିବା ତଥା ସେମାନେ ତୁରନ୍ତ ବଜାର ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କଂପାନୀମାନେ ପାରଂପରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତିକ୍ରମଣ କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. କ୍ଷେତ୍ରମାନେ ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦା

ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି ।

ଔଦ୍ୟୋଗୀକ ନୀତି

ଭାରତରେ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅନେକ ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସବୁ ସାମିଲ ରହିଛି ଯାହା ସବୁ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ନୀତି ସହ ଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ନୀତିରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଅଧିକ ସହାୟକ ନୀତି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ନୀତିରେ ସାଧାରଣତଃ ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ ଗଠନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ବିକାଶ ଉପରେ ଏଥିରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏନାହିଁ । ଉ□ମ ସଂକେତ ଦେଲେ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଉଚ୍ଚ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସମୟରେ ସାରା ଦୁନିଆରେ ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ତଥା ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି ।

ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପ୍ରତି ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନିୟମିତ ମନିଟରିଂ ଓ ମାପ ହେବା ଦରକାର । ଏଥିପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ । ଜାତୀୟ ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ନୀତିର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଦାୟିତ୍ୱ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଉପରେ ଛାଡି ଦେଲେ ହେବ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭାବରେ ଆନ୍ତଃ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ତରରେ ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ସଂଗଠନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା ବଳିଷ୍ଠ ରାଜନୈତିକ ନେତୃତ୍ୱ ବିନା ସଂଭବପର ହେବନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଯୁବ ନେତୃତ୍ୱ ହିଁ ଠିକ କାରଣ ସେମାନେ ହିଁ ଏଭଳି ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତା ବୁଝି ଦେଶର ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପାଇଁ ଉଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବ ।

ବିଶ୍ୱକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡିକର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୋଇଛି । ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବଜାର ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡିକୁ ନିଜସ୍ୱ ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିକଶିତ କରିବା ଦରକାର ସ୍ଥାନୀୟ ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିକାଶ କରିବା ଦରକାର । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାରେ ଉତ୍କର୍ଷ ହାସଲ କରିପାରିବେ ।

ଜ୍ଞାନ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ବିଶେଷ କରି ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ବିକାଶ କରିବା ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଏହା ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶରେ ଜ୍ଞାନର ଭୂମିକା ହେଉଛି ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆଜିର ଜ୍ଞାନ ପରିଚାଳିତ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜ୍ଞାନ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ସମ୍ବଳ ଭାବରେ ଗଢି ଉଠିଛି । ଭାରତରେ ଜ୍ଞାନ ସୃଷ୍ଟି ଓ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରୟୋଗ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ତଫାତ ରହିଛି ତାହା ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ଜରିଆରେ ପୂରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି । ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦିନକୁ ଦିନ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ସଘନ ହେଉଛି । ନିକଟ ଅତୀତରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ହିସାବରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନର ୫୦-୬୦ ପ୍ରତିଶତ ସୂଚନା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଆଧୁନିକ ଉତ୍ପାଦନ ଶିଳ୍ପ ନିଜର ସଫଳତା ନିମନ୍ତେ ଗୁଣାତ୍ମକମାନ ବ୍ୟୟ ତଥା ସିଡ୍ୟୁଲିଂ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ସୂଚନା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି । ଅତ୍ୟଧିକ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ସେବା କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଜ୍ଞାନ ଆଧାରିତ । ସୁତରାଂ ଉପବର୍ଣ୍ଣିତ ପଦ୍ଧତି ଉଭୟ ସୂଚନା ପରିଚାଳନା ଓ ଜ୍ଞାନ ପରିଚାଳନା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ସୂଚନା ପରିଚାଳନାରେ ରହିଛି ସୂଚନା ଓ ଡାଟାବେସର ସଂଗଠନ କରିବା ଜ୍ଞାନ ପରିଚାଳନାରେ ରହିଛି ନୂତନ ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ଅନ୍ୱେଷଣ ତଥା ତାହାର ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ । ଏଗୁଡିକୁ କିନ୍ତୁ "ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଆଲୋନ" ଭାବରେ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଧାରଣଶୀଳତା ହାସଲ କରିବାକୁ ହେଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଢା□। ଓ ପଦ୍ଧତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏକ ବିକାଶ ଏଜେଣ୍ଡା ସାଧାରଣତଃ ଚାରିଟି ଜ୍ଞାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ ।

୧. **ଜ୍ଞାନ ସୃଷ୍ଟି ଓ ଆହରଣ :** ଏହା ନୂତନ ଉଦ୍ଭାବନ, ଗବେଷଣା ଓ ଉନ୍ନୟନ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ, ସାଂଗଠନିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ ହୋଇ ପାରିବ ।

୨. **ଜ୍ଞାନ ଆଡେପଟେସନ :** ଏହା ସୃଜନଶୀଳତା ଓ ଅପରେଟିଂ ପରିବେଶ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ ହୋଇପାରିବ ।

୩. **ଜ୍ଞାନ ବିତରଣ** : ଏହା ଉଭୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଓ ଅଣ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଚ୍ୟାନେଲ ଜରିଆରେ କରାଯାଇପାରିବ ।

୪. **ଜ୍ଞାନ ପ୍ରୟୋଗ :** ଏହା କ୍ଷେତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ କୁଶଳୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରିବ ।

ଭାରତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହିସବୁ

ଭୂମିକା ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଷ୍ଟେକ ହୋଲଡରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରିବ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରଥା ଆଦି ରହିଛି । ଆଜିର ଆହ୍ୱାନ ହେଉଛି ଦୃଢ ବିକାଶ ପାଇଁ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଜ୍ଞାନ ଏକତ୍ରିତ କରିବା । ବ୍ୟବହାରିକ ସ୍ତରରେ ଦେଖିଲେ ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଓ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡିକର ବ୍ୟାପକ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଦରକାର । ଅନେକ ପ୍ରଚଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଜି ଅପ୍ରାସଂଗିକ ହୋଇପଡିଛି । ପି.ପି.ପି. ଜରିଆରେ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ତାହା ଅତି ଉପଯୋଗୀ ହେବ । ନୀତି ଆୟୋଗ ଏହା ଉପରେ ନିବିଡ ଭାବରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଭୂମିକା

ଦେଶରେ ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ଆଧୁନିକ ଉତ୍ତମ ସଂଗଠିତ ଏବଂ ପ୍ରସାରିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସଂରଚନା ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ଏକ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମୂଲ୍ୟର ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟୟ ଅଧିକ ହେଉଛି ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହା ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ମାନ୍ଦା ପଡିଥିଲା ତାହାର ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଅଂଶ ୧୫ ରୁ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ହେବ । ଏହାହେଲେ ଦେଶରେ ୧୦୦ ନିୟୁତ କୁଶଳୀ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନୂତନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବିଦେଶରୁ ପୁଁଜି ନିବେଶ ଓ ନୂତନ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଭାରତରେ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ସହ ସୃଜନଶୀଳତା ହାସଲ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟତା କରିବା ଦରକାର । ବିଦେଶୀ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାକୁ ବିକାଶଶୀଳ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ରିସେପ୍ଟର ବିକଶିତ କରାଯିବା ଦରକାର । ରିସେପ୍ଟର ସବୁ ହେଉଛି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ସଂଗଠନ ଯାହା ଉଭୟ ଘରୋଇ ଓ ବିଦେଶୀ ବଜାର ସକାଶେ ଉତ୍ପାଦନ ସକାଶେ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହେବନାହିଁ । ଏପରିକି ଘରୋଇ ଆଇଏଣ୍ଡ ଡି ଲ୍ୟାବମାନେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ ସଂଗଠନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସ୍ଥାନୀୟ ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ମନୋଭାବ ରହିବା ଦରକାର । ଏହା କେବଳ ବାଣିଜ୍ୟିକ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ଯେ ଯାହା କିଛି ନୂତନ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଛି ତାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସରକାରୀ କଂପାନୀମାନଙ୍କରେ ହେଉଛି ।

ଚୀନରେ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ନୀତି ସାଧାରଣତଃ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡିକର ସୁଦୃଢିକରଣ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉଛି । ବିଦେଶୀ କଂପାନୀମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଭୟ ହେଉଛି ଯେ ଚୀନ ସେମାନଙ୍କର ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦା ଚୋରୀ କରିନେବ । ଚୀନରେ ବିଶାଳ ବଜାର ରହିଛି ଯାହା ବିଦେଶୀ କଂପାନୀମାନଙ୍କୁ ରହିବା ପାଇଁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଥାଏ । ବାସ୍ତବରେ ଚୀନ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆଇ.ପି.ଆର. ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଛି । ଚୀନରେ ସରକାର ଯେଉଁସବୁ କ୍ରୟ କରୁଛନ୍ତି ତାହାକୁ ଆଧାର କରି ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବିକଶିତ କରୁଛନ୍ତି । ବିଦେଶୀ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଚୀନ ଜାତୀୟ ମାନକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ଭାରତ ଆଇ.ପି.ଆର.କୁ ନେଇ ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ତର୍କ ହିଁ କରୁଛି । ତେବେ ଏହି ବକ୍ତାମାନେ ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବ କରିବେ ତାହାକୁ ଆମେ ପ୍ରମାଣିତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା ନାହିଁ । ଭାରତକୁ ସୁତରାଂ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଆଇ.ପି.ଆର. ପଦ୍ଧତି ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯଦ୍ୱାରା ଏକଚାଟିଆ ସୃଷ୍ଟି ନକରି ସୃଜନଶୀଳତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଜାତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ ସକାଶେ ଭାରତୀୟ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକାରୀମାନଙ୍କ ସକାଶେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ଆସିଛି । ଏହା ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ତଥା ଭାରତର ତୁଳନାତ୍ମକ ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଆଧାର କରି କରାଯାଇପାରିବ । ଭାରତୀୟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କାହାଣୀର ଧାରଣଶୀଳତା ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ତେବେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ପ୍ରଶାସନରେ ରହିଥିବା ଅଭାବ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଭାରତୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରସାର ସକାଶେ ନୀତିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଖୋଜିବାକୁ ପଡିବ ।

ଆମର ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଦେଖିଲେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶରେ ସରକାର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭୂମିକା ନିଭାଇପାରିବେ । ଏଥିପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବଜେଟରେ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।

* ଶକ୍ତି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡିକ ପାଇଁ ଟିକସ ଛୁଟି ଦେବା ସକାଶେ ଧାରା ୮୦୧ (କ) ର

ସନ୍‌ସେଟ୍ ଆଇନକୁ ଆଉ ୫ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ତଥା 'ମ୍ୟାଟ'କୁ ଏଥରୁ ଅଲଗା ରଖିବା ।

* 'ମ୍ୟାଟ' ଅଧିନରେ ଏସ୍.ଇ.ଜେଡ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଟିକସ ପ୍ରଦାନଛାଡ । ୨୦୧୨ରେ ଏହା ବନ୍ଦ କରି ନିଆଯାଇଥିଲା । ତାହା ପୁନଃ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି ।

* ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡିକ ସକାଶେ ଧାରା ୧୪ (କ)ର କାଯର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କରାଯିବ ।

* ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର ଯଥା ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଦେବା ସକାଶେ ଶିଳ୍ପମାନେ ବହୁ ଦିନରୁ ଦାବୀ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଏହା ଗ୍ରହଣ ହେଲେ ତାହା ଏଭଳି କଂପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଋଣ ନେବା ଲାଗି କମ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ହେବ ।

* ନୂତନ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ପାଇଁ ବାସ୍ତବିକ ବ୍ୟୟ ୧୫ ପ୍ରତିଶତ ଟିକସ ରିହାତି ଦେବା ସକାଶେ ଧାରା ୩୨ କମ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ୨୦୧୩ ମାର୍ଚ୍ଚ ୩୧ ଠାରୁ ୨୦୧୫ ଏପ୍ରିଲ ପହିଲା ମଧ୍ୟରେ ୧୦୦ କୋଟିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସକାଶେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆଉ ୩ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି ।

* ପରୋକ୍ଷକର ଦିଗରୁ ଦେଖିଲେ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଂଜି ନିବେଶ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ଟିକସ ରିହାତିରୁ ଲାଭ ପାଇପାରିବେ ।

* ସବୁ ପ୍ରକାର ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସମାନ ଭାବରେ ପରିଗଣନା କରିବାକୁ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ବିମାନବନ୍ଦର, ରେଳ ଓ ବନ୍ଦର ଆଦି ପାଇଁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ସେବା ଟିକସ ଛାଡ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ତାହା କିନ୍ତୁ ଜଳ, ଶକ୍ତି, ପରିବହନ ଓ ସିଓରେଜ ଆଦି ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉନାହିଁ ।

ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦେଖିଲେ ସେନଭାଟ କ୍ରେଡିଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉଦାରୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନାବଶ୍ୟକ ଟିକସ ଭାର ଦୂର କରାଯାଇପାରିବ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଭାର ହେଉଛି ଡବଲ୍ ଟିକସ ଯାହା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ଲଗାଯାଉଛି ଯାହା ଉପରେ ଘୋଷିତ ହେବା ଉପରେ ତଥା ଭାଟ/ସି.ଏସ୍.ଟି. ଉପରେ ସେବା ଟିକସ ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଛି । ■■

ଯୋଜନାର ଗ୍ରାହକ ଦେୟ

ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ : ୧୦ ଟଙ୍କା, ବାର୍ଷିକ : ୧୦୦ ଟଙ୍କା, ଦ୍ୱିବାର୍ଷିକ : ୧୮୦ ଟଙ୍କା, ତ୍ରିବାର୍ଷିକ : ୨୫୦ ଟଙ୍କା, ପଡୋଶୀ ଦେଶ : ବାର୍ଷିକ ୫୩୦ ଟଙ୍କା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ : ବାର୍ଷିକ ୭୩୦ ଟଙ୍କା

SUBSCRIPTION COUPON

I want to subscribe to ________________ (Journal's Name / Language)

DD/IPO/Mo No________________ Date : ________________

Name (In Block Letters) ________________

Address ________________

Pin __________, Phone : __________, Mob. : __________ Email: __________

The Subscription may be sent through IPO/MO/Bank Draft in favour of the "ADG(I/C), Publications Division, Ministry of Information & Broadcasting Payable at New Delhi

ଗ୍ରାହକ ଦେୟ ପଠାଇବାର ଠିକଣା :

Business Manager
Publications Division, East Block-IV, Level-7, R. K. Puram, New Delhi - 110066 Phone 26105590 / 26100207
Please allow us 8 to 10 weeks for this dispatch of the issue.

'ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ' ସକାଶେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ

• *ସି. ବୀରମଣି*

ଭାରତରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ନୀତିର ପ୍ରମୁଖ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗର ଦ୍ରୁତ ସମ୍ପ୍ରସାରଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ୧୯୫୬ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ ଏବଂ ନିକଟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆର ଅଭିଯାନ ସହ ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ବ୍ୟାପ୍ତି ପାଇଁ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରକମାନେ ସର୍ବଦା ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଙ୍କିମାରେ : ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଏତେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର କାରଣ କ'ଣ ? ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ଇତିହାସ ପ୍ରମାଣ କରିଛି ଯେ, ଅଧିକାଂଶ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିଳ୍ପାୟନର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ, ଅଧିକ ନିଯୋଜନ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରପ୍ତାନି ଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପାୟନର ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଭାରତ ପରି ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଶ୍ରମଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ୱଳ୍ପକୁଶଳୀ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଏ ।

୧୯୮୦ ରୁ ଭାରତର ଜିଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସକାରାତ୍ମକ ବୃଦ୍ଧି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଆସିଛି । ତଥାପି, କୃଷିଭିତ୍ତିକ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଅଣକୃଷିଭିତ୍ତିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଉଦବୃତ୍ତ ଶ୍ରମ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବା ନେଇ ଭିତ୍ତିଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଖୁବ ମନ୍ଥର ରହିଛି । ୨୦୧୧-୧୩ କାଳରେ ଭାରତର ଜିଡିପିର ପ୍ରାୟ ୧୮.୧ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା କୃଷି । କିନ୍ତୁ ୨୦୧୧ରେ ମୋଟ ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ଏଥିରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାର ଥିଲା ୪୮.୯ ପ୍ରତିଶତ । କୃଷି ଉପରେ ଏହି ଅଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଭାରତରେ କାହିଁକି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । କୃଷିରୁ ଶ୍ରମକୁ ଶ୍ରମଭିତ୍ତିକ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ଦିଗରେ ଅବଧାବିତ ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଗତିପଥ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ । ବିପରୀତରେ ଭାରତ ଶିଳ୍ପାୟନର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାକୁ ଏଡାଇ ଦେଇଥିଲା ଏବଂ

ବିଶ୍ୱର ବିପୁଳ ଉତ୍ପାଦନ ଚେନ ସହ ଚୀନର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସମନ୍ୱିତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ଏଫଡିଆଇର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଥାଏ । ଚୀନର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏଫଡିଆଇ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକି ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିଭାଜନକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ ।

ସେବାଭି□କ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଚୂଡାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଦିଗରେ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଅବଧାରିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଭି ି: କେତେକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱାତ୍ମକ ବିଷୟ

ଭାରତର ଅଭିବୃଦ୍ଧିଭି□କ ସଫଳତା ବିଶେଷ ଭାବେ ସେବା ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଶିଳ୍ପ ଅର୍ଥାତ ବହୁଳ ଭାବେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କୁଶଳୀ ଶ୍ରମ ଶକ୍ତିକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଜରିଆରେ ଏହା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ୨୦୧୧-୧୩ରେ ଭାରତର ଜିଡିପିର ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟର ହାରାହାରି ଅଂଶ ୧୭.୮ ପ୍ରତିଶତ ରହିଥିଲା । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଦର୍ଶାନ୍ତି ଯେ, ଭାରତ ସକାଶେ ଜିଡିପିର ବାସ୍ତବ ଉତ୍ପାଦନ ଅଂଶ ଚୀନ ତୁଳନାରେ କମ ରହିଆସିଛି ।

ଭାରତର ବାଣିଜ୍ୟିକ ରପ୍ତାନିରେ ଉତ୍ପାଦନର ଅଂଶ ୧୯୯୨ରେ ୭୩.୫ ପ୍ରତିଶତରୁ ୨୦୧୨ରେ ୬୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ବିପରୀତରେ ଚୀନରେ ୨୦୧୨ରେ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ ଥିଲା ଜିଡିପିର ୩୨ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ରପ୍ତାନିର ଥିଲା ୯୪ ପ୍ରତିଶତ । ୧୯୯୨ ଓ ୨୦୧୨ ମଧରେ ବିଶ୍ୱର ମୋଟ ରପ୍ତାନିରେ ଚୀନର ଅଂଶ ୨.୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ୧୬.୮ ପ୍ରତିଶତରୁ ବୃଦ୍ଧିପାଇଥିବା ବେଳେ ଭାରତର ଅଂଶ ୦.୬ ପ୍ରତିଶତରୁ ୧.୬ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା ଅତ୍ୟଧିକ ମନ୍ଥର ଥିଲା ।

ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ଦକ୍ଷତା ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପେକ୍ଷିକ ସଫଳତା ହାସଲ କରିଛି । ଦେଶରୁ ଦ୍ରୁତ ବୃଦ୍ଧିଭି□କ ରପ୍ତାନି ହେଉଛି କୁଶଳୀ ଶ୍ରମ ଶକ୍ତିଭି□କ କ୍ଷେତ୍ର(ଯଥା ଔଷଧ ଓ ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକାଲ ଏବଂ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ) ବା ପୁଞ୍ଜିଭି□କ କ୍ଷେତ୍ର (ଯଥା ଅଟୋମୋବାଇଲ ଓ ପାର୍ଟସ) । ୧୯୯୩ ଓ ୨୦୧୦ ମଧରେ ପୁଞ୍ଜିଭି□କ ସାମଗ୍ରୀର ଅଂଶ ପ୍ରାୟ ୨୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଗୁଣ ଅର୍ଥାତ ୫୪ ପ୍ରତିଶକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ବେଳେ ଅଣକୁଶଳୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶ ୩୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ୧୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ଚୀନର ନିଯୁକ୍ତିଭି□କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବିପରୀତରେ ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜିଭି□କ ଥିଲା । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏହା ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଭାରତର ବାସ୍ତବ ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଗ୍ରଗତି ଅଣକୁଶଳୀ ଶ୍ରମଶକ୍ତିଭି□କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ନିହିତ ଥାଏ ।

ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟୱର୍କର ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ଶୁଳ୍କଭି□କ ପ୍ରତିବନ୍ଧକରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ହ୍ରାସ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ପରିବହନ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଅଭିମୁଖୀ ହ୍ରାସ ଯୋଗୁ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପରେ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସରଳ କରିବା ସହ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ୧୯୮୦ ପରଠାରୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିଭାଜନର ଦ୍ରୁତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ବିଶ୍ୱବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପ୍ରମୁଖ ପରିବ□ନ ଘଟିଛି । ଚୂଡାନ୍ତ ସ୍ତରରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ବଦଳରେ ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ଧାରାରେ ବା କ□ବ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା କାଳରେ ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସୀମାରେ ଚୂଡାନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାର୍ଟସ ଓ ସାମଗ୍ରୀରେ ବାଣିଜ୍ୟର ଦୃତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିଛି । ଆନ୍ତଃସମ୍ପର୍କିତ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରକାର ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯାହାକି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସଂଜ୍ଞାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ଯଥା: ବାଣିଜ୍ୟର ବିଭାଜନ, ମଧଜାତ ସାମଗ୍ରୀରେ ବାଣିଜ୍ୟ, ଟାସ୍କ ଟ୍ରେଡ ଇତ୍ୟାଦି । ଆନ୍ତଃସଂଯୋଜିତ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରକାର ଏକ ଧାରାବାହିକ, ସିଧାସଳଖ ବାଣିଜ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଯାହାକୁ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଏହା ବାଣିଜ୍ୟର ବିଭାଜନ, ମଧଜାତ ସାମଗ୍ରୀର ବାଣିଜ୍ୟ, ଟାସ୍କ ଟ୍ରେଡ ଆଦିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଫାର୍ମ ଓ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏହାର ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜଟିଳ ସମ୍ପର୍କକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟୱର୍କ(ଜିପିଏନ) ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନର ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ କେବଳ ଶେଷ ସାମଗ୍ରୀର ବିନିମୟ ନିହିତ ନ ଥାଏ ବରଂ ସେଗୁଡିକର ତିଆରି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥାଏ । ନିଜର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିକାଶ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆଦରିଥାନ୍ତି ଯାହାକି ବିଭାଜନର ମାତ୍ରା, ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଦରଗତ ବିଭିନ୍ନତାକୁ ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଶିଳ୍ପରେ ଯଥା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଓ ଅଟୋମୋବାଇଲ ଶିଳ୍ପରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଶେଷ କରି ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପରିବ□ନ କରିଥାଏ । ଏହି ଶିଳ୍ପରେ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିଭାଜନ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ଅଧିକ ଏକକ ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ ଯଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ସକାଶେ ଫାର୍ମକୁ ଅବଧାରିତ କରିଥାଏ । ଯେଉଁଠାରେ କମ

ମୂଲ୍ୟରେ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପ୍ରତି ଉକ୍ତ ଫାର୍ମ ଦୃଷ୍ଟିଦେଇଥାଏ। ଉତ୍ପାଦନର ଭୌଗୋଳିକ ବିଭାଜନ ବାଣିଜ୍ୟଭି□ିକ ବିଭାଜନର କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ। ବୃତାନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ କମକୁଶଳୀଭି□ିକ ଶ୍ରମ ଉପରେ ଚୀନ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ବେଳେ ଯେଉଁରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏହା ବହୁଳ ଭାବେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ସେହି ସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜି ଓ କୁଶଳଭି□ିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ। ଏଣୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଫାର୍ମଗୁଡିକ କୁଶଳୀ ଓ ଜ୍ଞାନଭି□ିକ ଉତ୍ପାଦନ ଯଥା ଗବେଷଣା ଓ ବିକାଶ ଓ ମାର୍କେଟିଂ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାନ୍ତି। ଅଧିକ ଆୟକରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥା:- ଅମେରିକା, ୟୁରୋପୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ, ଜାପାନରେ ଏହା ଘଟିଥିବା ବେଳେ ସେହିସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ର କମ ମଜୁରୀରେ କାମ ମିଳୁଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ର ଚୀନ ଓ ଭିଏତନାମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି।

ଯଦିଓ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକିୟା ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଛି ତଥାପି ପୂର୍ବ ଏସିଆ ଓ ଚୀନରେ ତାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଶାଜନକ ରହିଛି। ଅନେକ ଗବେଷଣାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଆନ୍ତଃ ଓ ବାହ୍ୟଆ□ଳିକ ବାଣିଜ୍ୟର ଉଚ୍ଚସ୍ତର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳଏବଂ ରପ୍ତାନିଭି□ିକ ସଫଳତା ପଛରେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ କାରଣ ରହିଥାଏ। ୧୯୯୦ ରୁ ଚୀନର ରପ୍ତାନି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ନୀତି ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କ ସହ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶିଳ୍ପ ସହ ସମନ୍ୱିତ କୌଶଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା। ପୂର୍ବଏସିଆ ପରି ଏହା ସେତେଟା ଆଖିଦୃଶିଆ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ୟୁରୋପର ଜର୍ମାନୀ, ହଙ୍ଗେରୀ, ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ ଏବଂ ଉ□ରଆମେରିକାରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ।

ରପ୍ତାନି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆକଳନ କରାଯାଇଛି ଯେ, ବିଶ୍ୱର ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ଚୀନର ଅଂଶଗ୍ରହଣର ସଫଳତାର ଏକ କାରଣ ହେଉଛି ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ସାମଗ୍ରୀର ଗୁରୁତ୍ୱ। ୨୦୧୦ରେ ଚୀନ ରପ୍ତାନିର ୫୨ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଓ ପରିବହନ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶର ରପ୍ତାନି। ବିଶ୍ୱରେ ଏହି ସାମଗ୍ରୀର ହାର ଥିଲା ୨୦ ପ୍ରତିଶତ। ଆ□ଳିକ ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ଏହି ସଫଳତା କାରଣ ଥିଲା ଚୀନର ତ୍ୱରିତ ଅଭିବୃଦ୍ଧିଭି□ିକ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶର ରପ୍ତାନି। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଆମଦାନୀ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଓ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଭି□ିକରି ଚୀନ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ସାମଗ୍ରୀର ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ହବ୍‌ରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିଛି। ବିଶେଷ ଭାବେ ପୂର୍ବଏସିଆରୁ ଚୀନ ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଓ ସାମଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କରୁଥିବା ବେଳେ ଆମେରିକା ଓ ୟୁରୋପକୁ ବହୁଳ ଭାବେ ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନି କରିଥାଏ। ଏହି କୌଶଳ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆମଦାନୀ କରାଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରସେସିଂ ବା ଏହାକୁ ଯୋଡିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର ହୋଇଥିବାରୁ ରପ୍ତାନି ହେଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ୟୁନିଟ ପିଛା ମୂଲ୍ୟ-ଯୁକ୍ତ ପରିମାଣ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ। ତେବେ କାର୍ଯ୍ୟର ଧାରା ବୃହତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ମୋଟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପରିମାଣ ବିଶେଷ ଭାବେ ଚୀନରେ ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟକ ଦେଶାନ୍ତରୀ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସକାଶେ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ।

ଜିପିଏନରେ ଭାରତର ଅଂଶଗ୍ରହଣ:

ବିପରୀତରେ ଆପେକ୍ଷିକ ପୁଞ୍ଜି ଓ କୁଶଳୀଭି□ିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଭି□ିକରି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ଯେ, ଉତ୍ପାଦନ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ସମନ୍ୱିତ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଓ ଆ□ଳିକ ଯୋଗାଣ ଚେନରୁ ବାହାରି ଯାଇଛି। ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁସାରେ ଏହା ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଜିପିଏନରେ ଭାରତର ପ୍ରକୃତ ଅଂଶଗ୍ରହଣର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ବିଫଳତାର ଶିକାର ହୋଇଛି। କ୍ରୁଗେର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଭାରତରେ ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟକ ଅଣକୁଶଳୀଶ୍ରମଶକ୍ତିଭି□ିକ ଶିଳ୍ପ ରହିଛି ଯଦ୍ୱାରା ଭାରତ ନିଜକୁ ଏକ ରପ୍ତାନିଭି□ିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ କରିବା ସକାଶେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ଆକର୍ଷିତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି। ଆଥୁକୋରାଲା ମଧ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି। ଅପରପକ୍ଷେ ଚୀନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୂର୍ବଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ। ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡିକ ରପ୍ତାନି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ସଫଳତା ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି। ଭାରତରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସାମଗ୍ରୀ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କେବଳ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି। ରପ୍ତାନି କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭାବ ରହିଛି। ତେବେ ଅଟୋମୋବାଇଲ ଶିଳ୍ପରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ, ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ଭାରତର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଠିକ ରହିଛି। ଭାରତରେ ଅନେକ ଅଟୋମୋବାଇଲ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ନିଜର ଆସେମ୍ବ୍ଲି ପ୍ଲା□ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ

ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କ ଜରିଆରେ ରପ୍ତାନିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇଛନ୍ତି । ୨୦୦୦ ମସିହା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଆସେମ୍ବଲ ହୋଇଥିବା କାର ରପ୍ତାନି ପରିମାଣ ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଯାହାକି ଅଟୋମୋବାଇଲ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶର ରପ୍ତାନି ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ସାମଗ୍ରିକ ଭାବେ ଆସେମ୍ବଲ ହୋଇଥିବା ଯାନର ରପ୍ତାନି ବୃଦ୍ଧି ପରିମାଣ ବାଣିଜ୍ୟଗତ ବିଭାଜନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଅବଦାନ ନାହିଁ ଯାହାକି ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସାମଗ୍ରୀର ରପ୍ତାନି ପରିମାଣଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ ।

ଜିପିଏନରେ ଭାରତର କମ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କ'ଣ ପ୍ରମାଣ କରେ ?

ଶ୍ରମଭି□କ ଶିଳ୍ପ ସଂକ୍ରାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୀତିଗତ ପ୍ରୋତ୍ସାହନର ଅଭାବ ରହିଥିବାରୁ ଭାରତ ଦ୍ରୁତ ଅଭିବୃଦ୍ଧିଶୀଳ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହ ତାଳ ମିଳାଇପାରୁନାହିଁ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟଓ୍ୱର୍କରେ ନିଜର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସମନ୍ୱିତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ବିଫଳହୋଇଛି । ଭାରତର ରପ୍ତାନି ବିକଳ୍ପ ନୀତି ପୁଞ୍ଜି ଓ ଦକ୍ଷତାଭି□କ ବିନିର୍ମାଣ ସପକ୍ଷରେ ପକ୍ଷପାତି ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ୧୯୯୧ ପରଠାରୁ ଚାଲିଆସିଥିବା ସଂସ୍କାରମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ପକ୍ଷପାତିତାକୁ ବାହାର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ୧୯୯୧ ପରବ□ୀ ନୀତିରେ ହୋଇଥିବା ପରିବ□ନ ପ୍ରବେଶଜନିତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଦୂର କରିବା ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନଭି□କ ବଜାରର ଉଦାରୀକରଣ ଦିଗରେ ଅବଧାରିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଓ ପ୍ରତିକୂଳ ନୀତି ଯୋଗୁ ଶ୍ରମ ଓ ଜମିଭି□କବଜାରର ଅଗ୍ରଗତି ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରମଆଇନ ଅନେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ରମଅନୁକୂଳ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଓ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତରେ ପ୍ରବେଶ ସୁଯୋଗ ମୂଳରେ ବୃହତ ଫାର୍ମଗୁଡିକୁ ଅନାଗ୍ରହୀ କରିଥାଏ । ଶ୍ରମ ବଜାରରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ରମଭି□କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ବିରୋଧରେ ପକ୍ଷପାତିତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ବିଶ୍ୱର ବିପୁଳ ଉତ୍ପାଦନ ଚେନ ସହ ଚୀନର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସମନ୍ୱିତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ଏଫଡିଆଇର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଥାଏ । ଚୀନର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏଫଡିଆଇ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକି ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିଭାଜନକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ । ବିପରୀତରେ ଭାରତକୁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ଏଫଡିଆଇ ମୁଖ୍ୟତଃ ବଜାର ସନ୍ଧାନରେ ଅଭିପ୍ରେତ ଥାଏ । ଯେଉଁଥିରୁ ବୁଝାଯାଏ ଯେ, ଭାରତ କେବଳ ନାମକୁ ମାତ୍ର ଏଫଡିଆଇ ପ୍ରବାହକୁ ସକ୍ଷମ ହେଉଛି ଯାହା ଚୀନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇ ନ ଥାଏ । ୨୦୦୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତୀୟ ଶୁଳ୍କ ହାର ଅଧିକ ରହିଥିବା ସ□େ୍ୱ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ଶୁଳ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେକ ପରିବ□ନ କରୁଥିଲେ । ଅଧିକ ଶୁଳ୍କ ହାର ରହିବା ଯୋଗୁ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟତଃ କଠୋର ଶ୍ରମ ଆଇନ, ଉପଯୁକ୍ତ ଭି□ଭୂମିର ଅଭାବ,ଭାରଯୁକ୍ତ ନିୟାମକ ପରିବେଶ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କଟକଣା, ଦୁର୍ବଳ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳୀ ଆଦିର କାରଣରୁ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବାପାଇଁ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ନାନା ସମସ୍ୟା ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡିକ ଯୋଗୁ ଭାରତ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ର ତୁଳନାର ଦୁର୍ବଳ ର୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ହାସଲ କରିଥାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବଏସିଆର ରପ୍ତାନିଭି□କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ତୁଳନାରେ ଭାରତ ପଛାଇଯାଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ବିଜନେସ ରିପୋର୍ଟ ୨୦୧୫ରେ ୧୮୯ ରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତର ସ୍ଥାନ ୧୪୨ ରହିଥିବା ବେଳେ ଚୀନର ର୍ୟାଙ୍କ ୯୦ରେ ରହିଥିଲା । ବିଦ୍ୟୁତ ଅଭାବ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଟୋମୋବାଇଲ ଓ ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକାଲ ପରି ପୁଞ୍ଜି ଓ ଦକ୍ଷତାଭି□କ କ୍ଷେତ୍ର ସାଧାରଣତଃ ଉଚ୍ଚମୂଲ୍ୟର ଶକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା କରିଥାଏ । ତେବେ ଏହା ଫାର୍ମଗୁଡିକ ପ୍ରତି ଖାପଖୁଆଇ ନ ଥାଏ କାରଣ ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ କମମୂଲ୍ୟର ଶ୍ରମଶକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି ।

ଭବିଷ୍ୟତ ପଦକ୍ଷେପ:

ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ଅଭାବ ଏବଂ ମଜୁରି ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ମୌଳିକରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ଦିଗରେ ଚୀନ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବାରୁ କମମୂଲ୍ୟର ଶ୍ରମଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୀନର ଭାବମୂ□ି ପରିବ□ନ ହେଉଛି । ମଜୁରି ବୃଦ୍ଧି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଶ୍ରମଭି□କ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୀନ ଫାର୍ମଗୁଡିକ ଅଧିକ ଚାପରେ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କମମୂଲ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରୁଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥା:- ଭିଏତନାମ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଆଦି ପ୍ରତି ଆଖି ପକାଇଥାନ୍ତି । ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି : ବିଶ୍ୱ ସକାଶେ ଭାରତ ପରବର୍ତ୍ତୀ କର୍ମଶାଳା ହୋଇପାରିବ ତ ?

ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପରେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟୱର୍କରେ ଭାରତର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିତ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଥିଲା । ବିଶ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ନେଟୱର୍କ ସହ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶିଳ୍ପର ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସମନ୍ୱୟ ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ଥିଲା । ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆ ଜରିଆରେ ଏକ ସକରାତ୍ମକ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ଯାହାକି ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଓ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମନ୍ୱିତ ବିଶ୍ୱ ଯୋଗାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥିବା ସୁଯୋଗ ସମୂହକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସହ ଏହାର ମୁକ୍ତ ସନ୍ଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟୋଗପତିମାନଙ୍କ ସକାଶେ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପରେ ଚୂଡାନ୍ତ ଆସେମ୍ବ୍ଲିଂ ସକାଶେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହେବା ପାଇଁ ଭାରତ ନିକଟରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଚୂଡାନ୍ତ ଭାବେ ବାହାର କରାଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଶୁଳ୍କଗତ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ ଯଥା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ, ବିଦେଶୀ ଓ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗ ସକାଶେ ଏକ ସମତୁଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବଜାର ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ରହିଥିବା ରପ୍ତାନି ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକ୍ଷମ ହେବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏଥିପାଇଁ ଭାରତରେ ଶ୍ରମଅନୁକୂଳ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ ଉପଯୁକ୍ତ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ସହ ଏକ ଉଦାର ଶ୍ରମ ବଜାର ଗଠନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ରାଜସ୍ଥାନ ପରି ରାଜ୍ୟରେ ଶ୍ରମ ଆଇନରେ ହୋଇଥିବା କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନରୁ ଆଶା କରାଯାଉଛି ଯେ, ଭାରତରେ ବ୍ୟବସାୟ ସକାଶେ ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ମାର୍ଗରେ ଯିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ । ■■

** ଆସୋସିଏଟ ପ୍ରଫେସର, ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ୍ ଡେଭ୍‌ଲପ୍‌ମେଣ୍ଟ ରିସର୍ଚ୍ଚ, ମୁମ୍ବାଇ*

ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ

"ଯୋଜନା"ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଲେଖକମାନଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ତଥା ସାମାଜିକ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ସ୍ୱଲିଖିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଉଛି । ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡିକ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସାଂପ୍ରତିକ ସମସ୍ୟା ଯଥା : କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ, ଖାଉଟି ସୁରକ୍ଷା, ପରିବହନ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ, ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ଆଦି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାଂସ୍କୃତିକ ତଥା ସାମାଜିକ ବିକାଶମୂଳକ ରଚନା ସମେତ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ କଲ୍ୟାଣକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନିୟୋଜିତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂଗଠନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ଭୂମିକା ଉପରେ ଲିଖିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ଗୃହୀତ ହେବ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ମହିଳା, ଯୁବ ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଫଳ କାହାଣୀ ଓ ରଚନା ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ପଠାଯାଇ ପାରେ ।

"ଯୋଜନା"ରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ବିଭିନ୍ନ ରଚନା ଉପରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ତଥା ମତାମତ ପଠାଇବାକୁ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଲେଖା ପଠାଇବାର ଠିକଣା :

Editor
Yojana (Odia)
East Block-IV, Level-7, R. K. Puram, New Delhi - 110066
Phone & Fax : 011-26176722, Email : yojanaoriya@rediffmail.com

ଭାରତରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି

• *ସୁରଭି ଅରୋରା*

ଦେଶର ଶିଳ୍ପଭିତ୍ତିକ ବିକାଶ ସକାଶେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ସରକାର ଉପଲବ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । ସମ୍ପ୍ରତି ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ସକାଶେ ଭାରତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଆକର୍ଷଣସ୍ଥଳୀ ପାଲଟିଛି ।

ଭାରତୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଜୀବିକାର ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ସ ଭାବେ କୃଷି ଦୀର୍ଘ କାଳ ଧରି ରହି ଆସିଛି । ତେବେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରନିର୍ମାତାମାନେ ଅନୁଧାନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଏକ ସୁସଂହତ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଅଗ୍ରଗତି କରୁଛି । ଦ୍ରୁତ ଶିଳ୍ପାୟନ ସକାଶେ ନୀତି ଓ କୌଶଳ ଉପରେ ଏଥିପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକ ଓ ପୁଞ୍ଜିଭିତ୍ତିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ହାସଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱୟଂଶାସନ ଲାଭକରିଥିଲା । ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଟୋମୋବାଇଲ, ବାଷ୍ପୀୟ ଇଞ୍ଜିନ, ଭାରୀ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ନିର୍ମାଣ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ରସାୟନ, ମୂଲ୍ୟବାନ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଯୋଗାଯୋଗ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପରିବହନ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପାୟନ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ୧୯୮୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ, ଏହି ସମୟକାଳ ମଧରେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ର କଟକଣାଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସକାଶେ ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ଜରୁରୀ ଥିଲା । ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ୧୯୪୦-୭୦ରେ ଜିଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ବାର୍ଷିକ ୧.୪ ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ କାରଣ ଯଥା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ କାରଣରୁ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ପ୍ରମୁଖ ଶିଳ୍ପଭିତ୍ତିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ ଉତ୍ପାଦକ ଥିଲେ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକ ଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ନୀତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବହୁ ପଛରେ ପଡିରହିଥିଲା ।

୧୯୮୦ ପରବ□ୀ କାଳରେ ଭାରତରେ ଉଦାରୀକରଣ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ୧୯୯୧ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ମୁଣ୍ଡପିଛା ଜିଏନପିରେ ଐତିହାସିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୯୪-୯୫ରେ ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ୮.୪ ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ରପ୍ତାନି ପରିମାଣ ୨୭ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ଏହା ଯୋଗୁ ୧୯୯୦ ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଦେଶରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ହାର ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

୧୯୯୦-୨୦୦୦ କାଳରେ ଭାରତରେ ଉଦାରୀକରଣ ନୀତି ଯୋଗୁ ଅନେକ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ□ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୯୪ରେ ରପ୍ତାନି ପରିମାଣ ୧୭ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଏବଂ ୧୯୯୫-୯୬ରେ ଏହା ୨୮ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସମ୍ପ୍ରତି କରେ□ ଆକାଉ□ ବକେୟା ପରିମାଣ ଜିଡିପିର ୧ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ ରହିଛି ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ମହଜୁଦ ପରିମାଣ ୨୦ ବିଲିୟନ ଡଲାରକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ମହଜୁଦ ପରିମାଣ ୩୭ ନିୟୁତ ଟନକୁ ବୃଦ୍ଧିପାଇଛି ଯାହାକି ସର୍ବକାଳୀନ । ସମ୍ପ୍ରତି ଭାରତର ଜିଡିପି ସକାଶେ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରର ଅବଦାନ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ରହିଛି । ଏକ ମୁଖ୍ୟ ନିବେଶକ□ୀଙ୍କଠାରୁ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗ ସକାଶେ ଏକ କ୍ଷେତ୍ରର ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଥିଲା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ଏହା ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ଯେ, ବିଶ୍ୱ ଜିଡିପିରେ ଭାରତର ଅବଦାନ ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ୬ ପ୍ରତିଶତରୁ ୧୧ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ସେହିପରି ବିଶ୍ୱ ଜିଡିପିରେ ଆମେରିକାର ଅବଦାନ ୨୧ପ୍ରତିଶତରୁ ୧୮ ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇବ । ଏହା ସୂଚୀତ କରୁଛି ଯେ, ଆମେରିକା ଓ ଚୀନ ପରେ ଭାରତ କ୍ରମଶଃ ଏକ ତୃତୀୟ ବୃହତ ଅର୍ଥନୈତିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି । ଭାରତର ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ଜରିଆରେ ଏହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇଛି ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ର ।

ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ମ୍ୟାନେଜମେ□ କନସଲଟାନ୍ସି ଫାର୍ମ ମ୍ୟାକିନସେ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ଭେରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପ ପରିମାଣ ୧ ଟ୍ରିଲିୟନ ଡଲାର ଛୁଇଁବ । ଶିଳ୍ପ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିକାଶ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଫାର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଭାରତରେ କମ ମୂଲ୍ୟରେ ଫାର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ଲା□ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ ହେବ । ସେହି ସମୟ ବେଳକୁ ଭାରତୀୟ ଜିଡିପିର ୨୫-୩୦ ପ୍ରତିଶତ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ଅବଦାନ ଦେଉଥିବା ବେଳେ ପ୍ରାୟ ୯୦ ନିୟୁତ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଭାରତର ଦୃତ ଅଭିବୃଦ୍ଧିଶୀଳ ଅର୍ଥନୀତି ଉଭୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଉଦ୍ୟୋଗବିତ ଓ ସ୍ୱଦେଶରେ ନିବେଶ କରୁଥିବା ଶିଳ୍ପସମୂହ ପାଇଁ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଏବଂ ନିବେଶ କରିବାର ପଥ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିବ ।

ଭାରତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପ ସକାଶେ ପ୍ରମୁଖ ବଜାର ପରିଚାଳିକଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି :

୧. ନିବେଶ ହାରରେ ହ୍ରାସ ଯୋଗୁ ଭାରତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ।

୨. ବିନିର୍ମାଣର ଅଂଶ ଜିଡିପିର ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ହେବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆସନ୍ତା ଦଶନ୍ଧିଗୁଡିକରେ ୧୦୦ ନିୟୁତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

୩. ସାଧାରଣ ସୁବିଧା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସାଧାରଣ ସୁବିଧା ହାସଲ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି । ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସକାଶେ ଖଦି ମାର୍କ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।

ଦେଶର ଶିଳ୍ପଭି□କ ବିକାଶ ସକାଶେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ସରକାର ଉପଲବ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । ସମ୍ପ୍ରତି ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ସକାଶେ ଭାରତ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଆକର୍ଷଣସ୍ଥଳୀ ପାଲଟିଛି ।

ଆସୋଚାମ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ଭେରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ୨୦୧୨-୧୭ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ଜରିଆରେ ୩.୨ ନିୟୁତ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କିଛିଟା ଅବନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପରେ ୧୨ଶ ଯୋଜନା କାଳରେ ୩.୨ ନିୟୁତ କର୍ମ

ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ୧୧ଶ ଯୋଜନା ଅର୍ଥାତ ୨୦୦୭-୧୨ କାଳରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ଜରିଆରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ୨୮.୫ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ୨୦୦୭-୦୮ରୁ ୨୦୧୧-୧୨ କାଳରେ ୨.୯ ନିଯୁତ ଅଧିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ୨୦୦୭-୦୮ରେ ଏହି ପରିମାଣ ଥିଲା ୧୦.୪୫ ନିଯୁତ । ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାମିଲନାଡୁରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅର୍ଥାତ ୧୪.୫ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ବେଳେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାରରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିଛି । ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଏହି ହାର ୧୪ ପ୍ରତିଶତରହିଥିବା ବେଳେ ଗୁଜରାଟରେ ଏହି ହାର ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ରହିଛି ।

ଏକାଦଶ ଯୋଜନାରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉ□ରାଖଣ୍ଡରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାର ସର୍ବାଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ବିହାରରେ ୭୧.୮ ପ୍ରତିଶତ, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ୭୦ ପ୍ରତିଶତ, ଓଡ଼ିଶାରେ ୫୪ ପ୍ରତିଶତ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ୩୮.୮ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଜଣାଯାଇଛି । ଅପରପକ୍ଷେ ଛତିଶଗଡରେ ୧୯ ପ୍ରତିଶତ, ଉ□ରପ୍ରଦେଶରେ ୧୫ ପ୍ରତିଶତ, ହରିଆନାରେ ୧୪ ପ୍ରତିଶତ, କେରଳରେ ୧୦.୫ ପ୍ରତିଶତ ଓ ପଞ୍ଜାବରେ ୯ ପ୍ରତିଶତ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ଯାହାକି ମନ୍ଥର । ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ପୁଣି ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅବଧାରିତ ହେଉଛି । ଏକ ଉନ୍ନତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ୨୦୧୭ ବେଳକୁ ୩.୨ ନିଯୁତ ଅତିରିକ୍ତ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

ଭାରତର ଅଭିବୃଦ୍ଧିଶୀଳ ଅର୍ଥନୀତି ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗବିତ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କୁ ନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁମୁଖୀ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ସେମାନେ ଯେପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବେ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଛି ।

ଦେଶର ଶିଳ୍ପଭି□କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଭାରତ ସରକାର ଯଥାର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱଦେଶୀ ଓ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ମ୍ୟାକନିସେ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ୧ ଟ୍ରିଲିୟନ ଡଲାର ଛୁଇଁବ । ଦେଶର ଜିଡିପି ସକାଶେ ଏହାର ଅବଦାନ ରହିବ ୨୫-୩୦ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ଏଥିରେ ୯୦ ନିଯୁତ ନୂଆ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି ।

କମ ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ଲା□ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ କମ ମୂଲ୍ୟରେ ଶ୍ରମ ଶକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବାରୁ ଭାରତରେ ନିବେଶ କରିବା ସକାଶେ ବହୁ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ନିବେଶକ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଲାଇଟିଂ ବିଜନେସ ସକାଶେ ଜାପାନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ କମ୍ପାନୀ ତୋସିବା ଗ୍ରୁପ ଭାରତକୁ ଡିଜାଇନ, ମାନଫାକଚରିଂ ଓ ଏକ୍ସପୋର୍ଟ ହବ୍ ଭାବେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛି । ସେହିପରି ଏୟାରପୋର୍ଟ, ଷ୍ଟାଡିୟମ, ରାଜପଥ, ପଣ୍ୟାଗାର ଓ କାରଖାନା ସକାଶେ ଡିଜାଇନ ଲାଇଟ ପାଇଁ ଏହି କମ୍ପାନୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି ବୋଲି ତୋସିବା ଲାଇଟିଂ ଆଣ୍ଡ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି କର୍ପୋରେସନର ଅଧକ୍ଷ ତଥା ସିଇଓ ଯୋଚିଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଏଚଏସବିସି ଇଣ୍ଡିଆ ମାନୁଫାକ୍ଚରିଂ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭାରତୀୟ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ବ୍ୟବସାୟିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଉନ୍ନତି ଆସିଛି ଏବଂ ନୂଆ ଶୃଙ୍ଖଳା ମଧ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଏହି ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅବସ୍ଥା ୨୦୧୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ୫୧ ପ୍ରତିଶତ ଥିବା ବେଳେ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୪ରେ ଥିଲା ୫୧.୬ ପ୍ରତିଶତ ।

୨୦୨୦ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ୧୦୪ ବିଲିୟନ ଡଲାର ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଉଛି । ୨୦୨୦ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ମାର୍କେଟର ଆକାର ୪୦୦ ବିଲିୟନ ଡଲାର ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି । ସେହିପରି ୨୦୧୨-୨୦୨୦ କାଳରେ ୨୪.୪ ପ୍ରତିଶତ ସିଏଜିଆର ବୃଦ୍ଧି ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି ।

ଭାରତର ରସାୟନ ଶିଳ୍ପର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବଜାରର ଆକାର ହେଉଛି ୧୧୮ ବିଲିୟନ ଡଲାର ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ରସାୟନ ବଜାରର ଏହି ପରିମାଣ ହେଉଛି

୩ ପ୍ରତିଶତ। ଟାଟା ଷ୍ଟ୍ରାଟେଜିକ ମ୍ୟାନେଜମେ□ ଗ୍ରୁପ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ସର୍ଭେରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଏହି ଆକାର ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ। ୮୦ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ପ୍ରକାର ରସାୟନର ବଜାର ଭାରତରେ ରହିଛି ଯାହାକି ବିନିର୍ମାଣ ଜିଡିପିର ୧୫ ପ୍ରତିଶତ। ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ଭୂମିକା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।

ଦେଶରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ବ୍ୟାପକ ବିକାଶ ସକାଶେ ଭାରତ ସରକାର ଅନେକଗୁଡିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି। ଭାରତ ସାଧାରଣତଃ ୧୮.୧ ବିଲିୟନ ଡଲାର ମୂଲ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କରୁଛି। ଭାରତ ୧୮୧ ପ୍ରକାର ସାମାଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କରୁଥିବା ବେଳେ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଯୋଗୁ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ, ଶକ୍ତି, ତୈଳ, ଗ୍ୟାସଭି□ଭୂମି ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇପାରିବ। ଏଥିପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହେବା ସହ ଭାରତୀୟ ପୁଞ୍ଜିଭି□କ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବସାୟ ପରିମାଣ ୧.୮୫ ଟ୍ରିଲିୟନ ଟଙ୍କା ବା ୨୯.୦୭ବିଲିୟନ ଡଲାର ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି।

ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅଧିକ ସ୍ୱପ୍ନିଳ କରିବା ପାଇଁ ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଖାପ ଖୁଆଇବା ପରି ଏକ ଅଲଗା ଶ୍ରମ ଆଇନ ଆଣିବା ପାଇଁ ସରକାର ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛନ୍ତି ଯାହାକି ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ମେରୁଦଣ୍ଡ ସଦୃଶ ହୋଇପାରିବ। ଏମଏସଏମଇ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ନୂଆ ଶ୍ରମ ଆଇନ ବିଶେଷ କରି ଶିଳ୍ପଭି□କ ୟୁନିଟ ସକାଶେ ସହାୟକ ହେବା ସହ କ୍ଷୁଦ୍ର କାରଖାନା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଅଧିକ ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ। ଥରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ଭାରତରେ ବ୍ୟବସାୟ ସକାଶେ ଏହି ନୂଆ ଆଇନ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିକରିବ ଏବଂ ଶ୍ରମଜନିତ ଅସନ୍ତୋଷ ଦୂର କରିବା ସହ ଶିଳ୍ପ, ଉଦ୍ୟୋଗ ଆଦି ପାଇଁ ନୂତନ ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିବ। ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ସକାଶେ ନୂଆ ଉଦ୍ୟୋଗବିତମାନେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ। ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ "ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ" କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମ ସଂଗଠନ ସହ ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ବୁଝାମଣାଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛି। ଏମଏସଏମଇର ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ବିକାଶ ତଥା ଉତ୍କର୍ଷୀକୃତ ଅଙ୍ଗୀକାରର ସ୍ୱରୂପ ଭାବେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଏମଏସଏମଇ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟକୁ ଆଇଏସଓ ୯୦୦୧: ୨୦୦୮ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

ଭାରତ ସରକାର ନିକଟରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଫଡିଆଇ ହାର ୪୯ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି। ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଜର୍ମାନ ଫାର୍ମଗୁଡିକ ଭାରତରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି।

ସରକାରଙ୍କ ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆ ଅଭିଯାନରୁ ଅଧିକ ସଫଳ ହେବ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ସିଷ୍ଟମ ଡିଜାଇନ ଓ ମାନୁଫାକଚରିଂ ଶିଳ୍ପ। ଇଣ୍ଡିଆ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଆଣ୍ଡ ସେମିକଣ୍ଡକ୍ଟର ଆସୋସିଏସନ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଏଥିରେ ଆସନ୍ତା ୨ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୧୦ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରାଯିବାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ରହିଛି। ସମ୍ପ୍ରତି ଯେଉଁପରି ଭାବରେ ଦେଶରେ ରସାୟନ ସାମଗ୍ରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ବଢ଼ୁଛି ତାହାକୁ ଆକଳନ କଲେ କୁହାଯିବା ଯଥାର୍ଥ ହେବ ଯେ, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ୨୦୧୭-୧୮ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତୀୟ ରସାୟନ ଶିଳ୍ପ ପରିମାଣ ୧୯୦ ବିଲିୟନ ଡଲାର ହେବ।

ଭାରତରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିମାଣ ହେଉଛି ଜିଡିପିର ୧୬ ପ୍ରତିଶତ ଯାହାକି ଦୀର୍ଘ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଅପରିବ□ିତ ରହିଛି। ବ୍ରାଜିଲ, ଚୀନ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, କୋରିଆ ଓ ମ୍ୟାଲେସିଆ ପରି ଦେଶ ତୁଳନାରେ ଭାରତରେ ୨୦ ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଚାହିଦା ରହିଛି। ୨୦୨୨ ସୁଦ୍ଧା ଜିଡିପିରେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶକୁ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି। ବାର୍ଷିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ଭି□ିରେ ୭ ପ୍ରତିଶତ ଜିଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଆସନ୍ତା୨୦୨୨ ବେଳକୁ ବିନିର୍ମାଣ ଜିଡିପି ସକାଶେ ଲକ୍ଷ୍ୟବୃଦ୍ଧି ହାର ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ରଖାଯାଇଛି ଯାହା ସିଏଜିଆରର ୧୪ ପ୍ରତିଶତ। ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ ନିବେଶ ସକାଶେ ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ କେନ୍ଦ୍ର ହେଉଛି ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର। ଦେଶରେ ପ୍ଲା□ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ବହୁ ମୋବାଇଲ ଫୋନ, ଲକ୍‌ଜରି ଓ ଅଟୋମୋବାଇଲ କମ୍ପାନୀ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। ■■

** ଆସିଷ୍ଟା□ ପ୍ରଫେସର, ଏକାଡେମିକ୍ ୟୁନିଟ, ସିସିଇ, ୟୁନିଭରସିଟି ଅଫ୍ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ଏଣ୍ଡ ଏନାର୍ଜୀ ଷ୍ଟଡିଜ୍, ଡେରାଡୁନ*

ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର

ଭାରତର ଉ   ର ପୂର୍ବା   ଳରେ ନୂଆ ଯୁଗ

• *ମନୋଜ କେ. ଦାସ*

ଉ   ରପୂର୍ବା   ଳର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଏହାର ଏକକ ଭୌଗୋଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏହି ଅ   ଳର ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ଏହାର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଉ   ରପୂର୍ବା   ଳର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା, ଏହାର ବିକାଶର ମାର୍ଗ, ନୂତନ ଉଦ୍ୟୋଗବିତ ସୃଷ୍ଟି ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଦୂର କରିବା ଆଦି ହେଉଛି ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି   ିକ ସହାୟତା, ବ୍ୟବସାୟିକ ମଡେଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆଦି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଭାରତର ଉ□ର ପୂର୍ବା□ଳ ରାଜ୍ୟ ମଧରେ ରହିଛି ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ଆସାମ, ମେଘାଳୟ, ମଣିପୁର, ମିଜୋରାମ, ନାଗାଲାଣ୍ଡ, ତ୍ରିପୁରା ଓ ସିକିମ । ଏସବୁର ମୋଟ ଇଲାକା ହେଉଛି ୨,୫୫,୫୧୧ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର । ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ସୀମାଭି□କ ଅ□ଳ ଯାହାକି ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୀମା ସହ ଜଡ଼ିତ । ଏହି ଅ□ଳର ୪୫୦୦ କିମିରୁ ଅଧିକ ଅ□ଳ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସୀମା ରେଖା ଅର୍ଥାତ ଉ□ରରେ ଚୀନ, ପୂର୍ବରେ ମ୍ୟାମାର, ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମରେ ବାଂଲାଦେଶ, ଉ□ରପଶ୍ଚିମରେ ଭୁଟାନ ସହ ରହିଛି । ବିକାଶମୂଳକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟରାଜ୍ୟ ସହ ସମାନ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ଯୋଗୁ ୨୦୧୧ରେ ସିକିମକୁ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ରାଜ୍ୟ ତାଲିକାରେ ସ୍ଥାନୀତ କରାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୭ଟି ରାଜ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଭୂଖଣ୍ଡ ସହ ୨୨ କିମି ଓସାରର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଇଲାକା ସହ ସଂଯୁକ୍ତ । ତେବେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସୀମାରେଖା ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ଏହି ବିଶାଳ ଅ□ଳ ପ୍ରତିକୂଳ ଭୂଭାଗ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅନେକ ଇଲାକାରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଶକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ରହିଛି ।

ବିଭାଜନ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଅ□ଳ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମୃଦ୍ଧ ଥିଲା । ଦେଶର ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟ ତୁଳନାରେ ଏହି ଅ□ଳରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକ ଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଅ□ଳ ମଧ ଶିଳ୍ପଗତ ଭାବେ ସମୃଦ୍ଧ ଥିଲା । ଆସାମରେ ଚା'ର ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ବହୁ ପୁରୁଣା । ଆସାମ ଚା ଶିଳ୍ପର ଇତିହାସ ୧୮୨୩ ମସିହାର । ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ଉପର ଅବବାହିକାରେ ଚା ପତ୍ର ଥିବା ବିଷୟରେ ପ୍ରଥମେ ଜାଣିଥିଲେ ତତକାଳୀନ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ଅଫିସର ରବର୍ଟ ବ୍ରୁସ । ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ପାର୍ବତ୍ୟା□ଳରେ ସିଙ୍ଗଫୋ ନାମକ ଏକ ଜନଜାତି ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ୧୮୩୮ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମେ ଆସାମରୁ ଭାରତୀୟ ଚା'କୁ ବ୍ରିଟେନ ନିଲାମ ସକାଶେ ପଠାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ପ୍ରତି କେବଳ ଆସାମରେ ବାର୍ଷିକ ୫୫ କୋଟି କିଲୋଗ୍ରାମ ଚା ଉତ୍ପାଦନ

ହେଉଛି । ସାରା ଭାରତରେ ଚା' ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ୮୫ କୋଟି କିଲୋଗ୍ରାମ ହେଉଛି । ୧୮୮୬ରେ ଆସାମରେ ତୈଳ ମହଜୁଦ ଥିବାଜଣାପଡିଥିଲା । ୧୮୮୬ରେ ଜଙ୍ଗଲରେ ଟିମ୍ବର ଅପରେସନ କାଳରେ ଅପର ଆସାମରେ ତୈଳ ମହଜୁଦ ଥିବା ବିଷୟ ଜଣାପଡିଥିଲା । ୧୯୦୧ରେ ଆସାମର ଦିଗବୋଇରେ ସୁଏଜ କେନାଲର ପୂର୍ବ ପଟେ ପ୍ରଥମ ତୈଳ ବିଶୋଧନାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ଦିଗବୋଇ ଶବ୍ଦର ଉତ୍ସ ହେଉଛି ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ 'digboy'ରୁ । ଆସାମ ରେଲଓ୍ୱେଜ ଆଣ୍ଡ ଟ୍ରେନ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଉନ୍ନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଉ□ର ପୂର୍ବ ଭାରତରେ ରେଳପଥର ଇତିହାସ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଆସାମ ସହ ବର୍ମାର ବାଣିଜ୍ୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ କାଳରେ ଷ୍ଟିଲଓ୍ୱେଲ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଚିଆଙ୍ଗକାଇସେକଙ୍କ କୁମିନଟାଙ୍ଗ ପାର୍ଟିର ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରସ୍ତୁତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା । ଜାପାନ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ଚିଆଙ୍ଗକାଇସେକଙ୍କ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଗତିରୋଧ ହେବା ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ପାଟକ ରେଞ୍ଜର ଲେଡୋ ମାଘେରିଟାରେ କୋଇଲାର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଥିଲା । ଏହି ଅ□ଳରେ ବ୍ୟାପକ ପରିମାଣର କାଠ ବି ମିଳେ ।

ସବୁଠାରୁ ବଡ କଥା ହେଲା ଏହି ଅ□ଳରେ ୨୫୦ରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପରମ୍ପରା ଇତିହାସ ସଂସ୍କୃତ ଆଦି ରହିଛି । ଅଜସ୍ର ପ୍ରକାର ବୃକ୍ଷ ଓ ଲତା ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ । ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା ସହିତ ଆସାମର ଐତିହାସିକ ସଂପର୍କ ଥିଲା । ପ୍ରାଚୀନ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ହୋଇଥିଲା । ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପ୍ରାଗ୍ୟୋଜ୍ୟୋତିଷପୁର ଏଠାରେ ରହିଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

୧୯୪୭ରେ ଭାରତ ବିଭାଜନ ପରେ ଏହି ଅ□ଳ ଅର୍ଥନୈତିକ ଆଘାତ ପାଇଥିଲା । ଅନେକ ଅ□ଳ ମୂଳ ଭୂଖଣ୍ଡ ସହ ବିଭିନ୍ନ ଭାବେ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ବାଂଲାଦେଶ ଦେଇ କୋଲକାତାରୁ ଅଗରତାଲା ମାତ୍ର ୩୦୦ କିମି । ମାତ୍ର ବିଭାଜନ ପରେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଭୂଖଣ୍ଡ ପଥ ଦେଇ ଏହି ଦୂରତା ୧୮୦୦ କିମି ଏବଂ ୪୦ ଘ□ାର ସମୟ ନିଏ । ଜିଓପଲିଟିକାଲ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯୋଗୁଁ ମ୍ୟାମାର ଜରିଆରେ ପୂର୍ବା□ଳ କରିଡର ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପୂର୍ବ ପାକିସ୍ତାନ ଗଠନ ହେବା ଯୋଗୁ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ଓ ବର୍ମାର ଜଳପଥ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ପ୍ରାକୃତିକ ବନ୍ଦର ଥିବା ଚିଟ୍ଟାଗଙ୍ଗକୁ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା । ଏସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବା ଯୋଗୁ ସମଗ୍ର ଉ□ର ପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୀତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଧ୍ୱସ୍ତ ହୋଇଗଲା । ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗଳା ଓ ପୂର୍ବ ପାକିସ୍ତାନରୁ ଭାରତକୁ ଲୋକଙ୍କ ଅନୁପ୍ରବେଶ ଘଟିଲା । ଏହାକୁ ନେଇ ଅନେକ ସଂଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ଗୋଟିଏ ଦେଶ ତାହାର ବିଭିନ୍ନ ଅ□ଳର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ବିନା ଉନ୍ନତି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଅ□ଳର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ସଂଭାବନାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ଉ□ର ପୂର୍ବା□ଳ ରାଜ୍ୟଗୁଡିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଣୀର ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇ ସରକାରୀ ନିବେଶ, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତାର ଆବଶ୍ୟକତା ବଢ଼ିଲା । ଏପରିକି କେନ୍ଦ୍ର:ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ ୯୦:୧୦ ହେଲା । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ବ୍ୟାପାର ନେଇ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ମଧ୍ୟ ଗଠିତ ହେଲା । ଉ□ର ପୂର୍ବା□ଳରେ ସଡକ ପଥର ବିକାଶ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ପୁଞ୍ଜିବିନିଯୋଗ ହେଉଛି । ପୂର୍ବ-ପଶ୍ଚିମ କରିଡର, କ୍ୟାପିଟାଲ କନେକ୍ଟ ରୋଡ, ପିଏମଜିଏସଓ୍ୱାଇ, ଟ୍ରାନ୍ସ ଅରୁଣାଚଳ ହାଇଓ୍ୱେ, ବୋଗିବଲ ବ୍ରିଜ, ଚୋଇଖୋଓ୍ୱା ବ୍ରିଜ ଆଦି ସକାଶେ ୨୫୦୦୦୦କୋଟି ଟଙ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରହିଛି । ୨୮ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ, ୨୨,୦୦୦୦ ଏମଟିପିଏ ଆସାମ ଗ୍ୟାସ କ୍ରାକର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଆଦି ଜାରି ରହିଛି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁ ସମଗ୍ର ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ।

ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୀତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଏଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକର ଉନ୍ନତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଭବିଷ୍ୟତ ରହିଛି । ଆସାମର ପ୍ରଭୂତ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ସମ୍ପର୍କରେ ୧୯୦୫ରେ ଏଡଓ୍ୱାର୍ଡ ଗେଟ ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକ 'ଏ ହିଷ୍ଟ୍ରି ଆସାମ'ରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତେବେ ପରିବ□ିତ ବିଶ୍ୱ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଜଗତୀକରଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷରେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅବସ୍ଥା ବି ପରିବ□ିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ପ୍ରଭୂତ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, ମାନବ ଶକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଏହି ଅ□ଳରେ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସଂଭାବନା ରହିଛି । ଭାରତ ସରକାର ଏଥିପାଇଁ 'ଲୁକ ଇଷ୍ଟ ପଲିସି' ଅବଲମ୍ବନ କରିଛନ୍ତି । ଏହାଯୋଗୁ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୁଯୋଗପୂର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ସଂଭାବନାକୁ ଅନୁଭବ କରି ଭାରତ 'ପାରାଡାଇଜ ଅନଏକ୍ସପ୍ଲୋରଡ' ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଚୀନ,

ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରୀୟ ଇଲାକାର ବ୍ୟବସାୟ/ବାଣିଜ୍ୟ ସକାଶେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଏବେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ କରିଡରକୁ ଆସିଆନ ହାଇୱେ ନଂ. ୧ ଭାବେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅନେକ କାର ରାଲି ଏହି ରାସ୍ତାରେ ହେଉଛି ।

ଖଣିଜ ସମ୍ପଦଭି□ିକ ଶିଳ୍ପ, ରସାୟନ ଓ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଶିଳ୍ପ, ଜଙ୍ଗଲଜାତ ସାମଗ୍ରୀଭି□ିକ ଶିଳ୍ପ, ବୟନ ଶିଳ୍ପ, ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ, ଅକ୍ଷୟଶକ୍ତି ବିକାଶ ଶିଳ୍ପ ଆଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଛି । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ସଂଗଠିତ ଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ଚା, ପେଟ୍ରୋଲିୟମ, ପେପର, ସିମେ□, ପ୍ଲାଇଉଡ, କୋଇଲା, ଝୋଟ, ଚିନି ଓ ସାର ଇତ୍ୟାଦି । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ସକାଶେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଶିଳ୍ପ ନିବେଶ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ନୀତି ୨୦୦୭ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲା । ଶିଳ୍ପ ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବିକାଶ ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ସେହିପରି ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।

ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ଲା□ ଓ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ସବସିଡି ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି ।

* ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କୌଣସି ମଧ୍ୟମ ବା ବୃହତ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୩୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯାଏ ସବସିଡି,
* କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମୂଳଧନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧ ଉପରେ ୩.୫ ପ୍ରତିଶତ ସବସିଡ଼ି,
* ସାମୂହିକ ବୀମା ପଲିସି,
* କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମାଲ ସବସିଡି ଯୋଜନା,

ଅବକାର ଓ ଆୟକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୦ବର୍ଷିଆ ହଲିଡେ ଯୋଜନା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ତେବେ ୨୦୧୪ରୁ କେତେକ ଜଳସେଚନ ଯୋଜନାକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ଭାରତ ସରକାର କେତେକ ସଂଶୋଧିତ ନୀତି ଦ୍ୱାରା କେତେକ ତ୍ରୁଟି ମାର୍ଜନା କରିବାର ଆଶାକରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ସଂଭାବନା ରହିଛି ତଥାପି ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଶିଳ୍ପାୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଛରେ ପଡିଛି । ନୂଆ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହଟାଇଦିଆଯାଇଛି । ଶକ୍ତି, ପରିବହନ, ଲଜିଷ୍ଟିକ୍ସ, ଋଣ ଫେରସ୍ତ, କୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ, ମାର୍କେଟିଂ ନେଟୱର୍କ, କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ସକରାତ୍ମକ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରାଯାଇଛି ।

ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ରହିଥିବା ଅନେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଉଠାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ବ୍ୟବସାୟ ସକାଶେ ଏକ ସୁସଂହତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଉଦ୍ୟୋଗବିତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବ । ଏଥିରେ ପରିଚାଳନା କ□ୃପକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରୋଫାଇଲ, ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରକାର ଭେଦ, ବଜେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ମାର୍କେଟ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିକ୍ରି, ପାର୍ଥକ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଦରଧାର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ଲେସମେ□, ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ, ଗୁଣବ□ା ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଋଣ ଓ କ୍ଷତି ସମ୍ପର୍କରେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା, ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ଆଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁଶୀଳନ କରାଯାଉଛି । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ବ୍ୟବସାୟର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପାର । ସାମର୍ଥ୍ୟ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ରିସ୍କ ଓ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରକାର ଭେଦ, ଆବଶ୍ୟକ ପୁଞ୍ଜି, ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ମାଧ୍ୟମ, ବ୍ୟବସାୟିକ ପରିଚାଳନା, ବିପଦର ମାତ୍ରା, କର ଦେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଲିକଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟକୁ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଛି । ସହଭାଗିତା, ମାଲିକାନା, ଘରୋଇ ଓ ସରକାରୀ ଭାଗିଦାରିତା, ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପାରିବାରିକ ବ୍ୟବସାୟ, ସୀମିତ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧଭି□ିକ ସହଭାଗିତା ଓ ସୋସାଇଟି ଗଠନ ଜରିଆରେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ମଡେଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ନୀତି ସମୂହକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରି ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମକରଣ ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ କରାଯାଉଛି । କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ପାଦ ବା ସେବା ନେଇ ଏକ ଜଟିଳ ନିଷ୍ପ□ି ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବଜାରର ଆକାର ଓ ଭି□ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ବ୍ୟବସାୟିକ ପରିଚାଳନା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ପ୍ରତିଯୋଗିତାପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟ, ମାର୍କେଟର ଆକାର, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାମଗ୍ରୀର ଜୀବନକାଳ, କ□ାମାଲର ଉପଲବ୍ଧି, ଉତ୍ପାଦନ ସକାଶେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ନିୟାମକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି ।

ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରକଳ୍ପ କେଉଁଠି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ତଥା ସଫଳତା କିପରି ରହିବ ସେନେଇ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପ□ି ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହାଛଡା ଭବିଷ୍ୟତରେ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । କ□ାମାଲ ଉପଲବ୍ଧି, ଆବଶ୍ୟକ ଶ୍ରମ, ଉତ୍ପାଦ ବଜାରର ସକ୍ଷମତା, ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଇନ୍ଧନ ଓ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ଆଦି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ

ଦିଆଯାଉଛି । ଏକ ନୂଆ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଯୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ମୌଳିକ ଭି□ଭୂମି ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଅନ୍ୟତମ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ସଦୁପଯୋଗ କରିବା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମ୍ବଳରୁ ଏହାକୁ ଯୋଗାଡ କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ । ଏହା ଫାର୍ମର ଲାଭ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ମୂଲ୍ୟ, ଲାଭ, ଲକ୍ଷ୍ୟ, ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କରାଯାଏ । ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ ଫାର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସକାଶେ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ପରିମାଣର ସଠିକ ଆକଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏକ ବ୍ୟାବସାୟିକ ପରିଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ରାଜ୍ୟରେ ଉଦ୍ୟୋଗବିତଙ୍କ ପାଇଁ ଅନେକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳନା ଅଭାବରୁ ବିଫଳ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ଉ□ର-ପୂର୍ବା□ଳର ଉଦ୍ୟୋଗବିତମାନେ ସୁସଂହତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଅନେକ ସମୟରେ ଦୁର୍ବଳ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଯୋଗୁ ଉଦ୍ୟୋଗବିତମାନେ ଅଧାରୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି ବା ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଅଭାବ ଏହାର ଉଦାହରଣ । ଏଥିପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଚେତନତାର ଅଭାବ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିଫଳତା । ସରକାରୀ ଚାକିରିର ସନ୍ଧାନ ଦିଗରେ ଲୋକଙ୍କ ମାନସିକତା ରହିଥିବା ବେଳେ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଶେଷ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଲୋକେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଅଭାବ ସହ ବୃ□ିଗତ ଦକ୍ଷତା ଓ ବୈଷୟିକ ଦକ୍ଷତା ଅନେକ ସମୟରେ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହି ଅ□ଳରେ ବୈଷୟିକ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିଗତ ଦକ୍ଷତାର ଅଭାବ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟିକରିଥାଏ । ପୁରୁଣା ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତା ଉପରେ ଅତ୍ୟଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଆଦି ଯୋଗୁ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଅ□ଳ ପଛୁଆ ରହିଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ମାର୍କେଟିଂ ଯୋଜନାର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ବିଶେଷ କରି ଏମଏସଏମଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଶିଳ୍ପ ମଧରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭି□ଭୂମିର ଅଭାବ, ବଜାର ସଚେତନତାର ଅଭାବ, ଉପଯୁକ୍ତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଭି□ଭୂମିର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଏମଏସଏମଇ କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟାପକ ଅବହେଳିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ସହାୟତା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ମଧ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ଶିଳ୍ପ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ଟୁଲ ରୁମ, ରିପେୟାର ସପ, କ୍ୱାଲିଟି କ□୍ରୋଲ ସିଷ୍ଟମ ଆଦିର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ସେହିପରି ଉ□ମ ପରିଚାଳନାର ଅଭାବ, ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟବସାୟିକ ମଡେଲ ଆଦି ହେଉଛି ଅସଫଳ ବ୍ୟବସାୟର କାରଣ ।

ତେଣୁ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ଅର୍ଥ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ, ଅଧିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବହୁମୁଖୀ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଅନଗ୍ରସରତାକୁ ଦୂରେଇ ଏସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ସକାଶେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । ସେଗୁଡିକ ହେଲା: ଗ୍ରାମୀଣ ଜନସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ, କୃଷି ଉପରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଯାହାକି ଆୟର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ସ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଚା ଚାଷୀ, ଧୀବର, ପଶୁସମ୍ପଦ, ହସ୍ତତନ୍ତ, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ମହିଳା ଉଦ୍ୟୋଗୀବିତଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ ଅନେକ ପ୍ରବଣତା ଦେଖାଦେଇଛି । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା, ରେଷ୍ଟୁରା□, ହୋଟେଲ, ମରାମତି, ଗାର୍ମେ□ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ଆଇଟି, ଅର୍ଗାନିକ ଫାର୍ମି, ଉଦ୍ୟାନକୃଷି, ରବର ଚାଷ, ମସଲା, ଜଳ ପରିବହନ, ନିର୍ମାଣ, ଜଳବିଦ୍ୟୁତ, ଆତିଥେୟତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାନା ପ୍ରକାର ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ସେହିପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରର ସାମର୍ଥ୍ୟ ମଧ ବହୁ ଅଧିକ ରହିଛି । ଏଠାରେ ଅନବଦ୍ୟ ସାଂସ୍କୃତିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଓ ଜାତିଗତ ବିଭିନ୍ନତା ରହିଥିବା ବେଳେ ଅନେକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀ ରହିଛି । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳରେ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଲାଭର ବିକାଶ ସକାଶେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । ହସ୍ତତନ୍ତ, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, ରେଶମ ଚାଷ, ପରିବହନ, ଯୋଗାଯୋଗ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅପରିସୀମ ସୁଯୋଗ ରହିଛି ।

ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୪୩ପୃଷ୍ଠାରେ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରବନ୍ଧ

ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ନୀତି ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପରର ପ୍ରଭାବ : ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ

• *ଟି.ଏନ. ଶ୍ରୀନିବାସନ ଓ ପବନ କାଟକର*

> **ସବୁଜ ବିପ୍ଳବଜନିତ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁ କୃଷିଭି ିକ ଉତ୍ପାଦନ ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହାକି ଭାରତ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ପାରମ୍ପରିକ ଶସ୍ୟ ବଦଳରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁ କୃଷିଭି ିକ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ ଉ ମମାନର ସାର, କୀଟନାଶକ ଓ ସୁଲଭ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।**

୧୯୬୦ ଦଶକରେ ଭାରତର ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ନୂଆ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାକୁ ମାତ୍ର ଦଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ କୃଷକ ଆପଣାଇଲେ ଏବଂ କୃଷିର ବିକାଶ ସାଧନ କଲେ । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାଗତ ବିକାଶ ଥିଲା ଭାରତ ଇତିହାସରେ ସବୁଠାରୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା । ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ୧୯୬୮ରେ ତତକାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ଏକ ଡାକଟିକେଟ ମଧ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯାହାର ଶୀର୍ଷକ ରଖାଯାଇଥିଲା 'ଗହମ ବିପ୍ଳବ' । ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ଜନକ ଡଃ. ଏମ.ଏସ. ସ୍ୱାମୀନାଥନ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଆନ୍ତଃକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଗବେଷଣା ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସହଭାଗିତା ତଥା ନୀତିଗତ ପଦକ୍ଷେପ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଯୋଗୁ ୧୯୬୦ ଦଶକରେ ଭାରତରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ହାସଲ ଏବଂ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବ□ନ ପାଇଁ କୃଷକମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ ଥିଲା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱଦେଶୀ ଭି□ରେ ଗହମ କୃଷିର ବିକାଶ ଯୋଗୁ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଯୁକ୍ତିଗତ ପ୍ୟାକେଜର ଉପଯୋଗ କରି ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ସ୍ୱପ୍ନ ସାକାର ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ପ୍ରାୟ ୫ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବେ ଅର୍ଥାତ ନୂଆ କୃଷିଭି□ିକ କୌଶଳ ପୂର୍ବରୁ ବି.ଏସ. ମିନହାସ ଓ ଟି.ଏନ. ଶ୍ରୀନିବାସନ ଏସମ୍ପର୍କରେ ଯୋଜନାର ଜାନୁଆରୀ, ୧୯୬୬ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଯୋଜନାର ସମ୍ପାଦକ ଥିଲେ ଏଚ.ୱାଇ. ଶାରଦାପ୍ରସାଦ ଯିଏକି ଏହା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସୂଚନା ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବଜନିତ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁ କୃଷିଭି□ିକ ଉତ୍ପାଦନ ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହାକି ଭାରତ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ପାରମ୍ପରିକ ଶସ୍ୟ ବଦଳରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁ କୃଷିଭି□ିକ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ

ଉ□ମମାନର ସାର, କୀଟନାଶକ ଓ ସୁଲଭ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ଯୋଗୁ ଦେଶରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଦୂର ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ସୀମିତ କୃଷିଭି□କ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଖାଦ୍ୟ ସକାଶେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଆବଶ୍ୟକତା ଯୋଗୁ ଭାରତରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଯୋଗୁ କୃଷିଭି□କ ଉତ୍ପାଦନ, ମୁଣ୍ଡପିଛା ଉପଲବ୍ଧ ଖାଦ୍ୟ ପରିମାଣ ୩୯୫ ଗ୍ରାମ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫାର୍ମିଂକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଶସ୍ୟ ପରିମାଣ ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଏହାଫଳରେ ବଜାରର ସ୍ଥିରତା ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିଲା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ପାରିବାରିକ ବ୍ୟବହାର ସକାଶେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଶସ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିଲା । ଅନିୟମିତ ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଓ ସୀମିତ ଜଳସେଚନ ଯୋଗୁ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ପଡିଥାଏ । ଅପରପକ୍ଷେ ସରକାର କୃଷି ବଦଳରେ ସରକାର ଗୁରୁଶିଳ୍ପ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏହାଯୋଗୁଁ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇଥାଏ । ମୃତ୍ୟୁହାରରେ ହ୍ରାସ ସହ ଜନ୍ମହାର ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିବା ବେଳେ କୃଷିଭି□କ ଉତ୍ପାଦନ ହାର ହ୍ରାସ ପାଇବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୬୧-୬୬ରେ ଗହମ ବ୍ୟତୀତ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ହାର ୧୯୫୦-୫୧ ତୁଳନାରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ ୧୯୫୯ରେ ଫୋର୍ଡ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ପକ୍ଷରୁ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା ।

ନିଜର ସୀମିତ ସମ୍ବଳରେ ଭାରତ ଏହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରଖିଥିଲା । ପାରମ୍ପରିକ ଚାଷ ପଦ୍ଧତିର ବ୍ୟବହାର, ରାସାୟନିକ ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ବ୍ୟବହାର ନ କରିବା ଆଦି କାରଣରୁ ଭାରତ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଛାଇଥିଲା । କୃଷି ପାଇଁ ଘରୋଇ ଟ୍ୟୁବୱେଲ ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥିଲା କି କେନାଲ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଭାବେ ନ ଥିଲା । ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ ଯୋଜନା ସୁଫଳ ସୀମିତ ଥିଲା ଏବଂ ପଶୁ ଓ ଫାର୍ମ ଶ୍ରମିକଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ସହାୟତା ନିଆଯାଉଥିଲା । ୧୯୬୦-୬୧ରେ ହେକ୍ଟର ପିଛା ଗହମ ଓ ଧାନ ଯଥାକ୍ରମେ ୮୫୧ ଓ ୧୦୧୩ କିଲୋଗ୍ରାମ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବେଳେ ୨୦୧୧-୧୨ରେ ଯଥାକ୍ରମେ ୩୧୭୭ ଓ ୨୩୯୩ କିଲୋଗ୍ରାମ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ପାଦନର ଅନ୍ୟତମ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଆମଦାନୀ କରିବା । ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଭାରତର ଗଚ୍ଛିତ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ପରିମାଣ ୧୯୫୦-୫୧ରେ ୯.୧୧ ବିଲିୟନ ଟଙ୍କା ଥିବା ବେଳେ ୧୯୬୪-୬୫ରେ ଏହି ପରିମାଣ ୧.୧୬ ବିଲିୟନ ଟଙ୍କାକୁ ଖସିଆସିଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ଭାରତର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବାଣିଜ୍ୟ ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଆମଦାନୀ କଷ୍ଟସାଧ ହୋଇଥିଲା । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେରିକାର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଜରିଆରେ ରିହାତି ଦରରେ ଆସୁଥିବା ଆମଦାନୀଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଆସିବା କଷ୍ଟସାଧ ହେଲା ।

ଭାରତ ସକାଶେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ନିମନ୍ତେ ଆମେରିକା କଂଗ୍ରେସ ସରକାରୀ ଆଇନ ୪୮୦ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିବା ସ□େ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଲିଣ୍ଡ ଜନସନ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ବନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଭିଏତନାମ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତର ଭୂମିକାକୁ ନେଇ ଜନସନ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ୧୯୬୫-୬୬ ଓ ୧୯୬୬୬୭ରେ ହୋଇଥିବା ମରୁଡି ଯୋଗୁ ଭାରତରେ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଏବଂ ରପ୍ତାନି ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ଭାରତର ବାଲାନ୍ସ ଅଫ ପେମେ□ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ ସଂକଟ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଏହି ସମସ୍ୟାର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ ୧୯୬୬ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଭାରତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଠିର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲା । ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରାର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ବାଣିଜ୍ୟରେ ରଖିଥିବା କଟକଣାକୁ ଦୂର କଲେ ଭାରତକୁ ଆମେରିକା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲା । ଭାରତରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବକୁ ନେଇ ଅନେକ ରାଜନୀତି ମଧ୍ୟ ହେଲା । ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ହୋଇଥିଲା ଯେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧୀ ତ୍ୱରିତ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରାପାଣ୍ଠି ଓ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ଜୁନ ୧୯୬୬ର ମୁଦ୍ରାର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ କରିଥିଲେ । ଏହାସ□େ ରପ୍ତାନି ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ଆକର୍ଷଣ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ନୀତି ବିଫଳ ହେଲା । ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତା ସକାଶେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ ଗାନ୍ଧୀ ସରକାରର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଫଳ

ହେଲେ ଏବଂ ପିଏଲ-୪୮୦ ଯୋଗୁ ସେ ଅନେକ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ। କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ ବିଶେଷ ସଫଳତା ମିଳିଲାନାହିଁ। ତତ୍କାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଓ କୃଷି ମନ୍ତ୍ରୀ ସି. ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୃଷିଭିତ୍ତିକ ବିକାଶର ନୂଆ କୌଶଳ ମଧ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଲା ନହିଁ। କୃଷିର ବିକାଶ ସକାଶେ କୃଷିବିଜ୍ଞାନୀ ସି. ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କ ସହ ଡଃ. ଏମ.ଏସ. ସ୍ୱାମୀନାଥନ, ଡଃ.ନରମାନ ବରଲଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୃଷିବିଜ୍ଞାନୀ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଏହି ଆଲୋଚନାରେ ଫୋର୍ଡ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ରକଫେଲର ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଓ ଆମେରିକାର କୃଷି ବିଭାଗ ମଧ ଭାଗନେଇଥିଲେ। ଏହି ଆଲୋଚନା ପରେ ଲୋକସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଭାରତର କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମକୁ ଅଧିକ ସାମର୍ଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିଲା। ବିଭିନ୍ନ ଶସ୍ୟ ଉପରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ଗବେଷଣାମାନ କରାଯାଉଛି। ମେକ୍ସିକୋସ୍ଥିତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମକା ଓ ଗହମ ବିକାଶ କେନ୍ଦ୍ର, ଫିଲିପାଇନ୍ସସ୍ଥିତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଭାରତର ଭାରତୀୟ କୃଷି ଗବେଷଣା ପରିଷଦରେ ଏହି ଗବେଷଣାମାନ କରାଯାଉଛି। ଭାରତୀୟ ପାଣିପାଗରେ କେଉଁ ଶସ୍ୟର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ସେ ନେଇ ଗବେଷଣା କରାଯାଉଛି। କେଉଁ ଶସ୍ୟ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ, କେଉଁ ଚାଷ ଜରିଆରେ ଅଧିକ ଅମଳ ହୋଇପାରିବ, କେଉଁ ଚାଷ ଭାରତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଭବାନ ହୋଇପାରିବ ସେନେଇ ଦିଗଦର୍ଶନ

ଦିଆଯାଇପାରିଛି। ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ଓ ସାଧାରଣ ବିହନ ମଧରେ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ତୁଳନା କରାଯାଇ କୃଷିର ଗତିଧାରାକୁ ବଢ଼ାଯାଇଛି। ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ସାଧାରଣତଃ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରତି ବେଶ ସକ୍ରିୟ ଥାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ସାର,କୀଟନାଶକ ଓ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଜରିଆରେ ଅଧିକ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ। ବେଳେବେଳେ କେତେକ ବିହନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଅମଳ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି। ଏହାକୁ 'ମିରାକଲ ସିଡ୍ସ' କୁହାଯାଇଥାଏ। ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ହେଲା ଏହା ଜରିଆରେ କୃଷକମାନେ ଅଧିକ ଲାଭବାନ ହୋଇଥାନ୍ତି। ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହି ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ। ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ଗବେଷଣାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅଧିକ ଜରୁରୀ ହୋଇଥାଏ। ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନଗୁଡ଼ିକର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା ଯେ ଏଥିରୁ ଜାତ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ହେକ୍ଟର ପିଛା ଏମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ। ଏହି କୃଷି ଉପରେ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶ, ପବନ, ବର୍ଷା ଆଦିର ପ୍ରଭାବ ରହିଥାଏ। ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଗେଡା ହେଲେ ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ସହଜରେ ରୋଧ କରିପାରିଥାଏ। କାରଣ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବା ହେଲେ ସହଜରେ ପବନରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତି। ଚାଷ ସମୟରେ ଅଣଗେଡା ପାରମ୍ପରିକ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଯୋଗୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଲମ୍ବା ହୋଇ ସହଜରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପାଗର ଶିକାର ହୋଇଥାନ୍ତି। ଏହା ଯୋଗୁ କ୍ଷତି ପରିମାଣ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ। ଗେଡା ଓ ଅର୍ଦ୍ଧଗେଡା ଗଛ ସାଧାରଣତଃ ତଳେ ହଠାତ ପଡିଯାଇନଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବେଶରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥାଏ। ସେହିପରି ଏହି ଗଛ ମାଟିକୁ ଅଧିକ ଜୋରରେ ଜାବୁଡିଥାଏ। ଧାନଗଛ ଅଧିକ ଲମ୍ବା ହେଲେ ବିପଦ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଜାପାନ ଓ ଚୀନରେ ଗେଡା ଗଛ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ। ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଜାପାନରୁ ଆମେରିକୀୟମାନେ ଏକ ଗେଡା ପ୍ରଜାତିର ଗହମ ବିହନକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ। ଏହାକୁ କ୍ରସବ୍ରିଡ କରିବା ପରେ ତାକୁ ମେକ୍ସିକୋକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା। ସେଠାରେ ପୁଣି ଏହାର କ୍ରସବିଡ କରାଯାଇ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଜାତିର ଧାନ ବାହାର

କରାଯାଇଥିଲା ।

୧୯୫୦ ଦଶକରେ ଜାପାନର ଏକ ଗେଡା ପ୍ରଜାତିର ଧାନ ସହ ଭାରତର ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ଧାନ ପ୍ରଜାତି ସହ କଟକସ୍ଥିତ ସିଆରଆରଆଇରେ କ୍ରସବ୍ରିଡ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ ଏହାର ବିଶେଷ ସଫଳତା ମିଳି ନ ଥିଲା । ସେହିପରି ୧୯୬୧ରେ ଫିଲିପାଇନ୍ସରେ ଆଇଆର୍‌ଆର୍‌ଆଇରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବେଶରେ ବ□ିପାରୁଥିବା ଏକ ପ୍ରଜାତିର ଧାନ ଗବେଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୬୬ରେ ଆଇଆର୮ ନାମରେ ଏକ ନୂଆ ପ୍ରଜାତିର ବିକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଭାରତରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ଓ ଗହମର ଭୂମିକା ଅଧିକ ଥିଲା । ବିଶେଷ କରି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସହଯୋଗ ଯୋଗୁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଏହି ଧରଣର ବିହନ ବିନା ଭାରତ ହୁଏତ ଏହି ସଫଳତା ହାସଲ କରିପାରି ନ ଥାନ୍ତା ।

୧୯୬୧ରେ ଭାରତୀୟ ପାଣିପାଗରେ ବିକଶିତ ହୋଇପାରୁଥିବା ଗହମ ପ୍ରଜାତିକୁ ଭାରତରେ କିପରି ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ ସେ ନେଇ ଗବେଷଣା କରିବାକୁ ଭାରତ ସରକାର ଏମ୍.ଏସ୍. ସ୍ୱାମୀନାଥନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ନରମାନ ବୋରଲାଗଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ସେ ୧୯୬୩ ମାର୍ଚ୍ଚରେ ଭାରତ ଆସିଥିଲେ । ଉଭୟ ସ୍ୱାମୀନାଥନ ଓ ନରମାନ ଭାରତର ଗହମ ଚାଷ ହେଉଥିବା ଅ□ଳ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ନରମାନଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରୁ ମେକ୍ସିକୋରୁ ସୋନାରା ୬୩, ସୋନାରା ୬୪, ମାୟୋ ୬୪, ଲର୍ମାରୋଜୋ ୬୪ଏ ଆଦି ପ୍ରଜାତିର ଗହମ ଭାରତକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ପାକିସ୍ତାନରେ ଏହାର ଭଲ ଚାଷ ହୋଇଥିଲା । ରକଫେଲର ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଓ ମେକ୍ସିକୋର କୃଷି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସହାୟତାରେ ଭାରତରେ ଏହି ଗହମ ପ୍ରଜାତିଗୁଡିକର ଚାଷ କରାଯାଇଥିଲା । ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଭାରତୀୟ ପାଣିପାଗରେ ଏହି ଧରଣ ଗହମ ଭଲ ଚାଷ ହୋଇପାରିଲା । ୧୯୬୪ ବେଳକୁ ଲର୍ମା ରୋଜୋ ୬୪ଏ, ସୋନାରା ୬୪, ପିଭି ୧୮ ଆଦି ଗହମ ଉ□ମ ସଫଳତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ।

ଅନେକ ରାଜନେତା ଓ ଖାଦ୍ୟ କୃଷି ମନ୍ତ୍ରୀ ସି. ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ ଏହି ପ୍ରଜାତିଗୁଡିକର ଚାଷକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ଫଳ ଏହା ହେଲା ଯେ, ୧୯୬୬ରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନିଷ୍ପ□ି ନେଇଥିଲେ ୪ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଚାଷ ପାଇଁ ୧୮ହଜାର ଟନ ଲର୍ମା ରୋଜୋ ୬୪ଏ ଓ ସୋନୋରୋ ୬୪ ପ୍ରଜାତି ଗହମ ଆମଦାନୀ କରିବେ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ ୧୯୬୬-୬୭ରେ ଗହମ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ୧୧.୩ ନିୟୁତ ଟନରୁ ୧୯୬୭-୬୮ରେ ୧୬.୫ ନିୟୁତ ଟନକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ତେବେ ଭାରତୀୟ କୃଷକମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଗହମ ଚାଷକୁ ମଧ୍ୟ ଛାଡି ନ ଥିଲେ । ୧୯୬୦ ଦଶକର ମଧ ଭାଗରେ ଭାରତ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ବ୍ୟବହାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଯୋଗ କରିପାରି ନ ଥିଲା । ବିଶେଷ କରି ଭାରତୀୟ ଚାଷ ମୌସୁମୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ୧୯୬୦-୬୧ରେ ମୋଟ ୧୮.୩ ପ୍ରତିଶତ ଓ ୧୯୬୪-୬୫ରେ ୧୯.୩ ପ୍ରତିଶତ ଜମି ଜଳସେଚିତ ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ସାର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ବା ନିଜର ଆର୍ଥିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ତାହା ଆମଦାନୀ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୀମିତ ଥିଲା । ତେବେ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରକମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ, ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜଳ ସେଚନ ଓ ସାରର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନକୁ ଅଧିକ କରାଯାଇପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ସାର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ସହ ଜଳସେଚନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସରକାରୀ ନୀତି ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଥିଲା ।

ପ୍ରଥମତଃ ଭାରତୀୟ କୃଷି ଏକ ଘରୋଇ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ ଚାଷୀ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀ ଏକ ହେକ୍ଟରରୁ ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଜମିରେ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସହାୟତା ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନେକ କାରଣ ଦାୟୀ ଥିଲା । ତୃତୀୟତଃ କୃଷିର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି□ିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ଉପରୋକ୍ତ ତିନୋଟିଯାକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ସ୍ୱାମୀନାଥନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି, ସରକାରୀ ନୀତି ଓ କୃଷକଙ୍କ ଆଗ୍ରହରୁ ହିଁ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ସୃଷ୍ଟି । ଅଧିକ ଅମଳ କ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏହା ଏକ ସଫଳ ଦିଗ ଥିଲା । ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିବା ଜଳସେଚନ ନୀତି ଏହାର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା । ସାର ଓ କୀଟନାଶକର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତ, କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଋଣ ଯୋଗାଣ, କୃଷିଭି□ିକ ଦର ନୀତି, ଗ୍ରାମୀଣ ଭି□ିଭୂମିରେ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠିର ବିନିଯୋଗ ତଥା ସବସିଡି ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନିୟନ୍ତ୍ରିତ

ଜଳସେଚନ, ସବସିଡିଭି□କ ବିଦ୍ୟୁତ ଆଦି ଯୋଗୁ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । କୃଷକମାନେ ଏହା ଦ୍ୱାର ବର୍ଷା ଜଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର ଅଧିକ କଲେ ନାହିଁ । ସହାୟକ ଦରରେ କୃଷକମାନେ ଯେପରି ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇପାରିବେ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଗଲା । ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ଦର ଅନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କ ଲାଭ ନିର୍ଭର କଲା ।

ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଜଳସେଚନ, ସାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ/ଉପକାରିତାର ଯଥେଷ୍ଟ ଆକଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ ନଚେତ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ରାଜସ୍ୱ ଓ ପରିବେଶ ଉପରେ ପଡିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ୧୯୬୬-୬୭ରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା କୃଷି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସକାଶେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ଆବଶ୍ୟକ ଅଧିକ ଥିଲା । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ସକାଶେ ଅଧିକ ସାର ଓ ଜଳର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ୧୯୬୫ ଶେଷରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେତେକ ବିଷୟ ଉପରେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଗୁଡିକ ହେଲା:

* କୃଷିଭି□କ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯିବା ସହ ସେମାନଙ୍କ ବାସ୍ତବ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା,
* ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚୟନଭୁକ୍ତ ଇଲାକାର ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ଜଳସେଚନ ବଳୟ ମଧରେ ରହିବା, ଜଳ ଯୋଗାଣ ସକାଶେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା,
* ଆଇଏଡିପି ବା ଆଇଏଏପି ଅଧୀନରେ ନ ଥିବା ଅ□ଳଗୁଡିକରେ ଏହି ଧରଣର ଚାଷକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଭି ିକ ସହାୟତା

୧୯୬୬ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ସେ ନେଇ ନିଷ୍ପ□ ହୋଇଥିଲା । କେତେକ ବର୍ଷାବହୁଳ ଅ□ଳ ବି ଏଥିପାଇଁ ନିରୂପିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ସକାଶେ ଯେପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି□କ ସହାୟତା ମିଳିପାରିବ ସେଦିଗରେ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରହିଲା ।ନୂଆ ବିହନର ବିକାଶ ପାଇଁ ସରକାର ଜାତୀୟ ବିହନ ନିଗମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ସହ ବ୍ଲକ ସ୍ତରରେ ଡିପୋ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସେହିପରି କୃଷକ ସମବାୟ, ସାର ସମବାୟ ଆଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଗ୍ରାମ୍ୟସ୍ତରରେ ସମବାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ମାର୍କେଟିଂ ମହାସଂଘକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା । ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ଅଧିକ ପରିମାଣର ସାର ଯୋଗାଯାଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ କୃଷି ସଚିବ ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ମାର୍କେଟିଂ ମହାସଙ୍ଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଋଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ସମବାୟଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଋଣ ଦେବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ଜରିଆରେ ଋଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ ଇଣ୍ଡିଆ ନିଷ୍ପ□ ନେଇଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ତରରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର ଶୃଙ୍ଖଳଭୁକ୍ତ ମାର୍କେଟିଂ ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଶସ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ ଜରିଆରେ କମ ମୂଲ୍ୟରେ ତାହାକୁ ଯୋଗାଇଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଯୋଗାଣ ମଧରେ ସମନ୍ୱୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ।

କୃଷି ଗବେଷଣା

ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ଗବେଷଣା ସକାଶେ ୩୫ଟି ସମନ୍ୱିତ କୃଷି ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ନୂଆ କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଥିବା ବେଳେ ସେଗୁଡିକରେ ଅଧିକ ଗବେଷଣାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରାଯାଉଛି । ଭାରତୀୟ କୃଷି ଗବେଷଣା ପରିଷଦକୁ ଅଧିକ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା, କ□ବୃଦ୍ଧି, ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆଦି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ କୃଷକଙ୍କ ମଧରେ ନୂଆ କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡିକ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରୁଛନ୍ତି । ଟ୍ରାକ୍ଟର ଜରିଆରେ ଚାଷ, ନଳକୂପ ସାହାଯ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ, ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ନିମି□ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଆଦି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ନୂଆ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ବିଶେଷ କରି ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ସହାୟତାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି□କ ଭି□ଭୂମି ଜରିଆରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ହିଁ ସାକାର ହୋଇପାରିଥିଲା । ସେହିପରି ସୁଲଭ ଦରରେ ସାର ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଯୋଗୁ ଏହା ବିପ୍ଳବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବୈଦେଶିକ

ନିବେଶର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।

୧୯୬୦ ଦଶକରେ ବୈଦେଶିକ ଘରୋଇ ନିବେଶକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସି. ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ ଭାରତରେ ଘରୋଇ ବୈଦେଶିକ ନିବେଶକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ଭାରତର ସାର ଶିଳ୍ପକୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ନିବେଶ ଉପରେ ବିଦେଶୀ ନିବେଶକାରୀ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେଇ ରପ୍ତାନି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ । ତେବେ ଭାରତ ଚାହୁଁଥିଲା ନିଜର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ପାଦନ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉ । ସେହିପରି ଷ୍ଟିଲ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟମାନେ ସଫଳ ହୁଅନ୍ତୁ ବୋଲି ସରକାର ଚାହୁଁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ବୈଦେଶିକ ନିବେଶ ଆକର୍ଷଣ କରିବାରେ ବିଫଳତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ସେତେବେଳେ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ□ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡିକରେ ନିବେଶକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲେ । ସାର ଆମଦାନୀ କରିବାପାଇଁ ଭାରତ ଉପରେ ଚାପ ପଡୁଥିଲା । ଭାରତର ନିବେଶ ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଚାହିଦା ମେ□ାଇବାରେ ଏହା ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ଭାରତ ଆମଦାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି ରଖିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନାଇଟ୍ରୋଜେନ ସାର ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କୋଇଲା, ବିଦ୍ୟୁତ ଆଦି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରାଯାଉଥିଲା । ସାରର ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ଏଥିପାଇଁ ସରକାର ୧୯୭୭ରେ ଆରପିଏସ ନାମରେ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । ସାର ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟିର ସୁପାରିସ ଅନୁସାରେ ଏହା ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ଯାଇ ସାର ଉପରେ ସରକାର ସବସିଡି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ସରକାର ନିଜେ ବହନ କଲେ । କମ ଦରରେ ସାରର ବିକ୍ରି ଯୋଗୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ସାରର ବ୍ୟବହାର ହେଲା । ସାର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ସଫଳ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଏ । ୧୯୭୦-୭୧ରେ ସାରର ବ୍ୟବହାର ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୩ କି.ଗ୍ରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ୧୯୮୦-୮୧ରେ ଏହି ପରିମାଣ ୩୧ କି.ଗ୍ରାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ଷା ଜଳ ଓ କୃତ୍ରିମ ଜଳସେଚନ ମାଧମକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା । ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ଜଳର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ୧୯୬୦ ଦଶକ ପୂର୍ବରୁ ଭାରତରେ ସୁରକ୍ଷାତ୍ମକ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ଇଲାକାରେ ଯେପରି ଶସ୍ୟ ହାନି ନ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ପ୍ରଗତି ସାଧିତ ହେଉଥିଲା । କୃଷକମାନେ ସାଧାରଣ ଶସ୍ୟ ଚାଷ କରିବା ବଦଳରେ ବିଶେଷ କରି ଆଖୁଚାଷ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଉପରେ ଶୁଳ୍କ ଅଧିକ ଲାଗୁ କରାଗଲା ଯାହାକୁ ଚାଷୀମାନେ ଦାଖଲ କଲେନାହିଁ । ଚାଷୀମାନେ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଚାଷ କରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଲାଭବାନ ହେବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚନ ନୀତିରେ ପରିବ□ନ ହେଲା । ଏହା ସୁରକ୍ଷିତ ବଦଳରେ ଉତ୍ପାଦନଭି□କ ଜଳସେଚନରେ ପରିବ□ିତ ହେଲା । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ଚାଷ ପାଇଁ ଅଧିକ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ ସକାଶେ ଅଧିକ ନିବେଶର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିଲା । ଏଥିପାଇଁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ସହ କେନାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମନ୍ତେ ସରକାରୀ ବ୍ୟୟବରାଦ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ସେହିପରି କୃଷକମାନେ ଘରୋଇ ନଳକୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ । ବିଦ୍ୟୁତ ଓ ଡିଜେଲରେ ସେମାନେ ସବସିଡି ପାଇଲେ । ଜଳସେଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ବିକାଶ ଯୋଗୁ ୧୯୭୦-୭୧ରେ ୮୯.୪ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ଜଳସେଚିତ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ୨୦୧୦-୧୧ରେ ୩୮.୨ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୦-୭୧ରେ ୧୦୮.୪ ନିୟୁତ ଟନ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୨୦୧୨-୧୩ରେ ୨୫୫.୩୬ ନିୟୁତ ଟନ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ।

କୃଷି ମୂଲ୍ୟନୀତି

ଜଳସେଚନ ସମ୍ପର୍କରେ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ । ତେବେ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ ରାଜନୈତିକ ମୂଲ୍ୟ ବିଶେଷ ଭାବେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ସକାଶେ ୧୯୬୦ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ନଳକୂପ ଖୋଳାଯାଇଥିଲା । ୧୯୬୫ରେ ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ୧ଲକ୍ଷ ଘରୋଇ ନଳକୂପ ଥିଲା । ୧୯୬୯ରେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ହୋଇଥିଲା ୩,୬୦,୦୦୦ । ୧୯୭୪ରେ ଏହା ହୋଇଥିଲା ୧୧,୮୪, ୮୦୦ ।

ଫଳରେ ବିଦ୍ୟୁତ, ପମ୍ପସେଟ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସବସିଡି ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଚଳନ ହେଲା। ଏହା ଯୋଗୁଁ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା। ପରେ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ। ଫଳରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ସରକାର କିଣିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ। ଅଧିକ ଅମଳ ହେବା ଯୋଗୁ ବଜାର ଦର ହ୍ରାସ ପାଇଲା ଏବଂ ସରକାର ବୀମା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କଲେ। ୧୯୬୫ରେ କୃଷି ମୂଲ୍ୟ ଆୟୋଗ ବଦଳରେ ୧୯୮୦ ରେ ଏହାକୁ କୃଷି ମୂଲ୍ୟ ଓ ଦର ଆୟୋଗ ନାମରେ ନାମିତ କଲେ। ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏହା କରାଗଲା। ଏପିସି ପକ୍ଷରୁ ତିନୋଟି ଦର ଅନୁମୋଦନ କରାଗଲା। ତାହା ହେଉଛି ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ, କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଇସ୍ୟୁ ପ୍ରାଇସ। ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବଜାର ଦରରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା, ସାଧାରଣ ବ□ନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜରିଆରେ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ କ୍ରୟକରିବା, ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ବିକ୍ରି କରିବା ହେଉଛି ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ କ□ବ୍ୟ। ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ କାଳରେ ଦର ସହାୟତା, ସବସିଡିଭି□କ ବ୍ୟବସ୍ଥା, କୃଷିଜାତ ସାମଗ୍ରୀର କ୍ରେତା ଆଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିଥିଲା। ଏହି ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ଅଭିପ୍ରେତ ଥିଲା। ସବସିଡି ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁ ଏହା ରାଜକୋଷ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇଲା ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ବୋଝ ବଢିଲା। ଦେଖାଗଲା ଯେ, ମୃ□କାର ଅବସ୍ଥା ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲା। ସାର ଉତ୍ପାଦନକୁ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପ□ ନିଆଯାଇଥିଲା। ଆରପିଏସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପରଠାରୁ ସାର ସକାଶେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦେଇଆସୁଥିବା ସବସିଡି ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି। ସାର ଉପରେ ସବସିଡି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଯୋଗୁ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ଏହାର ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି। ସାର ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସବସିଡି ହ୍ରାସ କରାଗଲେ ଏହା ଜାତୀୟ ରାଜକୋଷ ଉପରୁ ଚାପ ହ୍ରାସ କରିବ। ତେବେ ଏହା ଯୋଗୁ କୃଷକମାନେ ସାର ବ୍ୟବହାର କମ କରିବେ ଯାହାକି ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ। ସାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥିବା ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ନୀତିକୁ ବିଭିନ୍ନ ମହଲ ବିରୋଧ କରିଆସୁଛନ୍ତି। ଫାର୍ମଗୁଡିକ ପକ୍ଷରୁ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରାଯାଉଛି। ଅନେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି। ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତିର ଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ ମୂଲ୍ୟରେ ଯେପରି ଜଳ ଯୋଗାଇଦିଆଯିବ ସେଥିପାଇଁ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଆସୁଛି। ଏଥିପାଇଁ ସରକାର କମ ଦରରେ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ଅର୍ଥାତ ୧୯୬୫-୧୯୮୫ ଧରି ଜଳ ଯୋଗାଇଆସୁଛନ୍ତି। ତେବେ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଜଳ ଉପରେ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ନେଇ ଜାତୀୟ ଜଳ ନୀତି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ନ ଥାଏ। ଜଳ ଦର ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫାର୍ମ ଲବି ପକ୍ଷରୁ ବିରୋଧ କରାଯାଇଥାଏ।

ଜାଳେଣି ବିଦ୍ୟୁତ ରିହାତି

ବିଦ୍ୟୁତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ସବସିଡି ଦିଆଗଲେ ଭୂତଳ ଜଳ ସମ୍ପଦର ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା କୃଷିଭି□କ ଉତ୍ପାଦନ, ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ। ଏହା ଯୋଗୁ ଚାଷୀମାନେ ଅଧିକ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଭାରତରେ କୃଷିଭି□କ ଆୟ ସାଧାରଣତଃ ଆୟକରରୁ ବାଦ ପଡିଥାଏ। ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁ ଜାଲ୍ ଚାଷୀମାନେ ଅଣକୃଷିଭି□କ ଆୟକୁ କୃଷିଭି□କ ଆୟ ଭାବେ ଦେଖାଇଥାନ୍ତି। ସେହିପରି କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ମାଗଣା ବିଦ୍ୟୁତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ପରିବେଶଜନିତ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ। ଭୂତଳ ଜଳର ସଦୁପଯୋଗ ନ ହେଲେ ଏହି ସମସ୍ୟା ଭିନ୍ନ ଆକାର ଧାରଣ କରିଥାଏ। ଜଳରେ ଲବଣ ପରିମାଣ ମଧ କେତେକ କ୍ଷେତରେ ଚାଷ ନିମନ୍ତେ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ। ଜଳସେଚନ ସକାଶେ ମାଗଣା ଓ ରିହାତି ହାରରେ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଅ□ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ଯୋଗୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଚୋରି ମଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ। ବ□ନଜନିତ କ୍ଷତି ମଧ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ। ଭାରତର ଅନେକ ରାଜ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ ବୋର୍ଡଗୁଡିକ କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସବସିଡି ବିଶେଷ ଉପକାରୀ ହୋଇଥାଏ। କେତେକ ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ବିଦ୍ୟୁତ ସକାଶେ ଆବଶ୍ୟକ ଚାହିଦାର ୧୨.୫ ପ୍ରତିଶତ ମେ□ାଯାଇପାରି ନ ଥାଏ। ସହରା□ଳରେ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ଲାକଆଉଟ, ଲୋଡ ଶେଡିଂ, ପାୱାର କଟ ଆଦି କାରଣରୁ ହାରାହାରି ୪ ଘ□ା ବିଦ୍ୟୁତ କଟିଥାଏ। ଭାରତରେ ଶିଳ୍ପ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟବହାରକ□ା ଯେତିକି ବିଦ୍ୟୁତ ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି ତାହାର ଦର ହାରାହାରିଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ। କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ଗୁଜରାଟରେ ସାଧାରଣ ଦର ତୁଳନାରେ ୧୫୩ ପ୍ରତିଶତ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ। ଯଦିଓ ସେମାନେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଦେଇଥାନ୍ତି ସେମାନେ ନିମ୍ନମାନର ବିଦ୍ୟୁତ ସେବା ପାଇଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇଥାଏ।

ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ନୂତନ

ଦର ନୀତିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି□କ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଏହା ଖୋରାକ ଯୋଗାଇଥିଲା । ବଜାର କୌଶଳ ଅନୁସାରେ ଉପଭୋକ୍ତାମାନେ ଇସ୍ୟୁ ଦରରେ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ କିଣୁଥିବା ବେଳେ ସରକାର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଶସ୍ୟ ବିକୁଥିଲେ । ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା କଟକଣାକୁ ସରଳ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ତାହାକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ବିରୋଧ କରାଯାଉଥିଲା । ସାଧାରଣ ବ□ନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଦରଗତ ନୀତି ଦ୍ୱୈତ ବଜାର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ତାହା ହେଲା ସରକାରୀ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ ଜରିଆରେ ସରକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାରରେ ଘରୋଇ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖୋଲା ବଜାର ସୃଷ୍ଟି । ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର ଇସ୍ୟୁ ଦର ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଯୋଗାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦରଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଅପରପକ୍ଷେ ଘରୋଇ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କଟକଣା ଜାରି କରିଥିଲେ । ଏହି କଟକଣା ଯୋଗୁ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର କଳାବଜାରୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଏଥିପାଇଁ ଦରଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଚାପସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ଫଳରେ ସରକାର ସହାୟକ ଦର ଘୋଷଣା କଲେ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଦରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲେ । ସହାୟକ ଦର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଲା । ଫଳରେ ସହାୟକ ଦର ମଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ସମସ୍ତ କୃଷିଭି□କ ବଜାର ବିଶେଷତଃ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ସମ୍ପନ୍ନ । ଫଳରେ ଦରଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଦେଶରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଗଚ୍ଛିତ ପରିମାଣ ଜୁନ ୨୦୦୨ରେ ୮୨ ନିୟୁତ ଟନ ହୋଇଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୩ରେ ବାଲି ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତ ଏହି ରାଜିନାମାରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲା । ଜାନୁଆରୀ ୧, ୨୦୧୫ରେ ଏହା ବଳବ□ର ହେବା କଥା । ମାତ୍ର ପ୍ରୋଟୋକଲ ସଂଶୋଧନ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ପଛଘୁ□। ଦେବା ଯୋଗୁ ଟିଏଫଏ ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିଲାନାହିଁ । ଟିଏଫଏ ରାଜିନାମା ସହ ବାଲି ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ନିଷ୍ପ□ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ମହଜୁଦ ରଖିବା ପାଇଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟ ନିରାପ□। ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ । ତେବେ ୨୦୧୪ ମଧଭାଗ ଯାଏ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପ□। ସକାଶେ ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ମହଜୁଦ କରିବା ନେଇ ଭାରତ କୌଣସି ନିଷ୍ପ□ ନେଇପାରି ନ ଥିଲା କାରଣ ଭାରତ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରର କେତେକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ସଂଶୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନେଇଥିଲା । ସମ୍ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱବାଣିଜ୍ୟ ସଂଗଠନର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଭାରତ- ଆମେରିକା ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି । ଅତୀତ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଆଧାର କରି ଏହି ବିଷୟରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ପଡିଛି ଯେ, ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ସକାଶେ ଭାରତ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେଇଥିଲା ତାହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଭାରତ କେତେକ ବାଣିଜ୍ୟଗତ ନିଷ୍ପ□ ନେଇଥିଲା । ଯାହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରିନାହିଁ ।

୧୯୬୦ ଦଶକରେ ଖାଦ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ଚାଷ କରିଥିଲା ଯାହାକୁ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପ□ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବିକାଶ, ନୀତି, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ରାଜନୈତିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଯଦି ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ସାରର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ଜଳ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତେବେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି ଜରିଆରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆଶାକରାଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସାରର ଅଧିକ ଉପଯୋଗିତାକୁ ଭି□କରି ଅଧିକ ସାର କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ପମ୍ପ, ନଳକୂଅ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ପ୍ରଯୁକ୍ତିଗତ ବିକାଶ ଯୋଗୁ ଅମଳ ଅଧିକ ହେଲା । କୃଷିର ବିକାଶ ପାଇଁ ସବସିଡି ହାରରେ ବିଦ୍ୟୁତ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ଯୋଗୁ ରାଜକୋଷ ଉପରେ ଏହାର ଚାପ ପଡିଲା । ସେହିପରି ସହାୟକ ଦର, ଅମଳ ଦର ଓ ଇସ୍ୟୁ ଦର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବା ଯୋଗୁ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ପଡିଲା । କୃଷି ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ନ ଥିବାରୁ ଅମଳ, ମହଜୁଦ ଓ ବ□ନ ନୀତିରେ ଫରକ ଦେଖାଦେଲା । ଉପଯୁକ୍ତ ମହଜୁଦ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ ଥିବାରୁ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ମହଜୁଦ ହେବାରୁ ବିପୁଳ ଖର୍ଚ୍ଚ ବି ହେଲା । ଯଦ୍ୱାରା ରାଜକୋଷ ଉପରେ ଚାପ ପଡିଲା । ତେଣୁ ଅଧିକଅମଳକ୍ଷମ ପ୍ରଜାତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ■■

ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ

• ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ମହାରଣା

ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ସର୍ବଦା ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେତେ ଅଧିକ ସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ତାହା ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ସେତେ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ହେବ । ଏଣୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ସରକାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଅବକାଶ ଆସିଛି ।

ଦେଶରେ ସମ୍ପ୍ରତି ବିନିର୍ମାଣ ବା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ସକାଶେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନେ ଭାରତରେ ଅଜସ୍ର ସୁବିଧା ଲାଭ କରିବା ସହ ପୁଞ୍ଜିର ନିରାପ□। ପାଉଥିବାରୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଛି । ଏହା ସହ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗର ସଂଖ୍ୟା ବଢୁଥିବାରୁ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ଗତିଶୀଳ ହୋଇପାରିଛି । ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଯୋଗୁଁ ଜାତୀୟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ ହେବା ସହ ଦେଶର ଶିଳ୍ପଭି□ିକ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଆକଳନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତର ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଖିଦୃଶିଆ ହୋଇଛି ଏବଂ ୨୦୨୫ ସୁଦ୍ଧା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଆକାର ହେବ ପ୍ରାୟ ୧ ଟ୍ରିଲିୟନ ଡଲାର । ଭାରତର ଜିଡିପିର ଏହି ଅଂଶ ୨୫-୩୦ ପ୍ରତିଶତ ହେବ ଏବଂ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୯ କୋଟି ଯୁବକଯୁବତୀ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ । ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ସହ ସହଜ ଶ୍ରମଶକ୍ତି, ସମସ୍ୟାମୁକ୍ତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ସରକାରୀ ଅନୁକୂଳ ମନୋଭାବ ଆଦି କାରଣରୁ ଦେଶରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଅଧିକ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ତୋସିବା ଗ୍ରୁପ ପକ୍ଷରୁ ଭାରତରେ କୋଟି କୋଟି ଡଲାର ନିବେଶ ହେବାର ଆଶା ରହିଛି । ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି, ବିମାନବନ୍ଦର, ଷ୍ଟାଡିୟମ, ରାଜପଥ, ପଣ୍ୟାଗାର ଆଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଏହି ଗ୍ରୁପ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିଛି । ଏହି ବୃହତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜରିଆରେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କର୍ମସଂସ୍ଥାନ ପାଇବାର ଆଶା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଛି । ଏଚଏସବିସି ଇଣ୍ଡିଆ ମାନୁଫାକ୍‌ଚରିଂ ପର୍ଚେଜିଂ ମ୍ୟାନେଜର୍ସ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ (ପିଏମଆଇ) ଅନୁସାରେ ୨୦୧୪ରେ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ଆଶାନୁରୂପ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିମାସରେ ଏହାର ଅକାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ସାମଗ୍ରୀର ଚାହିଦା ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ବେଳେ ୨୦୨୦ ବେଳକୁ

ଏହାର ଆକାର ୪୦୦ ବିଲିୟନ ଡଲାର ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ୨୦୧୨-୨୦୨୦ ମଧ୍ୟରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ୨୪.୪ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ରହିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଇଛି । ଭାରତରେ ରାସାୟନିକ ଶିଳ୍ପର ଆକାର ହେଉଛି ୧୧୮ ବିଲିୟନ ଡଲାର ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ରାସାୟନିକ ବଜାରରେ ଏହାର ଅଂଶ ହେଉଛି ୩ ପ୍ରତିଶତ । ସମ୍ପ୍ରତି ଦେଶରେ ୮୦ ହଜାର ପ୍ରକାର ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲାଣି ଏବଂ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୪୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ନିୟୋଜିତ ହେଲେଣି ।

ଭାରତ, କଲମ୍ବିଆ ଓ ବାଂଲାଦେଶରେ ହିରୋ ମୋଟୋ କର୍ପ ପ୍ରାୟ ୫ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ୨୦୨୦ ସୁଦ୍ଧା ୧୨ ନିୟୁତ ଯାନ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଲକ୍ଷାଧିକ ଲୋକ ନିଯକ୍ତି ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । କଲ୍ୟାଣ ଜୁଏଲର୍ସ ୧୨୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିବେଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଗୁଜରାଟର ସାନନ୍ଦରେ ଚୀନର କେତେକ ଅଟୋମୋବାଇଲ କମ୍ପାନୀ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଇଭି ପାର୍କ ସେଠାରେ ୧୦୦ ନିୟୁତ ଡଲାର ନିବେଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଗଲ୍ଫ ଅଏଲ ଲୁବ୍ରିକା□ସ ଇଣ୍ଡିଆ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମହିନ୍ଦ୍ରା ଆଣ୍ଡ ମହିନ୍ଦ୍ରା ଓ ଗଲ୍ଫ ଅଏଲ ସହ ଭାଗିଦାରିତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ଜରିଆରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ନିବେଶ ହେବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଛି । ଏସିଆନ ପେ□ସ ୨୪୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ମହୀଶୂରର ନାଞ୍ଜାଗୁଡରେ ନିବେଶ କରିବ । ପିଡିଲାଇଟ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ ଲିମିଟେଡ ୨୬୩ କୋଟି ନିବେଶ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ପାନାସୋନିକ କର୍ପ ସହ ମିଣ୍ଡା ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ ଏସିଡ ବ୍ୟାଟେରୀ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପ□ ନେଇଛି । ଭାରତର ମେକଇନ ଇଣ୍ଡିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସଫଳ କରାଇବା ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ବେଳେ ସମ୍ପ୍ରତି ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶଜନିତ ଅନୁକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଉପକାରୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ସୁଷମ ବାତାବରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି । ସମ୍ପ୍ରତି ବିଦେଶରୁ ଭାରତ ୧୮୧ଟି ସାମଗ୍ରୀ ଆମଦାନୀ କରୁଛି ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏବାବଦରେ ୧୮ ବିଲିୟନ ଡଲାର ବାହାରକୁ ଯାଉଛି । ବିଦ୍ୟୁତ, ତୈଳ, ଗ୍ୟାସ ଓ ଅଟୋମୋବାଇଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହେଲେ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ସାଧିତ ହେବା ସହ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇପାରିବ । ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବାପାଇଁ ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ର ସକାଶେ ସରକାର ଶ୍ରମ ଆଇନରେ ପରିବ□ନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପରେ ୪୦ ବା କମ କର୍ମଚାରୀ ଥିବେ ସେହି କାରଖାନା /ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଶ୍ରମ ଆଇନ ଲାଗୁ ହେବ । ଥରେ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ଭାରତରେ ଶ୍ରମଜନିତ ଅଶାନ୍ତି ଦୂର ହେବ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ଯୁଗର ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଏସମ୍ପର୍କରେ ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଫଡିଆଇ ପରିମାଣ ୪୯ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ହେତୁ ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଫାର୍ମ ଭାରତରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେବେ ଏବଂ ଅଧିକ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ମେକ ଇନ ଇଣ୍ଡିଆକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ଦେଶରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବହୁଳ ପରିବ□ନ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ସିଷ୍ଟମ ଡିଜାଇନ ଓ ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପରେ ଆଗାମୀ ୨ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୧୦ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।

କେବଳ ସରକାରୀ ନୁହେଁ ବେସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ମଧ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ଘଟିଲେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେବ । କାରଣ ଏହା ଜରିଆରେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ବିକାଶ ହେବା ସହ ଗ୍ରାମା□ଳ ଓ ସହରା□ଳରେ ଯୁବକଯୁବତୀମାନେ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ ବୃହତ ସଂସ୍ଥା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଥିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ସହଯୋଗୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କେତେଗୁଡିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥାଏ । ଉଦ୍ୟୋଗପତିମାନେ ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବଜାର ସର୍ଭେ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା, ମାର୍କେଟିଂ ଓ ସମ୍ବଳକୁ ଆଧାର କରି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥାନ୍ତି । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଅନେକ ରିସ୍କ ମଧ୍ୟ ନେଇଥାନ୍ତି ।

ଉଦ୍ୟୋଗ ଯେ କେବଳ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥାଏ , ଏହା ନୁହେଁ । ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୀତି, ରାଜନୀତି ଓ ଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥାଏ ଯାହାକି ଭବିଷ୍ୟତରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବେ ଉପକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହି ସବୁ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ସଫଳତା ମୂଳତଃ ସୃଜନଶୀଳତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ ଏବଂ ସାଂଗଠନିକ ସଫଳତାକୁ ଆଧାର କରିଥାଏ ।

ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ ଏ□ରପ୍ରେନରର ପ୍ରଥମ

ବ୍ୟବହାର ଫ୍ରାନ୍ସରେ ୧୭୨୩ରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ଅର୍ଥ ଥିଲା ଉନ୍ନତ ନେତୃତ୍ୱ, ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ଭାବନା ପ୍ରୟୋଗ । ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ରବର୍ଟ ରିଚ ଏହାର ଅର୍ଥ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଟିମ୍ ବିଲଡିଂ, ଲିଡରସିପ ଓ ଗୁଣବ□ାଭି□ିକ ପରିଚାଳନାଗତ ଦକ୍ଷତାର ବିକାଶ । ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ରିଚାର୍ଡ କା□ିଲନ(୧୬୮୦-୧୭୩୪)ଙ୍କ ମତରେ ଏ□ରପ୍ରେନର ହେଉଛନ୍ତି ରିସ୍କ ନେବା ପରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏକି ସର୍ବାଧିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଲାଭ ହାସଲ ସକାଶେ ସୁଯୋଗର ଶୋଷଣ ପାଇଁ ସମ୍ବଳର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି । ସଫଳ ଉଦ୍ୟୋଗବିତମାନେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟକୁ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ପରିବ□ିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିଜର ସଫଳତା ଓ ବିଫଳତାକୁ ପାଥେୟ କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ଆଗେଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଏ□ରପ୍ରେନରସିପ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଯୋଜନା କମିଶନ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଭାରତ ବାର୍ଷିକ ୧୦ରୁ ୧୫ ନିୟୁତ ଚାକିରି ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଅବଲୋକନ କରି କମିଶନ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଦେଶରେ ଚାକିରି ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶର ପ୍ରମୁଖ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାର ଓ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ଯୋଗୁ ଦେଶରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସହ ସମ୍ପ□ି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ମଧ ସଦୁପଯୋଗ ହୋଇପାରିବ । ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତିକୁ ନୂଆ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦିଆଗଲେ ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ଯୁଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ । ବିଶେଷ କରି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲେ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ଆଶାତୀତ ହୋଇପାରିବ । ଭାରତରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ପିଢିର ଉଦ୍ୟୋଗପତି ଯଥା ଏଚସିଏଲ, କଗନିଜା□, ଇନଫୋସିସ, ଭାରତୀ ପ୍ରଭୃତି କମ୍ପାନୀ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବ□ନ ଆଣିଛନ୍ତି । ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୋସିଆଲ ସାଇଟଗୁଡିକର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାବେଳେ ନିଯୁକ୍ତ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ୱେବସାଇଟ ଇଣ୍ଡିଆବୁଲ୍ସ, ମେକମାଇଁ ଟ୍ରିପ, ନୌକରି ଆଦିର ଲୋକପ୍ରିୟତା ବହୁଳ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧିପାଇଛି । ଇ□ରନେଟର ଭୂମିକା ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ଦେଶରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀଭୂତ ହୋଇ ନଥିବା ବେଳେ ଏହାର ଶିକାର ସାଜିଛନ୍ତି ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ । ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନାର ଅଭାବ, ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ମଧରେ ସମନ୍ୱୟର ଅଭାବ ଆଦି କାରଣରୁ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ତେଣେ କାମଧନ୍ଦା ନ ପାଇ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ବିଭିନ୍ନ ବିପଜ୍ଜନକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହେବା ଦେଖାଯାଉଛି । ଯଦି ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ବେକାର ହୋଇ ରହିବେ ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ପଡିବା ସହ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିବ ନାହିଁ । ବିଶେଷ କରି ସହରା□ଳରେ ବେକାରୀ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଶିକ୍ଷିତ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ ସେମାନଙ୍କ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଯୋଜନାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଏହି ସମସ୍ୟା ଅଧିକ ହେଉଛି । କେବଳ ଭାରତରେ ନୁହେଁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଏହି ସମସ୍ୟା ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ସମସ୍ୟା ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି । ଯଦି ଯୁବକମାନେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ନାହିଁ ତେବେ ସାମାଜିକ ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଏଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବହୁଳ ଭାବେ ଆକାଂକ୍ଷା ପୂରଣ କରିବା ଦିଗରେ ସଫଳ ହେବ ।

ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ ଭୂସମ୍ପ□ି ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ପାଉଥିବାରୁ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜନ ହାର ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଭାରତ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁପରପାୱାର ହେବ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଆଶା ବାନ୍ଧିଥିବା ବେଳେ ଏହି ସମସ୍ୟା ଦେଶ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ଏଥିପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାରଗୁଡିକର ପୂରଣ ସକାଶେ ସରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦେଶରେ ୧୫ ନିୟୁତ ଚାକିରି ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ବେଳେ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଏହା ସାକାର ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ତେଣେ କୁଶଳୀ କାରିଗର ଓ କୁଶଳୀ ବୃ□ିଜୀବୀମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥାନ ଯୋଗାଇବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାର ବିଫଳ ହେଲେ ଏହି ସମସ୍ୟା ଅଧିକ ହେବ । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧମ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡିକର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଜାତୀୟ ଜିଡିପିକୁ ମଧ ଏହାର ଅବଦାନ ଅଧିକ । ଗତଦଶନ୍ଧି ତୁଳନାରେ ଏସଏମଇ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ପ୍ରତି ବହୁଳ ଭାବେ ସାମାଜିକ ଅବଦାନ ଦେଇଛି । ତେବେ ବୃହତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡିକରେ ନିଯୁକ୍ତି ହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ବେଳେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏହି ସମ୍ଭାବନାକୁ ସଫଳ କରିପାରିଛି ।

ଭାରତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ବେଳେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ବହୁଳ ଭାବେ ସାଧିତ ହୋଇଛି । ସେହି ଅନୁସାରେ ରପ୍ତାନି ମଧ୍ୟ

ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅଶୋକ ଲିଲାଣ୍ଡ, ଟାଟା, ବଜାଜ ଅଟୋ, ଟିଭିଏସ ମୋଟର୍ସ, ହିରୋ, ଆପୋଲୋ ଟାୟାର୍ସ, ଏସିଆନ ପେ□ସ, ବର୍ଜର ପେ□ସ, ବିପିଏଲ, ଭିଡ଼ିଓକନ, ଲାର୍ସନ ଆଣ୍ଡ ଟୁବ୍ରୋ, ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟିଲ, ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ଲିଭର, ମୋଜର ବେର, ଗଦରେଜ, ଇମାମି, ବମ୍ବେ ଡାଇଂ, ରେମଣ୍ଡ, ଅମୁଲ, ଡାବର, କାଡିଲା ହେଲ୍‌ଥ କେୟାର, ରାନବାକ୍ସି ଆଦି ଶିଳ୍ପ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆସନ୍ତା ଦିନରେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗର କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକ ବ୍ୟାପ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।

ଔପନିବେଶିକ ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଭାରତ ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲା । ଅର୍ଦ୍ଧସହରୀ ଅର୍ଥନୀତି ଦ୍ୱା□ାରେ ଦେଶର ବିକାଶ କରାଉଥିଲା । ମାତ୍ର ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବ□ନ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବା ପରେ ମଣିଷର ଅନେକ ଆବଶ୍ୟକତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ଏବଂ ବିଦେଶର କାରିଗରି, କୌଶଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲା । ଫଳରେ ଅନେକ ସାମଗ୍ରୀ ବାହାରୁ ଆମଦାନୀ କରିବାରେ ଲାଗିଲା । ତେବେ ବିଗତ କିଛି ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଏବଂ ବିଦେଶୀ ସହଯୋଗରେ ବିଭିନ୍ନ କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲା । ଏହା ଯୋଗୁଁ ଦେଶରେ ନିଯୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ ଦେଶ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଲା । ଅପରପକ୍ଷେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ□ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସଫଳ ହୋଇଥିବା ଭାରତରେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମିଳିଲା ଏବଂ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ବି ଘଟିଲା । ଫଳରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ□ ଉଦ୍ୟୋଗଠାରୁ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ନିଯୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ପ୍ରାକ ୧୯୮୦ ଦଶକରେ ଭାରତ ଅନେକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ବି ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ପରବ□ୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜଗତୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଭାରତ ବହୁଳ ଭାବେ ଆମଦାନୀ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେଲା ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୁଦ୍ରା ବିଦେଶକୁ ଯିବାରେ ଲାଗିଲା । ତେବେ ବିଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ନିଜେ କରିବାରେ ଲାଗିଲା । ଦିନ ଥିଲା ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ସାଇକେଲ ଆମଦାନୀ ହେଉଥିଲା । ମାତ୍ର ଯୁଗ ବଦଳିବା ପରେ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ଏବେ ନାମୀଦାମୀ କାର ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇପାରୁଛି ।

ଶିଳ୍ପର ସାମର୍ଥ୍ୟର ବିକାଶ, ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ, ନିୟାମକ ନୀତିରେ କୋହଳ ଆଦି କାରଣରୁ ଦେଶରେ ବିନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ଭାରତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ମଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ୧୯୯୦ ଦଶକରେ ଯେଉଁ ସଂସ୍କାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ଭାରତର ବିଶେଷ ମନଯୋଗିତା ନିହିତ ଥିଲା । ଉଦାରୀକରଣ ନୀତି ଯୋଗୁ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଅଧିକ ହେଲା ଏବଂ ସଂସ୍କାର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଭାରତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିଲା । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଯୋଜନା ଜରିଆରେ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବା ସହ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିରତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିବ । ବିଭିନ୍ନ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ ଯୋଜନା ଜରିଆରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହ ନିୟୋଜନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିରତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ।

ଦେଶରେ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଦରକାର । ପୁଣି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ଭାରତରେ ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିବ । ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାର ସହ ତାଳ ଦେଇ ଗତିକରିଥାଏ । ଯଦି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାର ତୁଳନାରେ ଭାରତର ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ଅଧିକ ଦରଯୁକ୍ତ ହେବ ତେବେ ଏହା ବିଶେଷ ପ୍ରସାରିତ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେହିପରି କୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ/କାରିଗରଙ୍କ ପ୍ରତି ସକାରାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ପୋଷଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେମାନେ ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଯେତିକି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ତାଠାରୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ଲାଭବାନ କରିଥାନ୍ତି ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ।

ବିନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ସର୍ବଦା ସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେତେ ଅଧିକ ସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ତାହା ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ସେତେ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ହେବ । ଏଣୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ସରକାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଅବକାଶ ଆସିଛି । ■■

** ୬୦, କଲ୍ୟାଣ ବିହାର, ହାଇଟେକ ଇଷ୍ଟେଟସ, ପୋ-କୁହା, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୭୫୧୦୦୨*

ବିନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ର

ଭାରତରେ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ

• *ଇଂ. ମାୟାଧର ସ୍ୱାଇଁ*

ଆମ ଦେଶରେ ଜି.ଡି.ପି.ର ୮ ପ୍ରତିଶତ, ମୋଟ ନିର୍ମାଣ ରପ୍ତାନିର ୫୦ ପ୍ରତିଶତ, ମୋଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିଯୁକ୍ତିର ୪୫ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ମୋଟ ଶିଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟାର ୯୫ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛି ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଅବଦାନ । ଦେଶର ମୋଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଉତ୍ପାଦନର ୪୫ ପ୍ରତିଶତ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆସୁଛି। ବିକାଶଶୀଳ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଇଂଜିନ କୁହାଯାଇଥାଏ । ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେକ ଆଇନର ପରିବ ର୍ନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଉଛି । ଫଳରେ ଏହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ ହୋଇପାରିଛି ।

ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅବଦାନ ରହିଛି । ବୃହତ ଶିଳ୍ପ ତୁଳନାରେ ଏଥିରେ କମ୍ ପୁଂଜି ବିନିମୟରେ ଅଧିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମା□ଳ ଓ ପଛୁଆ ଅ□ଳରେ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଶିଳ୍ପଭାବେ ଏହା ବୃହତ୍ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ହେଉଛି ଅନୁରୂପକ ଏବଂ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୀତିକ ବିକାଶରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ବହୁତ ଅବଦାନ ରହିଛି ।

ଏମ୍. ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ବିକାଶ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ ଆଇନ ପ୍ରଚଳନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଆଇନରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗର ଏକ ସଂଜ୍ଞା ଦିଆଯାଇଛି । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏବଂ କୃଷି ଓ ଗ୍ରାମୀଣ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦୁଇଟିକୁ ମିଶାଇ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଉନ୍ନୟନ ଓ ବିକାଶ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏଥିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାରୁ ଋଣ ପ୍ରଦାନ, କାରିଗରୀ ବିଦ୍ୟାର ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ ଉନ୍ନତିକରଣ, ସମନ୍ୱିତ ଭି□ଭୂମି ସୁବିଧା, ଉତ୍ପାଦ ବିକାଶରେ ସମର୍ଥନ, ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ, ଘରୋଇ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରକୁ ପ୍ରବେଶରେ ସହାୟତା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କରୁଛନ୍ତି ।

ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. କ୍ଷେତ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡିକ ହେଉଛି ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟ, ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟ ଉତ୍ପାଦନ, ଖଦୀ ଓ କାର୍ପାସ, ନଡିଆକତା, ହୋଟେଲ ଓ ରେଷ୍ଟୁରା□, ଗୃହ ଆସବାବ ନିର୍ମାଣ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହା ଅଧୀନରେ ଉଭୟ ନିର୍ମାଣ ଓ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଛି ।

ପୁଂଜି ବିନିଯୋଗକୁ ନେଇ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ବିଭକ୍ତୀକରଣ କରାଯାଇଛି । ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣିବା

ସାରଣୀ-୧ : ଭାରତରେ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଅଭିବୃଦ୍ଧି				
କ୍ର.ନଂ.	ବର୍ଷ	ମୋଟ ଉଦ୍ୟୋଗ (ଲକ୍ଷ)	ନିଯୁକ୍ତି (ଲକ୍ଷ)	ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (କୋଟି ଟଙ୍କା)
୧	୨୦୦୧-୦୨	୧୦୫.୨୧	୨୪୯.୩୩	୧୫୪୩୪୯.୦୦
୨	୨୦୦୨-୦୩	୧୦୯.୪୯	୨୬୦.୨୧	୧୬୨୩୧୭.୦୦
୩	୨୦୦୩-୦୪	୧୧୩.୯୫	୨୭୧.୪୨	୧୭୦୨୧୯.୦୦
୪	୨୦୦୪-୦୫	୧୧୮.୫୯	୨୮୨.୫୭	୧୭୮୬୯୯.୦୦
୫	୨୦୦୫-୦୬	୧୨୩.୪୨	୨୯୪.୯୧	୧୮୮୧୧୩.୦୦
୬	୨୦୦୬-୦୭	୩୬୧.୭୬	୮୦୫.୨୩	୮୬୮୫୪୩.୭୯
୭	୨୦୦୭-୦୮	୩୭୭.୩୬	୮୪୨.୦୦	୯୨୦୪୫୯.୮୪
୮	୨୦୦୮-୦୯	୩୯୩.୭୦	୮୮୦.୮୪	୯୭୭୧୧୪.୭୨
୯	୨୦୦୯-୧୦	୪୧୦.୮୦	୯୨୧.୭୯	୧୦୩୮୫୪୬.୦୮
୧୦	୨୦୧୦-୧୧	୪୨୮.୭୩	୯୬୫.୧୫	୧୧୦୫୯୩୪.୦୯
୧୧	୨୦୧୧-୧୨	୪୪୭.୬୬	୧୦୧୧.୮୦	୧୧୮୩୩୩୨.୦୦
୧୨	୨୦୧୨-୧୩	୪୬୭.୫୬	୧୦୬୧.୫୨	୧୨୬୯୩୩୮.୦୨

ଉତ୍ସ : ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ-୨୦୧୩-୧୪

ପାଇଁ ୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିଲେ ତାହା ଅତିକ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ, ୨୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିଯୋଗକୁ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏବଂ ୫ କୋଟିରୁ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିଯୋଗକୁ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ କୁହାଯାଏ ।

ସେହିପରି ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ କାମ କରୁଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଯଦି ଉପକରଣ ନିମି□ ଦଶ ଲକ୍ଷଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ତାହା ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ , ଦଶ ଲକ୍ଷରୁ ଦୁଇ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିଯୋଗକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଏବଂ ଦୁଇ କୋଟିରୁ ପା□ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିଯୋଗକୁ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ କୁହାଯାଏ ।

ସାରଣୀ-୧ରେ ୨୦୦୧ ମସିହାରୁ ୨୦୧୨ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ଦର୍ଶା ଯାଇଛି । ୨୦୧୧-୧୨ ମସିହାରେ ଦେଶର ମୋଟ ନିର୍ମାଣରେ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଅଂଶ ହେଉଛି ୩୭.୫୨ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ (ଜି.ଡି.ପି.)ରେ ଏହାର ଅଂଶ ହେଉଛି ୭.୨୮ ପ୍ରତିଶତ । ସାରଣୀ-୨ରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଷରେ ଦେଶର ମୋଟ ନିର୍ମାଣ ଓ ଜି.ଡି.ପି.ରେ ଏହାର ଅଂଶକୁ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ରେ ଆମର ପାରଂପରିକ ଉତ୍ପାଦଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଧୁନିକ ବୈଷୟିକ ସଂପନ୍ନ ଜିନିଷ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଛି । ଏହା ଅଧୀନରେ ୬୦୦୦ ରୁ ଅଧିକ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଛି ।

ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଶର ଦଶଟି ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଉ□ରପ୍ରଦେଶ (୪୪.୦୩ ଲକ୍ଷ), ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ (୩୬.୬୪ ଲକ୍ଷ), ତାମିଲନାଡୁ (୩୩.୧୩ ଲକ୍ଷ) ମହାରାଷ୍ଟ୍ର (୩୦.୬୩ ଲକ୍ଷ), ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ (୨୫.୯୬ ଲକ୍ଷ), କେରଳ (୨୨.୧୩ ଲକ୍ଷ), ଗୁଜୁରାଟ (୨୧.୭୮ ଲକ୍ଷ), କର୍ଣ୍ଣାଟକ (୨୦.୧୯ ଲକ୍ଷ), ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ (୧୯.୩୩ ଲକ୍ଷ) ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନ (୧୬.୬୪ ଲକ୍ଷ) ।

ସେହିପରି ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ରେ ନିଯୁକ୍ତି ସଂଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ ଦଶଟି ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଉ□ର ପ୍ରଦେଶ (୯୨.୩୬ ଲକ୍ଷ), ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ (୮୫.୭୮ ଲକ୍ଷ), ତାମିଲନାଡୁ (୮୦.୯୮ ଲକ୍ଷ), ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ (୭୦.୬୯ ଲକ୍ଷ), ମହାରାଷ୍ଟ୍ର (୭୦.୦୪ ଲକ୍ଷ), କେରଳ (୪୯.୬୦ ଲକ୍ଷ), ଗୁଜୁରାଟ (୪୭.୭୩ ଲକ୍ଷ), କର୍ଣ୍ଣାଟକ (୪୬.୭୨ଲକ୍ଷ) ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ (୩୩.୬୬ ଲକ୍ଷ) ଏବଂ ଓଡିଶା (୩୩.୨୪ ଲକ୍ଷ) ।

ସାରଣୀ-୨ : ନିର୍ମାଣ ଓ ଜିଡିପିରେ ଏମଏସଏସଇର ଅଂଶ			
ବର୍ଷ	ଉତ୍ପାଦନର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ (କୋଟି ଟଙ୍କା)	ଏମଏସଏମ୍‌ଇର ଅଂଶ (ଶତକଡା)	
		ନିର୍ମାଣ	ଜିଡିପି
୨୦୦୬-୦୭	୧୧୮୮୧୭.୫୫	୪୨.୦୨	୭.୭୩
୨୦୦୭-୦୮	୧୩୨୨୧୬୦.୪୧	୪୧.୯୮	୭.୮୧
୨୦୦୮-୦୯	୧୩୭୫୫୬୨୮.୬୦	୪୦.୭୯	୭.୫୨
୨୦୦୯-୧୦	୧୪୮୮୩୯୦.୨୩	୩୯.୬୩	୭.୪୯
୨୦୧୦-୧୧	୧୬୫୫୫୮୦.୬୦	୩୮.୪୮	୭.୪୨
୨୦୧୧-୧୨	୧୭୯୦୮୦୪.୬୭	୩୭.୫୨	୭.୨୮

ଉତ୍ସ : ଏମଏସଏସଇ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ, ୨୦୧୩-୧୪

ଆମ ଦେଶରେ ଅଧିକାଂଶ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ପଂଜିକୃତ ହୋଇନାହିଁ । ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ୨୦୦୬-୦୭ ମସିହାରେ ମୋଟ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ. ସଂଖ୍ୟା ୩୬୧.୭୬ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୧୫.୬୪ ଲକ୍ଷ ପଂଜିକୃତ ହୋଇଛି । ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଏହି ବର୍ଷର ମୋଟ ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇରୁ ୨୦୦.୧୯ ଲକ୍ଷ ଗ୍ରାମା□ଳରେ ଥିବାବେଳେ ଅବଶିଷ୍ଟ ସହରା□ଳରେ ଅଛି । ପୁନଶ୍ଚ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ମହିଳା ଉଦ୍ୟୋଗୀ ହେଉଛନ୍ତି ମାତ୍ର ୨୬.୬ ଲକ୍ଷ । ନିଯୁକ୍ତି ହିସାବରେ ଦେଖିଲେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୬୮୪.୬୮ ଲକ୍ଷ ହୋଇଥିବାବେଳେ ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ୧୨୦.୫୬ ଲକ୍ଷ ।

ଆମ ଦେଶରେ ଜି.ଡି.ପି.ର ୮ ପ୍ରତିଶତ, ମୋଟ ନିର୍ମାଣ ରପ୍ତାନିର ୫୦ ପ୍ରତିଶତ, ମୋଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିଯୁକ୍ତିର ୪୫ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ମୋଟ ଶିଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟାର ୯୫ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛି ଏମ୍.ଏସ୍.ଏମ୍.ଇ.ର ଅବଦାନ । ଦେଶର ମୋଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଉତ୍ପାଦନର ୪୫ ପ୍ରତିଶତ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆସୁଛି। ବିକାଶଶୀଳ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଇଂଜିନ କୁହାଯାଇଥାଏ । ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେକ ଆଇନର ପରିବ□ନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଉଛି । ଫଳରେ ଏହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ ହୋଇପାରିଛି । ■■

** ଡେପୁଟି ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ପିପିଏଣ୍ଡଇଇସେକ୍ସନ, ମେକନ ରା□-୮୩୪୦୦୨*

ଆଗାମୀ ସଂଖ୍ୟା ସଂପର୍କରେ

ଅପ୍ରେଲ ୨୦୧୫ :
ବିନିର୍ମାଣ

କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

• *ପ୍ରଫେସର ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର*

ବଜେଟରେ ଅନେକ ହିସାବ ଯାଏ । ଆମେ ପ୍ରଥମେ ହିସାବ କଥା ନ ଲେଖି ବଜେଟର ଫଳାଫଳ କଣ ହେବ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ଲେଖିଛୁ । ପରେ ସାମାଜିକ ବିଭାଗ ଉପରେ ବଜେଟର କି ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି, ସେ ବିଷୟରେ ପୁଂଖାପିଖି ଆଲୋଚନା କରିବୁ ଏବଂ ବଜେଟରେ ଆୟ, ବ୍ୟୟ, ଋଣରଯାତ୍ରା, ରେଭିନ୍ୟୁ ଡେଫିସିଟ, ଫିସ୍କାଲ ଡେଫିସିଟ ପ୍ରଭୃତି ଉପରେ ବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିବୁ ।

କେନ୍ଦ୍ର ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅରୁଣ ଜେଟଲି ପାର୍ଲାମେ□ରେ ବଜେଟ ଆଗତ କଲାବେଳେ କହିଲେ ଯେ ଏବେ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅନେକ ସକାରାତ୍ମକ ପରିବ□ନ ହୋଇଛି । ଆଇ.ଏମ୍.ଏଫ୍.ର କହିବା ଅନୁସାରେ ସାରା ପୃଥିବୀର ବୃଦ୍ଧିହାର ୦.୩ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସାରା ପୃଥିବୀର ବାଣିଜ୍ୟ ମୋଟ ୪ ଭାଗରେ ସୀମିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା । କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ଏହା ଭିତରେ ଯେଉଁ ପରିବ□ନ ହୋଇଛି ତାହା ଫଳରେ ଖାଉଟି ଦର ୫.୧ ଭାଗକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ପାଇକାରୀ ଦର ଅନେକ କମି ଯାଇଛି, ବର୍ହିବାଣିଜ୍ୟର ଡେଫିସିଟ ଅନେକ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ୧.୩ ଭାଗ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିହାର ୨୦୧୪-୧୫ରେ ୭.୪ ଭାଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା । ତେଣୁ ଆମେ ଏବେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିହାର କରିବାକୁ ସଫଳ ହୋଇପାରିବୁ । ଏହି ବୃଦ୍ଧିହାର ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଲେଖିବା ଦରକାର -ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତିର ପରିବ□ନ ଯୋଗୁଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ର ପରିସାଂଖିକ ପରିମାପର ପରିବ□ନ ଯୋଗୁଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ୨୦୦୪-୦୫ର ମୂଲ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁସାରେ ଜି.ଡି.ପି. ହିସାବ କରାଯାଉଥିଲା । ଏବେ ଏହି ପରିମାପ ୨୦୧୧-୧୨ ଅନୁସାରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ୨୦୧୧-୧୨ରେ ମୂଲ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁସାରେ ପରିମାପ ହିସାବ କରିବା ଫଳରେ ବୃଦ୍ଧିହାର ଅଧିକ ହୋଇଛି । ସେଥିଯୋଗୁଁ ୨୦୧୩-୧୪ ରେ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିହାର ୬.୯ ଭାଗ ହୋଇଛି । ତେବେ ଆମର କହିବା କଥା ଯେ ବୃଦ୍ଧିହାର ଅଧିକ ହୋଇଛି, ତଥାପି ବି□ୀୟ ଭି□ି କାହିଁକି ଦୃଢ ହୋଇନାହିଁ । ୨୦୧୫-୧୬ରେ ଫିସ୍କାଲ ଡେଫିସିଟ ୩.୬ ହେବ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଥିଲା । ଏହାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ୩.୯ ଭାଗ କରାଯାଇଛି । ବି□ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମତ ହୋଉଛି ଯେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଟିକସ ଭାଗ ୩୨ ଭାଗ ଯାଗାରେ ୪୨ ଭାଗ କରିବା ଫଳରେଏହି ଡେଫସିଟ ଅଧିକ କରାଯାଇଛି ।

ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଟିକସ ଭାଗର ମାତ୍ରା ସିନା ଅଧିକ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ଯୋଜନା କମିଶନ ଯେଉଁ ଗ୍ରା□ ନେଉଥିଲେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଯେଉଁ ଲଘୁ ସ୍କିମ୍ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିଲା, ସେଥିରୁ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବେ ବାତିଲ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥର ଅଭାବ କାହିଁକି ହେବ । ଫିସ୍କାଲ ଡେଫିସିଟ ୩.୯ ଭାଗ ହେବ । ଫଳରେ ସରକାର ବାଧ୍ୟହୋଇ ୩୭,୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ କରିବେ । ସେହି ଋଣ ଯଦି ଉନ୍ନୟନ ଅର୍ଥରେ ବିନିଯୋଗ ହୁଅନ୍ତା ତାହାହେଲେ ହୁଏତ ବୃଦ୍ଧିହାର ଅଧିକ ହୋଇପାରନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଯାହା ହିସାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି, ସେଥିରୁ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଯୋଜନା ଖର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୪-୧୫ ଠାରୁ ୨୦୧୫-୧୬ରେ କମ୍ ହୋଇଛି । ୨୦୧୪-୧୫ରେ ଥିଲା ୪୬୭,୯୩୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ୨୦୧୫-୧୬ରେ ଯୋଜନା ଖର୍ଚ୍ଚର ହିସାବ ବାହାରିଛି ୪୬୫,୨୭୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହାର ଅର୍ଥ ଯେଉଁ ୩୭,୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ କରାଯିବ, ତାହା ଅଣଯୋଜନାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ । ଏଥିରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିହାର ଅଧିକ ହେବ କିପରି ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ଦୂର ହେବ କିପରି ?

ଭାରତର ଏକ ବଡ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି ଯେ ଭାରତରେ ଅନେକ ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଏବେ ବିକଳ ହୋଇ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୫ରୁ ୨୦୧୦ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବୃଦ୍ଧିହାର ହେଲା ସେଥିରେ ଅନେକ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ନାହିଁ । ଅର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିହାର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆମେ ଅଧିକ ଆୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଆମ ଦେଶରେ ଆୟ ବ□ନରେ ଅନେକ ପ୍ରଭେଦ ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଏବେ ଯେଉଁ ହିସାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି, ସେଥିରୁ ଦେଖାଯାଉଛି ଭାରତରେ କୋଟିପତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏକ ଦରିଦ୍ର ଦେଶରେ କୋଟିପତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ଅଶାନ୍ତି ଓ ଅସନ୍ତୋଷର ମାତ୍ରା ଅନେକ ଅଧିକ ହେବ । ଗୋଟିଏ ମୋଟାମୋଟି ହିସାବରୁ ଦେଖାଯାଉଛି ଅତି ଧନୀ ୨୦ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଦେଶର ମୋଟ ସଂପ□ିର ୫୦ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଅଛି । ଆମେ ସଂପ□ି କଥା କହୁଛୁ - କେବଳ ଆୟ କଥା କହୁ ନାହୁଁ କିନ୍ତୁ ଅତି ଦରିଦ୍ର ୨୦ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କ ମୋଟ ସଂପ□ିର ମାତ୍ରା ୧୦ ଭାଗରୁ କମ ଅଛି । ଏହା ହେଲା ମୋଟାମୋଟି ହିସାବ । ସେହିପରି ମୋଟାମୋଟି ହିସାବରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହାର ପ୍ରାୟ ୩୦ ଭାଗ - ଏ ହେଉଛି ହାରାହାରି ହିସାବ । ହାରାହାରି ହିସାବ ପ୍ରକୃତ ଚିତ୍ର ଦିଏ ନାହିଁ । ଓଡିଶାରେ ହାରାହାରି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ୪୦ ଭାଗ କିନ୍ତୁ ଏପରି କେତେକ ଅ□ଳ ଅଛି ଯେଉଁ ଠାରେ ଲୋକମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଃସ୍ୱ । ତେଣୁ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ପାଦନ ଭି□ିକ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ବଜେଟର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏବେ ଯେତେ ହିସାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ସେଥିରୁ ଦେଖାଯାଇଛି ଭାରତରେ ପ୍ରାୟ ୭୦ କୋଟି ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ଓ ଅର୍ଥନୀତିକରେ କୌଣସି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଖଟିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି । ଉପଯୁକ୍ତ କାମ ମିଳିଲେ ସେମାନେ ଦେଶର ଓ ନିଜର ଅନେକ ଉନ୍ନତି କରି ପାରିବେ । ୨୦୦୫ରୁ ୨୦୧୦ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶରେ ଯେତେ ଉନ୍ନତି ହେଲା ସେଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ହାରାହାରି ୫.୫ ନିୟୁତ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୧୨/ ୧୩ ନିୟୁତ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବଜାରକୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ଯଦି ୫ ନିୟୁତ ଲୋକ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବେ ସେଥରେ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ହେବ କିପରି । ଦେଶରେ ଯେଉଁ ୬୦ ଭାଗ ଲୋକ ୩୫ ବର୍ଷରୁ କମ ବୟସର ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଲି ନିଯୁକ୍ତି ଦେଲେ ହେବନାହିଁ, ସେମାନେ କିପରି ଉଦ୍ୟୋଗୀ ହୋଇପାରିବେ, ତାହା ଦେଖିବାର କଥା । ଯେଉଁମାନେ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ହୋଇନପାରିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ପାଦନ ଭି□ିକ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଏ□ରପ୍ରାଇଜ କରିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଦେଲେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବେ । ଭାରତ ପରି ଏକ ବିରାଟ ଦେଶରେ କେବଳ ସରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ନୂଆ ସଂସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରି ନିଯୁକ୍ତିହାର ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବେ । ଅର୍ଥନୈତିକ ବୃଦ୍ଧିର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନୂତନ ନୂତନ ଧନ୍ଦା ସୃଷ୍ଟି କରି ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦନଭି□ିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଯାହାଫଳରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଜୀବନମାନଦଣ୍ଡରେ ଅନେକ ଉନ୍ନତି ଆସିପାରିବ ।

ବଜେଟରେ ସେଥିପାଇଁ କଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ?

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତରେ ତିଆରି ଜିନିଷ ପ୍ରତି ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ଭାବିଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦି ଭି□ିଭୂମିର ଉନ୍ନତି ହେବ, ତାହାହେଲେ ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବେଶ ସଫଳ ହେବ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ସାହାଯ୍ୟରେ ଇଉରୋପର ଉନ୍ନତି କରାଯାଇ ପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ଗୁଡିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ କ□ାମାଲର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ପଡିବ, ସୀମାଶୁଳ୍କ ଓ ଉତ୍ପାଦନର

କେତେକ ମଧ୍ୟବି□ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦର ହ୍ରାସ କରାଯିବ, ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ମେସିନର ଡିପ୍ରିସିଏସନ ଅଥବା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ଅଧିକ ୨୦ ଭାଗ ଅଧିକ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଭି□ଭୂମିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ୨୦୧୫-୧୬ରେ ୭୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ୍ ଗୁଡିକ ସେଥିପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ, ସେଗୁଡିକ ଯେପରି ଠିକ୍ ରରକମ ଚାଲେ, ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡେ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଦେଖାଯାଏ ସରକାର ଅନେକ ଉତ୍ସାହରେ କେତେଗୁଡିଏ କାର୍ଯକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହ ଥାଏ, ପରେ ସେ ଉତ୍ସାହ ରହେ ନାହିଁ । ଅଫିସର ଓ ଡିପାଟମେ□ ବଦଳନ୍ତି । ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ବଡ ଦୋଷ ହେଉଛି ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବା ଇମ୍ପଲିମେ□ସନ୍ । ଡକ୍ଟର ଭି.କେ. ଆର୍.ଭି.ରାଓ ଥରେ କହିଥିଲେ, କୌଣସି ଯୋଜନାରେ ଯେତେ ଭୁଲ ନାହିଁ, ତାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରେ ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଭୁଲ । ତେଣୁ, ସେଥିପ୍ରତି ସରକାର ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏହାବ୍ୟତୀତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଇନଫ୍ରାଷ୍ଟଚର ବଣ୍ଡ ପ୍ରଚଳନ କରିବେ ବୋଲି ନିଷ୍ପ□ ନେଇଛନ୍ତି । ସେହି ବଣ୍ଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ଘରୋଇ ସଂଚୟ ବିନିଯୋଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା । ତାହାହେଲେ ଇନଫ୍ରାଷ୍ଟକଚର ଅଧିକ ହେବ ବେଶୀ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ଉଭୟ ସରକାରୀ ଇନଭେଷ୍ଟମେ□ ଓ ଘରୋଇ ଇନଭେଷ୍ଟମେ□ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଭି□ଭୂମି ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରିବ ଯାହାକି ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ତେବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ପ୍ରତିଯୋଗୀତା । ଆମକୁ ପାଇବା ସହିତ ପ୍ରତିଯେଗୀତା କରି ଆମର ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବିଦେଶରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଏତେ ସହଜର କାମ ନୁହେଁ । କାରଣ ଚୀନ ଏହି ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପରେ ପ୍ରାୟ ୩୭/୩୮ ଭାଗ ପୁଂଜି ବିନିଯୋଗ କରୁଛି । ସେମାନେ ଏହା ଭିତରେ ଅନେକ ଦକ୍ଷତା ହାସଲ କରିସାରିଲେଣି । ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଦେଇ ସେହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଉପରଠଉରିଆ କାମରେ ଏହା ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏବେ ରିଜର୍ଭବ୍ୟାଙ୍କର ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଡକ୍ଟର ରାଜନ ମେଡ୍ ଫର୍ ଇଣ୍ଡିଆ ବା ଭାରତ ପାଇଁ ମାନୁଫାକଚରିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପରେ ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ଭାରତ ଭିତରେ ଅନେକ ଚାହିଦା । ସେ ଚାହିଦା ଆମେ ପୂରଣ କରିପାରିଲେ ଅନେକ ଲୋକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅନେକ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଉ□ମ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାରତରେ ତିଆରି ହୋଇପାରିଲେ, ବିଦେଶରୁ କ୍ରୟ କରିବା ଦରକାର ପଡିବ ନାହିଁ ।

କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟରେ ନିଗମ ଟିକସ ଉପରେ ବେଶୀ ନଜର ଦିଆଯାଇଛି । ବୋଧହୁଏ ସରକାର ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ନିଗମ ଟିକସ କମ ହେବ, ତାହାହେଲେ ନିଗମମାନେ ଭାରତରେ ଅଧିକ ଇନଭେଷ୍ଟମେ□ କରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ନିଗମ ଟିକସ ୩୦ ଭାଗରୁ ହ୍ରାସ କରି ୨୫ ଭାଗ କରାଯାଇଛି - ଏହା ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ହ୍ରାସ କରାଯିବ । ୨୦୧୬-୧୭ ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଏକ ଭାଗ ହିସାବରେ କମାଯିବ । ଏହାଫଳରେ ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୨୦,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ରିହାତି ପାଇବେ । ଯାହା ଫଳରେ ୪ ବର୍ଷରେ ସେମାନେ ୮୦,୦୦୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ରିହାତି ପାଇବେ ।

ଆୟକର ମୋଟେ ୩.୫ ଭାଗ ଲୋକ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହା ଛଡା ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଆୟକର ଦେଇ ପାରନ୍ତେ, ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଆୟକରରେ ସାମିଲ କରିବାକୁ ବେଶୀ କିଛି ଉଦ୍ୟମ ହୋଇନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ସେମାନଙ୍କ ପିଛା କମ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି । ଦଳିତ ଜାତିମାନଙ୍କ ପିଛା ୨୦୧୫-୧୬ ର ଅଟକଳ ବଜେଟରେ ମୋଟ ୩୦,୮୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଛି । ୨୦୧୪-୧୫ ଅଟକଳ ବଜେଟରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା ୫୦,୫୪୮ କୋଟି ଟଙ୍କା - ସଂଶୋଧିତ ବଜେଟରେ ତାକୁ ହ୍ରାସକରାଯାଇ ୩୩,୬୩୮ କୋଟି ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଥିଲା । ଏବେ ୨୦୧୫-୧୬ରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ହୋଇଛି । ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍ଥା ପ୍ଲାନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କମ ଅର୍ଥ ମଂଜୁର ହୋଇଛି । ୨୦୧୪-୧୫ ଅଟକଳ ବଜେଟରେ ସେଥିପାଇଁ ଥିଲା ୩୨,୩୮୬ କୋଟି ଟଙ୍କା, ସଂଶୋଧିତ ବଜେଟରେ ତାହାକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ୨୦,୫୩୫ କୋଟି ଟଙ୍କା, ଏବେ ୨୦୧୫-୧୬ ବଜେଟରେ ୧୯,୯୭୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ କିପରି ଉନ୍ନତି ହେବ ଜାଣିହେଉନାହିଁ । ସବୁଠାରୁ ବଡ କଥା ହେଉଛି ଯେତିକି ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ ବରାଦ ହୋଇଛି, ତାହା ଯଦି ଠିକ୍ ଭାବେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ତାହେଲେ ହୁଏତ ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀମାନେ କିଛି ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବେ ।

ପରୋକ୍ଷ ଟିକସରେ କିଛି କଟକଣା ଜାରି ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଛି, ବିଶେଷକରି ଯେଉଁମାନେ କଳାଧନ ସାଇତି କରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଠିନ

ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ଗୁଡ୍ସ ଓ ସର୍ଭିସ ଟିକସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି । ବି□ମନ୍ତ୍ରୀ ଏଥର ବଜେଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଛନ୍ତି ଯେ ଏପ୍ରିଲ ୧,୨୦୪୬ ରେ ଟିକସ ପାର୍ଲାମେ□ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ଯେଉଁ କଥାବା□ର୍ା ଚାଲିଥିଲା, ତାହା ସଫଳ ହୋଇଛି ବୋଲି ବି□ମନ୍ତ୍ରୀ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସଂବିଧାନ ମଧ୍ୟ ପରିବ□ର୍ନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଯଦି ଏହି ଟିକସ ପାର୍ଲାମେ□ରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସଂବିଧାନ ପରିବ□ର୍ନ କରାଯାଇପାରେ, ତାହାହେଲେ ପରୋକ୍ଷ ଟିକସ ଅନେକ ସରଳକରୀଣ ହୋଇପାରିବେ । ସଂପ□ିର ଟିକସ ଏବେ ୧୨.୩୬ ଭାଗ ଅଛି ଏହାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରି ୧୬ ଭାଗ କରାଯିବ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଛି । ଏହା ଫଳରେ ମଧ୍ୟବ□ର୍ୀ ବର୍ଗ ଲୋକଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ । ସ୍ୱଚ୍ଛଭାରତ ସେସ୍ ଏହି ସରଭିସ୍ ଟିକସରେ ୨ ଭାଗ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ସରଭିସ୍ ଟିକସରେ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ସେସ୍ କରିଥିଲା, ତାକୁ ସେଥିରୁ ଉଠେଇ କେନ୍ଦ୍ର ଉତ୍ପାଦନ କରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ । ଏହା ଫଳରେ ସେ□ାଲ୍ ଏକ୍ସସାଇଜ ୧୨.୩୬ ଭାଗରୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ୧୨.୫୦ ଭାଗ ହେବ । ଶିକ୍ଷା ସେସ୍, ମଧ୍ୟବ□ର୍ୀଶିକ୍ଷା ଓ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ସେସ୍ ସୀମା ଶୁଳ୍କରେ ପୂର୍ବପରି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହେବ । ଯେତେ ପ୍ରକାର ପରୋକ୍ଷ ଟିକସ ଅଛି ସେ ସବୁ ଏଠାରେ ଲେଖିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପରୋକ୍ଷ ଟିକସ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସହଜ । ଟିକସଦାତାମାନେ ସହଜରେ ଏହାକୁ ଜାଣିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ଯେ ଏକ ପ୍ରତିଗାମୀ ଟିକସ, ସେ କଥା ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଜାଣନ୍ତି ।

ବଜେଟରେ ଅନେକ ହିସାବ ଯାଏ । ଆମେ ପ୍ରଥମେ ହିସାବ କଥା ନ ଲେଖି ବଜେଟର ଫଳାଫଳ କଣ ହେବ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ଲେଖିଛୁ । ପରେ ସାମାଜିକ ବିଭାଗ ଉପରେ ବଜେଟର କି ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି, ସେ ବିଷୟରେ ପୁଙ୍ଖାପିଖି ଆଲୋଚନା କରିବୁ ଏବଂ ବଜେଟରେ ଆୟ, ବ୍ୟୟ, ଋଣରଯାତ୍ରା, ରେଭିନ୍ୟୁ ଡେଫିସିଟ, ଫିସ୍କାଲ ଡେଫିସିଟ ପ୍ରଭୃତି ଉପରେ ବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିବୁ । ■■

ପୃଷ୍ଠା୨୪ର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ

ଲୁକ ଇଷ୍ଟ ପଲିସି ଜରିଆରେ ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକ ପ୍ରତି ସରକାର ଯଥେଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଣି ବେତ, ବାଉଁଶ, ହସ୍ତତନ୍ତ, ମାଟିପାତ୍ର, ଟେରାକୋଟା ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ରହିଛି ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ସକାରାତ୍ମକ ବାତାବରଣ ରହିଛି । କ□ାମାଲ, କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ କ□ାମାଲ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା, ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବିକାଶ, ଡିଜାଇନ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ସକାଶେ ବଜାର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଭି□ିଭୂମି, ବଜାର ପ୍ରବେଶ, ଅର୍ଥନୈତିକ ସକ୍ଷମତା ଆଦିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ବିକାଶ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରାଯାଇପାରେ । ସେହିପରି ଡିଜାଇନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଜରିଆରେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ବିକାଶ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବା ଜରୁରୀ । ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଡ କରିବା, ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ସରଳହାରରେ ଋଣ ପାଇବା, ଉଦ୍ୟୋଗବିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆର୍ଥିକ ସାକ୍ଷରତା ବୃଦ୍ଧି କରାଇବା ହେଉଛି ଆଜିର ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା । ସେହିପରି ଶସ୍ତା କ□ାମାଲ, ବ□ର୍ମାନ ଉପଲବ୍ଧ ଶ୍ରମଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦକ୍ଷତାର ବିକାଶ, ଉନ୍ନତ ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ଆଦି ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବଜାର ସ୍ତରରେ ଲିଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ସହ ଏହାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଓ ଡିଜାଇନର ବିକାଶ ଆଦି ଜରିଆରେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଜନଗଣଙ୍କର ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସହ ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତିର ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ।

ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳ ଅର୍ଥନୀତିର ଯଥେଷ୍ଟ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେବ । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୀତି ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ ପାଇଁ ଖୋରାକ ଯୋଗାଇବ ଏବଂ ଏହି ଅ□ଳର ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ ଦିଗରେ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯିବ ତେବେ ଲୋକଙ୍କ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଏହାର ଏକକ ଭୌଗୋଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏହି ଅ□ଳର ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ଏହାର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା, ଏହାର ବିକାଶର ମାର୍ଗ, ନୂତନ ଉଦ୍ୟୋଗବିତ ସୃଷ୍ଟି ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଦୂର କରିବା ଆଦି ହେଉଛି ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଭି□ିକ ସହାୟତା, ବ୍ୟବସାୟିକ ମଡେଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆଦି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ମାର୍କେଟ ଅନୁଶୀଳନ, ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟିକରିବା, ଉନ୍ନତ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଓ ବୃ□ିଗତ ଦକ୍ଷତାର ବିକାଶ ଆଦି ଦିଗରେ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ତେବେ ଉ□ରପୂର୍ବା□ଳର ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାମାଜିକ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ■■

** ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଭାରତର ଉଦ୍ୟୋଗବିତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଗୁଆହାଟି*

କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ

• ନିରୂପମ ହାଜରା

କେବଳ ପାଇଖାନା ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃହ ର ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡିକୁ ଅବଲୋକନ କରିବା ଦରକାର ଯାହାକି ସମସ୍ୟା ସହ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଜଡିତ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ମହାନ ଅଭିଯାନର ସଫଳତା କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନୁହେଁ, ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାର ଏହି ଅଭିଯାନ ଲାଗି ଆଗେଇ ଆସିବା ଦରକାର । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନକୁ ବାସ୍ତାଭିମୁଖୀ କରିବା ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଦେଶକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ସୁନ୍ଦର କରିବା ଏବଂ ଉନ୍ନତ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନୂତନ ସରକାର ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଦୁଃଖର ସହ କହିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଯେ, ଭାରତରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ପରିମଳ କେମିତି ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ତରରେ ହେଉ ବା ଜାତୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହେଉ ଏହି ଦୁଇଟିର ଅବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାଏ । ଭାରତ ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଦେଶ ଯେଉଁଠି ସର୍ବାଧିକ ଲୋକ ଖୋଲାସ୍ଥାନରେ ମଳତ୍ୟାଗ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ବ□ମାନ ଏକ ଲଜ୍ଜାଜନକ ବିଷୟ ହୋଇଛି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ମଧ୍ୟ । କାରଣ, କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଦୁଇଟି ବିଷୟ ସହ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ନୂଆ ସରକାର ଆସିବା ପରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭି□ିରେ ଏହି ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ପରିମଳ ଉପରେ ସରକାର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ସହ ଏହାକୁ ଏକ ଜାତୀୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ବୋଲି ହୃଦବୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ ଏକ ନୂଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନୁହେଁ ବରଂ ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିବା ନିର୍ମଳ ଭାରତ ଅଭିଯାନର ପୁନର୍ଗଠିତ ରୂପ । ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ(ଗ୍ରାମୀଣ) ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ (ସହରା□ଳ) ନାମକ ଦୁଇଟି ଉପମିଶନକୁ ନେଇ ନିର୍ମଳ ଭାରତ ଅଭିଯାନ ବଦଳରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ।

ଏହି ଅଭିଯାନର ଆଭିମୁଖ୍ୟଗୁଡିକ ହେଲା:

୧. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିବାର ପାଇଖାନା, କ୍ଲଷ୍ଟର ପାଇଖାନା, ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଖାନା ସହ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବାରକୁ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ।

୨. ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ ପ□ାୟତରେ ସ୍କୁଲ ଓ ଅଙ୍ଗନୱାଡି ପାଇଖାନା ତିଆରି କରିବା ଏବଂ କଠିନ ତରଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ।

୩. ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା

ସୃଷ୍ଟିକରିବା ସହ ନୂଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

୪. କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ସେବା ହସ୍ତାନ୍ତର କୌଶଳକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ।

୫. ଗ୍ରାମ ପ□ାୟତ ଓ ପରିବାର ସ୍ତରରେ ପାଇଖାନା ନିର୍ମାଣ ସହ ଏହାର ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ଏବଂ ଫଳାଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଭିମୁଖ୍ୟଗୁଡିକର ସଫଳତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାକସ□ାବଳୀ ହେଉଛି ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧତା । ଏହି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଯଦି ସଫଳ ରୂପାୟନ ଆଶା କରାଯାଏ ତେବେ ସେହି ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାନୁସାରେ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ ସକାଶେ ପାଣ୍ଠି ନିମନ୍ତେ ଚାରିଟି ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡିକ ହେଲା:

୧. ବଜେଟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା

୨. ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ କୋଷ ପାଇଁ ଅବଦାନ

୩. କର୍ପୋରେଟ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଅଧୀନରେ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତା

୪. ବହୁମୁଖୀ ଉତ୍ସରୁ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଡ କରିବା ।

କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟ ୨୦୧୫:

ଏହି ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରଠାରୁ କେନ୍ଦ୍ର ବଜେଟ ୨୦୧୫ ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ବଜେଟ । ତେଣୁ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସକାଶେ ବଜେଟରେ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟୟବରାଦ ହୋଇଥିବାରୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଏଥିନିମନ୍ତେ ବଜେଟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଘୋଷଣା କରାଯାଇନାହିଁ । ବର. ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଥିପାଇଁ ପାଣ୍ଠିର ସୂତ୍ର ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ରମୁଖ ଘୋଷଣା ଥିଲା ଯେ, ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ୨ ପ୍ରତିଶତ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କରାଯିବ । ଏହା ସହ ଏହି ମିଶନ ସକାଶେ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଡ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରହିଛି ଚାନ୍ଦା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଅଣକର୍ପୋରେଟ ଦାନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ୧୦୦ ପ୍ରତିଶତ କର ଛାଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମିଶନ ସକାଶେ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଡ କରିବାପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ କୋଷର ଅଂଶବିଶେଷ ହେବ ଏହି ଚାନ୍ଦା । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏସଂକ୍ରାନ୍ତ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ବଜେଟରେ ମିଶନ ସମ୍ପର୍କରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ରହିଛି । ବ□ମାନ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ମିଶନ ଅଧୀନରେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ୫୦ ଲକ୍ଷ ପାଇଖାନା ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ମଳତ୍ୟାଗ ସମସ୍ୟାରୁ ଦେଶକୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ୬ କୋଟି ପାଇଖାନା ନିର୍ମାଣ କରାଯିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି ।

ସଂଶୟ ଓ ସମାଲୋଚନା:

ବଜେଟ ଅଭିଭାଷଣରେ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନ ଜରିଆରେ ଉନ୍ନତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ଆଶା ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି । ଉନ୍ନତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ପରିମଳ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ସମ୍ପର୍କିତ ଏବଂ ରୋଗରୁ ନିରାକରଣ ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଏହା ଏକ ଅଂଶ । ଝାଡ଼ାବାନ୍ତି ପରି ଏକ ରୋଗର ମୂଳ କାରଣ ହେଉଛି ଦୁର୍ବଳ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଉନ୍ନତ ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗୁ ଝାଡ଼ାବାନ୍ତି ପାଖ ମାଡେ ନାହିଁ । ଶିଶୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସକାଶେ ପରିମଳ ମଧ୍ୟ ଏକ ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା କାରଣ ଶିଶୁ ବ□ିବା, ତାହାର ବିକାଶ ଓ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଜରୁରୀ । ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଥିବା ବେଳେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବିଶ୍ୱରେ ସର୍ବାଧିକ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ବଳ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ଖାଦ୍ୟାଭାବ ସମସ୍ୟାରେ ସେମାନେ ଉବୁଟୁବୁ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏସୀୟ ବିକାଶ ବ୍ୟାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ଭେରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଭାବରୁ ଭାରତ ବାର୍ଷିକ ୨୪୦ ବିଲିୟନ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହୁଛି । ତେଣୁ ପରିମଳ ପ୍ରତି ଉପଯୁକ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦିଆ ନ ଯିବା ଭାରତରେ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ମାନେ କିଛି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ଏହି ବଜେଟରେ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହ ପରିମଳର କୌଣସି ସଂଯୋଗ କରାଯାଇନାହିଁ । ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶ୍ୱରେ ସବୁଠାରୁ କମ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାରତ କରୁଥିବାରୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିମନ୍ତେ ସଂଶୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସଫଳତା ସକାଶେ ଉପଯୁକ୍ତ

ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ହେଲା ବଜେଟରେ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା । କିନ୍ତୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସକାଶେ ପାଣିର ସଦୁପଯୋଗ ହିଁ ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସଫଳତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ । ପାଣି ଯୋଗାଡ ସକାଶେ କର ଛାଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ କୋଷ ଗଠନ ପରି ପଦକ୍ଷେପ ଜଟିଳ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱସନୀୟତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନାର ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଜରୁରୀ । ସ୍ୱଚ୍ଛଭାରତ ମିଶନ ନାମରେ ଅତିରିକ୍ତ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ ହୁଏତ ନାନା ସମସ୍ୟାର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଯେହେତୁ ଏହା ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଇପାରେ ତେଣୁ ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ମିଶନର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନାନା ଉପାୟରେ ସଂଜ୍ଞାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅତିରିକ୍ତ କର ଓ ଶୁଳ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାର ସାଧାରଣତଃ ଜନଗଣଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏକ ସାମଗ୍ରିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ବଦଳରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଏକ ସାମୂହିକ ଉ□ରଦାୟିତ୍ୱରେ ପରିଣତ ହେବ ଯାହାକି ଏହି ମିଶନର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାହତ କରିବ ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରି ଏକ ସତଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଲୋକଙ୍କ ସାମିଲ ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସାମାନ୍ୟ ଅମଲାତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରଭାବ ଓ ନିୟମିତ ପାଣି ସଂଗ୍ରହ ଏହି ଅଭିଯାନ ସକାଶେ ବିଶେଷ କିଛି ଫରକ ପକାଇବ ନାହିଁ । ବ□ମାନ ସୁଦ୍ଧା ବଜେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସକାଶେ ଏହା ଅଧିକ କଳ୍ପନାପ୍ରସୂତ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ମିଶନର ଦିଗଗୁଡିକ ଚୂଡାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଜରୁରୀ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଗ୍ରାମୀଣ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା ଭାବେ ପରିଗଣିତ ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନାରେ ଗୃହଗୁଡିକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନ ଅଧିନରେ ପାଇଖାନା ସହ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନରେ ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲେ ମଧ ଏହାକୁ ସଫଳ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିନାହିଁ ଏବଂ ସଫଳତା ହାସଲ କରାଯାଇପାରିନାହିଁ । ପାଣି, ଭୌତିକ ଭି□ଭୂମି ଓ ସମ୍ବଳ ସୃଷ୍ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମୀଣ ନିଯୁକ୍ତି ଗ୍ୟାରେ□ ଯୋଜନା ପାଣି ଆକାରରେ ଉନ୍ନତ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ପୁଣି ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ସହ ସ୍କୁଲରେ ପରିମଳ ଉପରେ ମଧ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ଯଦିଓ ଏହି ସମନ୍ୱୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟମାବଳୀ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥାପି ଏହାର ସାମଗ୍ରିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମାନ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ, ପରିବାର, ଗୋଷ୍ଠୀ ସକାଶେ ସମନ୍ୱିତ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ପୋଷଣ କରିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାକୁ ସୁଚିନ୍ତିତ ମାର୍ଗରେ ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରିବ । ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ବଜେଟରେ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ସମାନ କଥା ଉତଥାପନ କରାଯାଇପାରେ ।

ସମାଜ ଓ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତକୁ ଏକ ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଯେ, ଭାରତରେ ସାମାଜିକ ବାସ୍ତବତାକୁ ଏଡାଇ ଯିବା । ସ୍ୱଚ୍ଛାର ଚିନ୍ତାଧାରା ଜାତିଭି□କ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧରେ ସନ୍ନିବେଶିତ । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତି ଉପରେ ମଇଳା ଓ ଆବର୍ଜନା ସଫା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନଜାତିର ଲୋକଙ୍କୁ ସଫେଇ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ଯେଉଁମାନେ ହାତରେ ମଇଳା ବାହାର କରନ୍ତି ,ପାଇଖାନା ସଫା କରନ୍ତି, ଝାଡୁକରନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷେ ଉଚ୍ଚଜାତିର ଲୋକମାନେ ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରି ନଥାନ୍ତି । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତି ହାତରେ ପରିମଳ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନ ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ବହୁ ବିଳମ୍ବରେ ଭାରତ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ପରିମଳର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛି ଯାହାକି ବହୁ ଆଗରୁ କରିବାର ଥିଲା । ତେବେ ଏହି ସମସ୍ୟାର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଅଧିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ପୋଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ବଜେଟରେ ରହିଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ପାଣିର ସଦୁପଯୋଗ କରାଯିବ । ସେହି ଏକା ସମୟରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେ, କେବଳ ପାଇଖାନା ନିର୍ମାଣ କରିଦେଲେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃହ□ର ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡିକୁ ଅବଲୋକନ କରିବା ଦରକାର ଯାହାକି ସମସ୍ୟା ସହ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଜଡିତ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ମହାନ ଅଭିଯାନର ସଫଳତା କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନୁହେଁ, ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାର ଏହି ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିବା ଦରକାର । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନକୁ ବାସ୍ତାଭିମୁଖୀ କରିବା ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ■■

ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ତୈଳ ଦର

• ହିରଣ୍ମୟ ରାୟ, ଅନୀଲ କୁମାର ଓ ବିଜୟ ଶେଖାୱାତ

ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଯାହା ପ୍ରତୀତ ହୋଇଛି ତାହା ହେଲା ଯେଉଁ ଅବଧି ଉପରେ ଏଠାରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି ସେହି ଅବଧିରେ ତୈଳ ବଜାର ସେତେ ସୁଦକ୍ଷ ନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଅନେକ ବଜାର ପରିସ୍ଥିତି ଯଥା ସ୍ପେକୁଲେସନ, ଅତ୍ୟଧିକ ଟ୍ରେଡିଂ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟ ନମନୀୟତାରୁ ଏହା ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ ବଜାର ସ୍ପେକୁଲେସନ ଯୋଗୁଁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି । ବ୍ୟବହାରିକ ବୃ ି କୁ ଆଧାର କରି ବିଶ୍ଳେଷଣ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ତୈଳ ଦର ପରିବ□ନ ସ୍ଥିତିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରା ଆଜି ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ୧୯୭୦ ଦଶକର ଶେଷ ସମୟରୁ ୧୯୮୦ ଦଶକର ପାରମ୍ଭିକ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ତୈଳ ଦରରେ ଅତ୍ୟଧିକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । କମ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଆର୍ଥିକ ଓ ବାଣିଜ୍ୟକ ଦିଗରୁ ଆହ୍ୱାନ ମୂଳକ ହୋଇଥିବା ତୈଳ ସମ୍ପଳ ଓ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡିକର ବିକାଶ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବା ଆରଂଭ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୦ ଦଶକର ଶେଷ ସମୟରେ ଆଲାସ୍କା ଓ ଉ□ର ସାଗରରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ତୈଳ ମଧ୍ୟ ବଜାରକୁ ଆସିଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ୱରେ ସେତେବେଳେ ରହିଥିବା ତୈଳ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରାଯାଇ ପାରିଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଯୋଗାଣରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ସେଥିଯୋଗୁଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ତୈଳ ଦରର ହେଉଥିବା କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧି ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଯୋଗାଣରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ଏଥିଯୋଗୁଁ ତୈଳ ଦରରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାଣୁତ୍ୱ ଆସିଥିଲା ତାହା ସହସ୍ରାବ୍ଦର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ଜାରୀ ରହିଥିଲା ।

୧୯୭୩ ମସିହାରେ ତୈଳ ଦର ବୃଦ୍ଧି ହେବା ଯୋଗୁଁ ଓପେକ ବଜାର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଭୂମିକା ନିଭାଇ ଥିଲା । ଏହାର ଫଳପ୍ରଦ ଅର୍ଥ ହେଲା ଯେ ଓପେକର ଏକ ବଳକା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ରହିଥିଲା ଯଦ୍ୱାରା ଓପେକ ଚାହିଦା ଓ ଯୋଗାଣ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୭୩ ମସିହାରେ ତୈଳ ଦର ବୃଦ୍ଧି ହେବା ଯୋଗୁଁ ୧୯୮୦ ଦଶକର ପ୍ରାରଂଭିକ ସମୟ ବେଳକୁ ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଉଣା ଅଧିକ ଓପେକରେ ବଳକା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ବରାବର ଥିଲା । ତୈଳ ଦର ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଓପେକ ବାହାରେ ଥିବା ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ ଯଥା : ଆମେରିକା, କାନାଡା ଏବଂ ଋଷିଆ ନିଜର ରିଜର୍ଭ ମୁତାବକ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ ।

ଓପେକ କୋଟାକୁ ହେୟଜ୍ଞାନ କରି

ଆମେରିକାର ସହଯୋଗୀ ଦେଶମାନେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ତଥା ଏହି ନିଷ୍ପ□ ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଥିଲା କି ରାଜନୈତିକ ତାହା ଉପରେ ତର୍କ ଅଟକି ନଥିଲା । ୧୯୭୦ ଦଶକରେ ସାଉଦି ଆରବ କାହିଁକି ଏଭଳି ଭୂମିକା ନିଭାଇ ଥିଲା ତାହା ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି ସେହି ସ□ ଆଜି ଆଉ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ?

ବଳକା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା କେବଳ ସାଉଦି ଆରବ ହାତରେ ଥିଲା । ସାଉଦି ଆରବ ୧୯୭୦ ଦଶକ ଶେଷ ବେଳଠାରୁ ତୈଳ ରପ୍ତାନି କମ କରି ଦେଇଥିଲା । ଏହା ତୈଳ ଦର ସ୍ଥିର ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା । ବଜାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉପାୟ ନେଇ ସାଉଦି ଆରବ ଏବଂ ଓପେକ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ରହିଥିଲା । ଓପେକ ଉତ୍ପାଦନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ବେଳେ ସାଉଦି ଆରବ ଏଭଳି ପଦକ୍ଷେପକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲା । ସାଉଦି ଆରବ ଯୋଗାଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପରିବ□ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟକୁ ସ୍ଥିର ରଖିବା ସପକ୍ଷରେ ଥିଲା ।

ଅପର ପକ୍ଷରେ ସାଉଦି ଆରବ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ତୈଳ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଏଥିଯୋଗୁଁ ସାଉଦି ଆରବ ୧୯୭୦ ଦଶକର ଶେଷ ସମୟରେ କରୁଥିବା ୧୦ ନିୟୁତ ବ୍ୟାରେଲ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ତରରୁ ୧୯୮୫ ବେଳକୁ ୩ ନିୟୁତ ବ୍ୟାରେଲରୁ କମ ସ୍ତରକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପ□ ନେଇଥିଲା ।

ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥରେ ଦେଖିଲେ ତୈଳ ଦର ହ୍ରାସ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । ଏହା ପରେ ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ହେବାକୁ ଆରଂଭ କରିଥିଲା । ଏହା ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟୟ ବହୁଳ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆରଂଭ ହୋଇ ଦୂର ତୈଳ କ୍ଷେତ୍ର ଆଡକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଘଟିଲା ବେଳେ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିତି ପରିବ□ତ ହୋଇଯିବ ତଥା ବଜାର ଉପରେ ଚାପ ମଧ୍ୟ କମ ହୋଇଯିବ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ କେତେକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ସାଉଦି ଆରବର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତୈଳ ଦରକୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିର ରଖିବା ଥିଲା ଯାହା ବଜାର ଉପରେ ସେଭଳି ବିଚଳିତ ନକରି ଯୋଗାଣ ମଧ୍ୟ ସୀମିତ କରିଦେବ ।

ଆଜି ପରିସ୍ଥିତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳି ଯାଇଛି । ସାଉଦି ଆରବ ନିକଟରେ ଆଉ ବଳକା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ସାଉଦି ଆରବ ଆଉ ବଜାରକୁ ଅତିରିକ୍ତ ରପ୍ତାନି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ ଅନେକ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ଯେ ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ ସାଉଦି ଆରବରେ ଉତ୍ପାଦନ ଏହାର ସର୍ବାଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ପାଖା ପାଖି ସମାନ ହୋଇଛି । ଓପେକର ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥିତି ଆଉ ବଜାରକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସ୍ଥିତିରେ ନାହିଁ । ତାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଯୋଗାଣ ଦିଗରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଭଳି କ୍ଷମତା ଆଉ ଓପେକର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଓପେକ ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ ଯେ ଉତ୍ପାଦନ ବା ମୂଲ୍ୟ କାଟ କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ କଡାକଡି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସଦସ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇବା କ୍ଷମତା ଆଉ ତାହାର ନାହିଁ ।

ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିଛୁ ଯେ ୧୯୮୦ ଦଶକର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ବାସ୍ତବିକ ତୈଳ ଦର ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଦିଗରେ ମାକ୍ରୋ ଅର୍ଥନୈତିକ କାରଣ ଅଧିକ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୨୦୦୦ ଦଶକ ପରଠାରୁ ଏହା ଆର୍ଥିକପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ତୈଳ ଦରରେ ୬୫ ପ୍ରତିଶତରୁ ୪୪ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ବେଳେ ତୃତୀୟ ତୈଳ ଦର ଧକ୍କା ଏକ ମାକ୍ରୋ ଆର୍ଥିକ ଘଟଣା ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୭-୦୮ ତୈଳ ଦର ବୃଦ୍ଧି ପଛରେ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ମାକ୍ରୋ ଅର୍ଥନୈତିକ ଧକ୍କା । ଆମେ ଏହାର ଚାହିଦା ଦିଗ କାରଣ ବୋଲି ଆମେ ଭାବୁଥିବା ବେଳେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଏହା ପଛରେ କାରଣ ଆର୍ଥିକ ।

୨୦୦୩ ପରଠାରୁ ତୈଳ ଦରରେ

ଯେଉଁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ତାହା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ହେବାର କାରଣ ଥିଲା । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ପାରଂପରିକ ଉତ୍ସରୁ ହେଉଥିଲା । ବିଶେଷ କରି ପ୍ରସ୍ତର ଗ୍ୟାସ ଓ ତୈଳ, ଟାର ବାଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ତୈଳ ଯାହା ନିକଟ ଅତୀତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ବ୍ୟୟ ସାପେକ୍ଷ ନଥିଲା । ଏହି ସବୁ ନୂତନ ଉତ୍ସ ଉପଯୋଗ ହେବା ପରେ ଯାହା ବୈଷୟିକ ବିକାଶ ଯୋଗୁଁ ସଂଭବ ପର ହୋଇଥିଲା । ତାହା ଯୋଗୁଁ ଆମେରିକାରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ଢା□ାରେ ପରିବ□ନ ହୋଇଥିଲା, ୧୯୭୦ ଦଶକଠାରୁ ଆମେରିକାରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ନିୟମିତ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ୨୦୦୮ ବେଳକୁ ଏହା ଦୈନିକ ୫ ନିୟୁତ ବ୍ୟାରେଲରେ ପହଂଚିଥିଲା । ଆଜି ଏହା ଉତ୍ପାଦନ ଦୈନିକ ୮.୫ ନିୟୁତ ବ୍ୟାରେଲରେ ପହଂଚିଛି । ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଛି ଯେ ୨୦୧୬ ବେଳକୁ ଆମେରିକାରେ ଦୈନିକ ଉତ୍ପାଦନ ଅଣପାରଂପାରିକ ଉତ୍ସରୁ ହେବ ।

ଆମେରିକାରେ ଉତ୍ପାଦନରେ ବୃଦ୍ଧି ତଥା ଇରାକରୁ ଉତ୍ପାଦନ ବଜାରକୁ ଆସିବା, ଆଙ୍ଗୋଲା ଭଳି ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଭାବରେ ଉଦୀୟମାନ ହେବା ଆଦି ଆଜି ତୈଳ ବଜାରରେ ଯେଉଁ ସଂତୃପ୍ତି ସ୍ଥିତି ଆସିଛି ତାହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୋଇଛି ।

ରାଜନୈତିକ କାରଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଯାହା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ତାହା ହେଲା ତୈଳର ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହେଉଛି ଏକ ଅତି ଜଟିଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଏଥି ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ବିଭିନ୍ନ ସମୀକରଣ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆ ନଗଲେ ତାହାର ଫଳାଫଳ ବିପରୀତ ହୋଇପାରେ । ଏଠାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ବହୁ ପରିମାଣ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ । ସାଉଦି ଆରବରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାରେଲ ତୈଳ ଉ□ୋଳନ ପାଇଁ ୩ ଡଲାର ବ୍ୟୟ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଭୂତଳରେ ପଥର ତଳେ ରହିଥିବା ତୈଳ ଖନନ ବା ଟାରସ୍ୟାଣ୍ଡ ତରଳ କରି ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ହେଉଛି ଏକ ଅତି ବ୍ୟୟ ବହୁଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଏଥି ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ସମ୍ବଳ ଓ ଶକ୍ତି ବ୍ୟୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ତୈଳ ଦରରେ ନିୟମିତ ଏବଂ ହଠାତ ବ୍ୟାପକ ହ୍ରାସ ହେଲେ ତାହା ଏଭଳି ପ୍ରକାର ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ବାଧିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଏଥିଯୋଗୁଁ ଅନେକ ଶକ୍ତି କଂପାନି ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତି । କାରଣ ଏହି କଂପାନି ଗୁଡିକ ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ୧୦୦ ଡଲାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଭି□ କରି ତୈଳ ଖନନ ସକାଶେ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଥାନ୍ତି ।

ମାର୍କିନସେ ଏଣ୍ଡ କଂପାନି ମୁତାବକ ଆମେରିକାର ଅଧିକାଂଶ ପଥର ତୈଳ କଂପାନି ନିଜର ଲାଭ ବଜାୟ ରଖିବା ସକାଶେ ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ମୂଲ୍ୟ ୭୫ ଡଲାର ଅଧିକ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଶକ୍ତି ଶିଳ୍ପ ମାନଙ୍କୁ ମିଳୁଥିବା ସୂଚନା ମୁତାବକ ତୈଳ ମୂଲ୍ୟ ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ୮୫ ଡଲାରରୁ କମ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା କଂପାନି ମାନେ ଉତ୍ପାଦନ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ତଥା ଏଥି ପାଇଁ ପୁଂଜି ନିବେଶ ମଧ୍ୟ କମ ହୋଇଯିବ । ଏହାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାବ ପଡିବ କାନାଡାରେ ଗୁରୁ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ କାନାଡାରେ ଅଣପାରଂପାରିକ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟୟ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଆରବୀୟ ଉପସାଗରରୁ ତୈଳ ପରିବହନ ବ୍ୟୟ ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ମାତ୍ର ୩ ଡଲାର ପଡୁଥିବା ବେଳେ ପଶ୍ଚିମ କାନାଡାରୁ ତୈଳ ପରିବହନ ବ୍ୟୟ ୧୨ରୁ ୧୫ ଡଲାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଉଛି ।

ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ଉତ୍ପାଦନ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଂଚଳରେ ଉପକୂଳରୁ ତଥା ରପ୍ତାନି ଟର୍ମିନାଲ ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୂରରେ ହେଉଛି । ପୁନଶ୍ଚ କାନାଡାରେ ଟାର ଏବଂ ଆସଫାଲଟରୁ ଯେଉଁ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି ତାହାର ସାନ୍ଦ୍ରତା ଅଧିକ ଏବଂ ଏହା ଅଧିକ ଭାରୀ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥଳରୁ ହଜାର ହଜାର ମାଇଲ ପାଇପ ଲାଇନ ଦେଇ ମେକସିକୋ ଉପସାଗର ବା ପୂର୍ବ ଆମେରିକୀୟ ଉପକୂଳକୁ ନେବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଧିକ ପମ୍ପ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛି । ଶେଷରେ ଏହି ତୈଳକୁ ରିହାତି ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଉଛି । କାରଣ ଏହାର ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନ କମ ରହୁଛି ।

୨୦୦୩-୦୮ ଏବଂ ୨୦୧୦-୧୧ ମଧ୍ୟରେ ଯେଭଳି ଭାବରେ ତୈଳ ଦରବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ତାହା ତୈଳ ଦର ବାସ୍ତବିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନେଇ ବ୍ୟାପକ ତର୍କ ଆରଂଭ କରିଥିଲା । ଲୋକପ୍ରିୟ ମତ ଏହି ଥିଲା ଯେ ଏହି ତୈଳ ଦରବୃଦ୍ଧି ପଛରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆର୍ଥିକ ମୌଳିକତା ନାହିଁ ।

ଅପର ପକ୍ଷରେ ଏହି ବୃଦ୍ଧି ପଛରେ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ତୈଳ ଭବିଷ୍ୟତର ଫାଇନାନସିଆଲାଇଜେସନ । ସେୟାର ଅନୁଧ୍ୟାନକାରୀମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଏହି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିଲା । ଏଭଳି ବିଶ୍ଳେଷଣ ତୈଳ ଭବିଷ୍ୟତ ବଜାରର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସକାଶେ ରାଜନେତାମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲା ।

ତା□୍ୱିକ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ଭବିଷ୍ୟତ ବଜାରରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ତାହା ସ୍ୱଚ୍

ବଜାରରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସ୍ପଟ୍ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ବଜାର ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ (ଯାହା ବିଗତ କେତେବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଇଛି) ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଯୋଗୁଁହିଁ ହେଉଛି । ଡ୍ରିଭଲଜି, ଡିକ୍ଲୋକସିଆ, ଏବଂ ବେନସିଭେଙ୍ଗ ଖାଉଟି ମାନେ ତୈଳ ଦର ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନେଇ ଯେଉଁ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଛନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି ଷ୍ଟେଭାନସ ଏବଂ ସେସନସ (୨୦୦୮) ତଥା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ (୨୦୦୯) ଏହି ତଥ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳ ଇନଭେନଟେରୀ ହୋଲଡିଂ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଦର ଏକ ସକାରତ୍ମକ ସମ୍ବନ୍ଧର ସୂଚନା ଦେଉଛି ଏବଂ ତାହା ସ୍ପଟ ମୂଲ୍ୟକୁ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଛି । ନ୍ୟୁୟୁକାସିନ ଆଦି (୨୦୧୧) ଏହି ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ମୌଳିକ ତଥ୍ୟ ତଥା ହେଜ ଫଣ୍ଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ବଜାର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣକାରୀମାନଙ୍କ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଫ୍ୟୁଚର୍ସର ବଳିଷ୍ଠ ସଂହତି ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବ ।

କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନରତ ସେୟାର କାରବାର ଯେ ତୈଳ ଦରବୃଦ୍ଧିର କାରଣ ତାହାର ସମର୍ଥନ କାରଯାଇ ନାହିଁ । ଆଲକ୍ୱିସ ଏବଂ ଜେରଭାଇସ(୨୦୧୧) ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତୈଳ ଦରରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗାଣ ସମସ୍ୟା ସ୍ଥିତିରେ ବାସ୍ତବିକ ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରୀୟ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ ହେଉଛି । କେତେକ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତ ଯେ ଫ୍ୟୁଚରର୍ସ ଏବଂ ସ୍ପର୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ସାଧାରଣ ଆର୍ଥିକ ମୌଳିକତାର ପ୍ରତିଫଳନ କରିଥାଏ । ସ୍ପଟ ଓ ଫ୍ୟୁଚରର୍ସ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ସାଧାରଣ ଆର୍ଥିକ ମୌଳିକତର ପ୍ରତିଫଳନ କରିଥାଏ । ତୈଳ ଭବିଷ୍ୟତ ବଜାରର ଅନ୍ତରୀଣ କାରଣ ନୁହେଁ । ୨୦୦୫ ବେଳକୁ ତୈଳ କୂପର ବାସ୍ତବିକ ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଏଥି ସହିତ ଏସୀୟ ଦେଶମାନଙ୍କରୁ ମଧ୍ୟ ତୈଳର ଚାହିଦା ବ୍ୟାପକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।

ତୈଳ ଦରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯଥା: ଚାହିଦା, ଯୋଗାଣ, ଫ୍ୟୁଚରର୍ସ ମୂଲ୍ୟ, ବିନିମୟ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେୟାର ବଜାର କାରବାର ଆଦି ପରସ୍ପରଠାରୁ ଅଲଗା ନୁହେଁ । ଏହା ସବୁ ଏକାଠି ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର ।

୧୯୯୭ରୁ ୨୦୧୧ ମଧ୍ୟରେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳ ଦରରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା କଷ୍ଟକର । କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏଥି ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କାରଣ ସବୁ ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସ୍ପେକୁଲେଟର ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା ନମନୀୟତା ମିଳିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ବାସ୍ତବିକ ମୂଲ୍ୟ ଖୋଜିବାରେ ସହାୟତା କରିଥାଏ । ଜାନୁୟାରୀ ୧୯୯୭ରୁ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୧ ମଧ୍ୟରେ ତୈଳ ଦରରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗାଣ ଓ ଚାହିଦା ଜନିତ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି ।

ଭାରତରେ ତୈଳ ଦରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁରୂପ ହେଉଛି କାରଣ ଭାରତରେ ତୈଳ ଦର ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଉଛି । ଭାରତରେ ଯୋଗାଣ ଦିଗ ମଧ୍ୟ ତୈଳ ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । କାରଣ ଗୋଟିଏ ଯୋଗାଣକାରୀଠାରୁ ଯୋଗାଣରେ ସମସ୍ୟା ହେବା ସ୍ତରରେ ଭାରତକୁ ନୂତନ ଯୋଗାଣକାରୀ ଖୋଜିବାକୁ ପଡିବ । ଅନ୍ୟ କାରଣଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ସରକାରୀ ନୀତି ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ରାଜନୈତିକ ସମ୍ବନ୍ଧ । ସଂପ୍ରତି ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟରେ ତୈଳ ଗୁପ୍ତଚର ଘଟଣା ଘଟିଛି ସେଥିରୁ ଦରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ସ୍ପେକୁଲେସନର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ । ସୁତରାଂ ୨୦୧୫ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବଜେଟରେ ତୈଳ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆଶା ରଖାଯାଇଛି ତାହା ହେଲା ସରକାରଙ୍କୁ ତୈଳଦର ପାଇଁ ଏକ ଧାରଣଶୀଳ ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ, କାରଣ ଦେଶର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ ତୈଳ ହେଉଛି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦନ ।

ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଯାହା ପ୍ରତୀତ ହୋଇଛି ତାହା ହେଲା ଯେଉଁ ଅବଧି ଉପରେ ଏଠାରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି ସେହି ଅବଧିରେ ତୈଳ ବଜାର ସେତେ ସୁଦକ୍ଷ ନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଅନେକ ବଜାର ପରିସ୍ଥିତି ଯଥା ସ୍ପେକୁଲେସନ, ଅତ୍ୟଧିକ ଟ୍ରେଡିଂ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟ ନମନୀୟତାରୁ ଏହା ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ ବଜାର ସ୍ପେକୁଲେସନ ଯୋଗୁଁ ଆଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି । ବ୍ୟବହାରିକ ବୃତ୍ତିକୁ ଆଧାର କରି ବିଶ୍ଳେଷଣ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ସୁତରାଂ, ଏଠାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ଯେ ଏହି ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱର ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ କ୍ଷମତା ହେଉଛି ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଯାହା ତୈଳ ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସହାୟତା କରୁଛି ।■■

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ

ଇବୋଲା ଆତଙ୍କ

• ଶଶିଭୂଷଣ ମହାପାତ୍ର

୧୯୭୦ ଦଶକ ପରଠାରୁ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶରେ ଅତି କମ୍‌ରେ ୨୦ ଥର ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣ ହେଲାଣି । ତେବେ ଏହା କେବଳ ମଧ୍ୟ ଆଫ୍ରିକା, ବିଶେଷତଃ କଙ୍ଗୋରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଏଥର ତାହା ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଦେଖାଦେଇଛି ଯେଉଁ ଦେଶ ଏହାକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣ ଏଥର ଏତେ ମାରାତ୍ମକ ହେବା ପଛରେ ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ।

ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଜେନିଭାଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ଗତ ବର୍ଷ ପୃଥିବୀର ୧୬ ହଜାର ୧୬୯ ଜଣ ଇବୋଲା ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଇତିମଧ୍ୟରେ ୬,୯୨୮ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଗଲାଣି । ଏପରି ଏକ ମାରାତ୍ମକ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗ ବ୍ୟାପିଛି ମୁଖ୍ୟତଃ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକୀୟ ସାହାରା ମରୁଭୂମି ତଳି ଅଂଚଳରେ ଥିବା ସିଏରାଲିଓନ୍, ଗୁଏନା ଓ ଲାଇବେରିଆ ଦେଶରେ । ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଲୋକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଲାଇବେରିଆରେ । ସେଠାରେ ୭,୨୪୪ ଜଣ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୧୮୧ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ତେବେ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ରୋଗ ବ୍ୟାପୁଥିବା ସବୁ ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ପାରୁନଥିବାରୁ ଇବୋଲା ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତତ୍ ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଏପିରିକି ଏକ ମାରାତ୍ମକ ରୋଗର ସଂକ୍ରମଣ ଗତ ବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ସେଠାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ରୋଗର ସଂକ୍ରମଣ ଏତେ ତୀବ୍ରଥିଲା ଯେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଠନ ଏହାକୁ ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଭାବେ ଘୋଷଣା କରିବା ସହିତ ରୋଗର ସଂକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାପାଇଁ ବିଶ୍ୱ ରାଷ୍ଟ୍ର ସମୁହର ସହଯୋଗ କାମନା କରାଯାଇଥିଲା । ପରେ ୟୁରୋପୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସଂଘ ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ ୧୩୦ କୋଟି ଡଲାର ସହାୟତା ଘୋଷଣା କରି ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭି□ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଆମ ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ ୫୦ ହଜାର ଡଲାର ଯୋଗାଇ ଦେଇଛି । ଆଫ୍ରିକୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସମୂହ ମଧ୍ୟ ଏ ସଂକ୍ରମଣ ଦ୍ୱାରା ଅତି ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ ଦେଶ ଗୁଡିକୁ ପୃଥକ ବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ରଖି ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ଓ ସଂକ୍ରମଣ ନିରୋଧ ପାଇଁ ୧୦ କୋଟି ଡଲାର ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏ ରୋଗର ସବୁଠାରୁ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଦିଗଟି ହେଉଛି ଏହା ଅତି

ମାତ୍ରାରେ ସଂକ୍ରାମକ । ରୋଗୀର ଚିକିତ୍ସା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଡାକ୍ତର ଓ ସେବିକାମାନେ ସତର୍କ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ଏଥିରେ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୬୦ ଜଣ ଏଥିରେ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବାରୁ ଚିକିତ୍ସା ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ କ୍ଷିପ୍ର ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପରିବହନରେ ଉନ୍ନତି ମଧ୍ୟ ଏ ରୋଗକୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସାରା ପୃଥିବୀକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରି ଦେବାର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିମାନବନ୍ଦର ଗୁଡିକ ସମେତ ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରବେଶ ପଥରେ ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ କଡା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ସବୁଦେଶକୁ ସତର୍କ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ଇବୋଲା ଏକ ଭୂତାଣୁ ଜନିତ ରୋଗ । ଆଫ୍ରିକାର ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମଣ୍ଡଳୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହା ବେଶୀ ଦେଖାଯାଏ । ୧୯୭୬ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ଏ ରୋଗ ପ୍ରଥମେ କଙ୍ଗୋ ଗଣରାଷ୍ଟ୍ରର ୟାମ୍ବୁକୁ ଗ୍ରାମରେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ୟାମ୍ବୁକୁ ଗାଁ ଇବୋଲା ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସେ ଗାଁକୁ ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ଯାଇଥିବା ବେଳେ ଜ୍ୱରାକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ମ୍ୟାଲେରିଆ ହୋଇଛି ଭାବି ଚିକିତ୍ସା କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ ଆଠଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚୁର ରକ୍ତସ୍ରାବ ଓ ତରଳ ଝାଡା ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ପରେ ପରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ୩୧୦ ଜଣ ଏପରି ଲକ୍ଷଣ ଥିବା ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୮୮ ଜଣ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ସେଠାରେ ଥିବା ମିଶନ ହସ୍‌ପିଟାଲ ତରଫରୁ ଅଧିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ହୋଇ ଏ ଭୂତାଣୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବା ପରେ ଇବୋଲା ନଦୀ ଅନୁସାରେ ଏ ରୋଗର ନାଁ ରଖାଯାଇଛି ଇବୋଲା ଭାଇରାଲ୍ ଡିଜିଜ୍ । ଏହାକୁ ଇବୋଲା ରକ୍ତସ୍ରାବୀ ରୋଗ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଭୂତାଣୁ ଆଫ୍ରିକାରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ତିନି ପ୍ରକାର ଫଳଖିଆ ବାଦୁଡିଙ୍କଠାରୁ ଆସିଥିବା ଅନୁମାନ କରାଯାଉଛି । ସେମାନଙ୍କ ଅଧାଖିଆ ଫଳକୁ ମାଙ୍କଡ, ସିମ୍ପାଞ୍ଜି ଓ ଅନ୍ୟ ପଶୁପକ୍ଷୀ ଖାଇ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଏ ଭୂତାଣୁ ମଣିଷ ଶରୀରକୁ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଛି । ଘୁଷୁରି, କୁକୁର ଭଳି ଗୃହ ପାଳିତ ପଶୁ ଏହାଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ରମିତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୁକୁରମାନଙ୍କଠାରେ ଏ ରୋଗ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଘୁଷୁରି ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍‌ରେ ଏ ଭୂତାଣୁ ବସାବାନ୍ଧି ରହନ୍ତି ଓ ସେ ଛିଙ୍କିବା ବେଳେ ତା ଲାଳରେ ବାହାରି ଅନ୍ୟକୁ ସଂକ୍ରମଣ କରନ୍ତି । ରୁଗ୍‌ଣ ମାଙ୍କଡ, ଘୁଷୁରିଙ୍କ ଲାଳ, ରକ୍ତ, ମଳ ଆଦି ମଣିଷର ପାଟି, ନାକ, ଆଖି, ଘା, କଟାସ୍ଥାନ, ରା□ୁଡା ଚର୍ମବାଟେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରବେଶ କରି ସଂକ୍ରମଣ କରିଥିବା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ।

ଏହି ରୋଗ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ଜର୍ମାନୀ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏହାର ଭୂତାଣୁ ସଂପର୍କରେ ଏକ ଚମକପ୍ରଦ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ବାଦୁଡି କିମ୍ବା ସିମ୍ପାଞ୍ଜି ନୁହେଁ ଗୁଏନାର ଏକ ଗଛର କୋରଡ ହିଁ ଇବୋଲା ଭୁତାଣୁର ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ଥାନ । ଗୁଏନାର ଏକଗାଁରେ ପିଲାଟିଏ ଏହି ରୋଗରେ ପଡି ପ୍ରାଣ ହରାଇବାପରେ ସେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଗବେଷଣା କରିଥିଲେ । ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ ଗାଁର ୫୦ ମିଟର ଦୂରରେ ଏକ ପୁରୁଣାଗଛ ଅଛି । ତା କୋରଡରେ ହଜାର ହଜାର ଲାଂଜିଆ ବାଦୁଡି ରହୁଛନ୍ତି । ଗାଁର ପିଲାମାନେ ସେଠାରୁ ବାଦୁଡି ଧରି ଖେଳନ୍ତି ଓ ତାର ମାଂସ ମଧ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ସବୁ ବାଦୁଡି ଦେହରେ ଏହି ଭୂତାଣୁ ନଥିବା ବେଳେ ସେ ଗଛ କୋରଡରେ ଭରପୂର ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଇବୋଲା ରୋଗୀ ସହିତ ସିଧାସଳଖ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲେ, ରୋଗୀ ରକ୍ତ, ଲାଳ, ବାନ୍ତି, କଫ, ଝାଡା, ଲୁହ, ଝାଳ, ଦୁଗ୍ଧ, ପରିସ୍ରା ଓ ଶୁକ୍ରରସ ଜରିଆରେ ଏହି ଭୂତାଣୁ ଅନ୍ୟ ସୁସ୍ଥ ଶରୀରକୁ ଯାଇ ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ରୁଗ୍‌ଣ ବ୍ୟକ୍ତିର ଛିଙ୍କ, କାଶର ବଡ ବଡ ପାଣିବୁନ୍ଦା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟାପିପାରେ । ଅଶୋଧିତ ସିରଞ୍ଜି, ରୋଗୀ, ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ଲୁଗାପଟା, ବାସନକୁସନ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏହା ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇପାରେ । ଏହି ଭୂତାଣୁ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଦେହରେ ଲାଗି ଶୁଖିଗଲେ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ କେତେ ଘଣ୍ଟା ବଂଚି ରହିପାରେ । ଶରୀରରୁ ନିର୍ଗତ ପଦାର୍ଥରେ ଏହା ଦୁଇ/ତିନିଦିନ ବଂଚି ରହି ପାରୁଥିବା ବେଳେ ଶୁକ୍ର ରସରେ ଏହା ୮ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସକ୍ରିୟ ରହି ଅନ୍ୟକୁ ସଂକ୍ରମିତ କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ ମଶା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଂକ୍ରମିତ ହେବା ଜଣା ପଡିନାହିଁ । ଇବୋଲା ରୋଗୀର ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍‌ରୁ ଏ ଭୂତାଣୁ ମିଳୁ ନଥିବାରୁ ବାୟୁ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଂକ୍ରମିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଇବୋଲା ଭୂତାଣୁକୁ କେବଳ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ମାଇକ୍ରୋସ୍କୋପ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଇପାରେ । ଏହା ଫିଲାମେଣ୍ଟ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିବା ସିଲିଣ୍ଡର ଆକୃତିର ଫାଇଲୋଭିରିଡେ ଭୂତାଣୁ । କେତେବେଳେ ଏହା ଇଂରାଜୀ ୪ ଭଳି ବା ୬ ପରି ଦେଖାଯାଏ ତ କେତେବେଳେ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା

ଓ ପ୍ଲେଓମର୍ଫିକ୍ ଅଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଫିଲାମେ□ ପରି ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ଭୂତାଣୁର ଆଉ ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଏହା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାବେଳେ ସେ ଶରୀରର ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପରିବେଶ ଅନୁସାରେ ନିଜର ଜିନ୍ ସଂରଚନାକୁ ବଦଳାଇ ଦିଏ । ସେଥିପାଇଁ ଅଦ୍ଭୁତ RNA କୋର୍ଡ ଯୁକ୍ତ ଏଇ ଭୂତାଣୁ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଟୀକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେଉଛି ।

ଇବୋଲା ଭୂତାଣୁ ସଂକ୍ରମଣ ହେବାର ୨ ରୁ ୨୧ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ପ୍ରଥମେ ଥଣ୍ଡା ସର୍ଦ୍ଦି, ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟଥା, ଦେହ ଦରଜ ତ□ ଦରଜ ଓ ଜ୍ୱର ହୋଇ ରୋଗ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ପରେ ବାନ୍ତି ଓ ପତଳା ଝାଡା ହେବା ସହ ଦେହରେ ଲାଲ୍ ଲାଲ୍ ଦାଗ ଓ ଫୋଟକା ବାହାରେ । ବୃକ୍କ ଓ ଯକୃତର କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଥିଳ ହୋଇ ଭୋକ ଓ ପରିସ୍ରା କମିଯାଏ । କେତେକ ରୋଗୀଙ୍କ ଶରୀର ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୁଏ । ବାନ୍ତି ଓ ଝାଡାରେ ରକ୍ତ ପଡେ, ପାଟି, ନାକ, ମାଢି, ଆଖିରୁ ଏବଂ ଚର୍ମ ଫାଟି ରକ୍ତ ବାହାରେ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଜଳ ଶୁଷ୍କତା ଓ ରକ୍ତହୀନତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ରୋଗୀର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଏ ରୋଗରେ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ଶତକଡା ୫୦ ରୁ ୯୦ ଭାଗ । ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷାରୁ ରୋଗୀର ଶ୍ୱେତ ରକ୍ତ କଣିକା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା, ପ୍ଲେଟଲେଟ କମିଯିବା ଓ ଲିଭର ଏନ୍‌ଜାଇମ୍ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଦେଖାଯାଏ । ଏଲିସାଟେଷ୍ଟ, ଆ□ଜେନ୍ ଡିଟେକ୍ସନ ଟେଷ୍ଟ, ସେଲ୍ କଲଚର୍ ଆଦି ପରୀକ୍ଷାରୁ ଏ ରୋଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥାଏ । ମ୍ୟାଲେରିଆ, ଡେଙ୍ଗୁ, ହେପାଟାଇଟିସ୍, ମେନିଞ୍ଜାଇଟିସ୍, ଟାଇଫଏଡ୍, ଭାଇରାଲ ହିମୋରେଜିକ୍ ଫିଭର ଆଦି ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ସହ ଏ ରୋଗର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିବାରୁ ପ୍ରଥମେ ଏହିସବୁ ରୋଗର ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରାଯାଏ ।

ଇବୋଲା ରୋଗର କୌଣସି ସଫଳ ଚିକିତ୍ସା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରି ପାରିନାହିଁ । କେବଳ ଜଳଶୁଷ୍କତା ନିବାରଣ ପାଇଁ ଓ.ଆର.ଏସ୍. ଦ୍ରବଣ କିମ୍ବା ସାଲାଇନ୍ ଏବଂ ରକ୍ତ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ କୋଆଗୁଲା□ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂକ୍ରାମକ ହୋଇଥିବାରୁ ରୋଗୀକୁ ଅଲଗା ଓ ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ରଖାଯାଏ । ରୋଗୀର ଚିକିତ୍ସା ଓ ସେବା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶରୀରକୁ ପାଣି ନ ଗଳିବା ପରି ଆପ୍ରୋନ୍, ଗ୍ଲୋଭ୍ସ, ମାସ୍କ ଆଦିରେ ଘୋଡାଇ ରଖିବା ଦରକାର । ଦେଖାଯାଇଛି, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ତିଆରି ମୁଖା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆବରଣ ଉପଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ପାରୁନାହିଁ ।

ଇବୋଲା ରୋଗୀଙ୍କ ବ□ିବା ଆଶା କ୍ଷୀଣ । ତେବେ ଉ□ମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଦୃଢ଼ ରୋଗ ପ୍ରତିରୋଧକ ଶକ୍ତି ଥିବା ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁମାନେ ବ□ ଯାଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ଦିନ ରୋଗରେ ପଡନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଆଣ୍ଠୁଗଣ୍ଠିରେ ଭୀଷଣ ଦରଜ ହୁଏ, ଚର୍ମ ଲୋଚା ହୋଇଯାଏ, ବାଳ ଝଡିଯାଏ, ଅଣ୍ଡକୋଷ ଫୁଲି ବଡ ହୋଇଯାଏ । କେତେକ ରୋଗୀ ଆଲୁଅକୁ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡେ, ଖୁ□ହୁଏ, ପରେ ଆଖି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଭଲ ହୋଇଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଣ୍ଡକୋଷରେ ଏ ଭୂତାଣୁ ଦୁଇମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିପାରେ ଓ ଶୁକ୍ର ରସ ସହ ବାହାରି ଅନ୍ୟକୁ ସଂକ୍ରମଣ କରେ ।

ଇବୋଲା ରୋଗର ଭୟାବହତା ଓ ସଂକ୍ରମଣ ସଂପର୍କରେ ସଚେତନତାର ଅଭାବ, ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ । ରୋଗୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତା ପରିବାରବର୍ଗ ଶବକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କ୍ରନ୍ଦନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇପ୍ରାଣ ହରାଉଛନ୍ତି । ସିଏରାଲିଓନ୍ ଦେଶରେ ମୃତ ଶରୀରକୁ ସଂସ୍କାର ପୂର୍ବରୁ ଗାଧୋଇ ଦେବାର ଯେଉଁ ପ୍ରଥା ଅଛି ସେଥିଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସଂକ୍ରମିତ ହେଉଛନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ରୋଗୀର ବାସସ୍ଥାନ ଓ ସେ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ଆସବାବପତ୍ରକୁ ସୋଡିୟମ୍ ହାଇପୋକ୍ଲୋରେଟ୍ ପରି କଡା ବିଶୋଧକ ଦ୍ୱାରା ବିଶୋଧନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ୧୯୭୬ ମସିହାରୁ ଏ ରୋଗ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗତ ବର୍ଷ ତାର ଉଗ୍ରରୂପ ଦେଖାଇବାର କାରଣ ହେଉଛି ସେ ଦେଶଗୁଡିକ ରୋଗ ସଂପର୍କରେ ଆବଶ୍ୟକ ଜନ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ନଥିବା ଏଇ ଦେଶ ଗୁଡିକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱ ରାଷ୍ଟ୍ର ସମୂହ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ଚଳିତ ବର୍ଷ ବହୁ ବିଳମ୍ବରେ ଏ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣକୁ ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ଘୋଷଣା କରିବା ଓ ଠିକ୍ ସମୟରେ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡିକ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ତତ୍ପରତା ପ୍ରକାଶ ନ ପାଇବା ମଧ୍ୟ ରୋଗକୁ ଉଗ୍ରରୂପ ଦେବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି ବୋଲି ରେଡକ୍ରସ୍ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଫେଡେରେସନ୍ ମୁଖ୍ୟ ଏଲ୍‌ହାଜ୍ ଆସେ କହିଛନ୍ତି । ସେ ଆହୁରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଭଲ ରୂପେ ରୋଗୀ ପୃଥିକିକରଣ, ଉ□ମ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି ଓ ସତର୍କତା ସହିତ

ମୃତ ଶରୀର ଗୁଡିକ ଦାହସଂସ୍କାର ହେବା ଦରକାର । ରୋଗୀଙ୍କୁ କବର ଦେଲେ ମର ଶରୀର ଓ କବର ଭିତରେ ଇବୋଲା ଭୁତାଣୁ ଅନେକ ଦିନ ବ□ ରହିପାରନ୍ତି । ଏପରି କରି ପାରିଲେ ହିଁ ଏ ରୋଗର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଏହାର ଟୀକା ପ୍ରସ୍ତତ କରିବାପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ସର୍ବାଗ୍ରେ ରହିଛି ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଜେନେର୍ ଇନିଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ । ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଟିକାକୁ ଗତ ସେପଟେମ୍ବର ମାସରେ ମାଙ୍କଡମାନଙ୍କ ଦେହରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଗତମାସ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଏହା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ଫଳାଫଳକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ରୋଗର କ୍ଷିପ୍ର ସଂପ୍ରସାରଣକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ସାରା ପୃଥିବୀର ବିମାନ ବନ୍ଦର ଗୁଡିକୁ ସତର୍କ କରି ସଂକ୍ରମିତ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଯାଉଥିବା ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଟିକ୍‌ନିଖ୍ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରି ଅନ୍ତତଃ ୨୧ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ଉପରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଆମେରିକା ସମେତ ଅନେକ ଦେଶ ଏହି ପରାମର୍ଶକୁ କଡାକଡି ଭାବେ ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି । ଆମେରିକାବାସୀ ଏତେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡିଛନ୍ତି ଯେ ଲାଇବେରିଆ ନାଗରିକ ଶିକ୍ଷକ ଥିବା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନିଜ ପିଲାଙ୍କୁ ପଢିବାକୁ ଛାଡୁନାହାନ୍ତି । କୌଣସି ଆଫ୍ରିକୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିଲେ ତାଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଅନେକ ଆଇନ୍ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲାଣି । କେତେକ ଅସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଇବୋଲା ଭୁତାଣୁକୁ ଦେହରେ ଛାଡି ଦେବା ଭୟ ଦେଖାଇ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ଚେକ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍‌ରେ ଏହି ଭୟ ଦେଖାଇ ଦୁର୍ବୃ□ମାନେପ୍ରେଗ୍ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ୧୦ ଲକ୍ଷ ୟୁରୋ ଦାବୀ କରିଥିବା ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଆମେରିକାବାସୀଙ୍କ ଆତଙ୍କକୁ ନିରାଧାର ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଓବାମା କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଆମେରିକାର ନ୍ୟାସନାଲ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ଆଲର୍ଜି ଆଣ୍ଡ ଇନ୍‌ଫେକ୍ସିୟସ୍ ଡିଜିଜ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଆନ୍ଥୋନୀ ଫୁସ୍ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇନାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କଠାରେ ଇବୋଲା ଭୂତାଣୁ ସଂକ୍ରମଣର ଲକ୍ଷଣ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେ ଇବୋଲା ରୋଗୀର ମଳମୂତ୍ରକଫ ଆଦିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ କରିବାର ଭୟ ନାହିଁ । ତେବେ କେତେକ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଇବୋଲା ଭୂତାଣୁକୁ ଜୈବ ଅସ୍ତ୍ରଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ମସୁଧା ଚଳାଇ ଥିବା ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଯାଉଥିବା ରକ୍ତ ନମୁନାକୁ ବାଟରୁ ବଳପୂର୍ବକ ଛଡାଇ ନେଇଛନ୍ତି ।

୧୯୭୦ ଦଶକ ପରଠାରୁ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶରେ ଅତି କମ୍‌ରେ ୨୦ ଥର ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣ ହେଲାଣି । ତେବେ ଏହା କେବଳ ମଧ୍ୟ ଆଫ୍ରିକା, ବିଶେଷତଃ କଙ୍ଗୋରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଏଥର ତାହା ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଦେଖାଦେଇଛି ଯେଉଁ ଦେଶ ଏହାକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ଇବୋଲା ସଂକ୍ରମଣ ଏଥର ଏତେ ମାରାତ୍ମକ ହେବା ପଛରେ ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ଏ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ଓ ଟିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଗବେଷଣା ସକାଶେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ । ବିଶ୍ୱ ରାଷ୍ଟ୍ର ସମୁହ ସହଯୋଗର ହାତ ବଢାଇ ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭି□ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନ କଲେ ଆଉ ଏକ ସଂକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡିବ । ସୁଖର କଥା, ନିଷ୍ଠାପର ଉଦ୍ୟମ ଯୋଗୁଁ ନାଇଜେରିଆ ଏବେ ଇବୋଲା ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିଛି । ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୁର୍ବଳ ଲାଇବେରିଆ, ଗୁଏନା ଓ ସିଏରାଲିଓନ୍ ଦେଶକୁ ଆର୍ଥିକ ଓ ଡାକ୍ତରୀ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଚିକିତ୍ସା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ସହିତ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ ରୋକିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଜନ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ଦରକାର ।

ଏ ରୋଗର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ରୋଗୀର ଶରୀର ନିର୍ଗତ ପଦାର୍ଥକୁ ବିଜ୍ଞାନୋଚିତ ଭାବେ ପରିଚାଳନା, ମୃତ ଶରୀରକୁ ସମ୍ମାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ସଂସ୍କାର ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା । ରୋଗୀର ମଳରେ ଭୂତାଣୁ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବାରୁ ପାଇଖାନା ବ୍ୟବହାର ନିତାନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଜଣାଯାଇଛି ଲାଇବେରିଆର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଏବଂ ସିଏରାଲିଓନ୍‌ର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଲୋକ ମୁକ୍ତାକାଶ ତଳେ ଶୌଚ କରନ୍ତି । ଏହା ତୁରନ୍ତ ବନ୍ଦ ହେବା ଉଚିତ୍ । ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ ପୃଥିବୀର ଯେଉଁଠାରେ ହେଉ ନାଁ କାହିଁକି, ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜ ପ୍ରତି ତାହା ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ତେଣୁ ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ରୋଗ ନିରାକରଣ କରିବା ଓ ସଚେତନ ରହିବା ସର୍ବାଦୌ ବିଧେୟ । ■■

** ଗୋପାଳପୁର, କଟକ-୧୧*